ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

โดย

นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถาบันการศึกษา

โดย

นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25605707010491RXJ

FACTORS AFFECTING THE DIGITAL RADIO STATIONS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

BY

MISS KANYAKORN SUJARITTNETIKARN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

PROGRAM IN MASS COMMUNICATION ADMINISTRATION

FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2017

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25605707010491RXJ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน)

เมื่อ วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ .....
(อาจารย์ ดร.โมไนยพล รณเวช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา ธูปแก้ว)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปัณฑรานุวงศ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ)

คณบดี .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปัณฑรานุวงศ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบริหารสื่อสารมวลชน วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา ธูปแก้ว
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานีวิทยุในเครือข่ายพันธมิตรวิทยุสถาบันการศึกษา จำนวน 9 แห่ง นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงาน กสทช.

ผลการวิจัยสภาพการณ์การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทั้ง 9 แห่ง พบว่า ในภาพรวมสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่างมีพันธกิจ วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาทางด้านข่าวสาร การศึกษา ความรู้ การบริการวิชาการ สำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีความท้าทายเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจึงตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านสื่อการกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต ทั้งด้านนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล รูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการที่มีความชัดเจนในส่วนของการมุ่งเน้นการให้ความรู้กับประชาชนและชุมชน ให้ความรู้กับสังคม

ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ได้แก่

ปัจจัยสนับสนุนภายในด้านนโยบายและการให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลของผู้บริหาร ความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุบางแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากมหาวิทยาลัย จากส่วนงาน

Ref. code: 25605707010491RXJ

ของคณะ บางแห่งตั้งกองทุนจัดหารายได้เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และพร้อมที่จะลงทุนในการเป็นวิทยุดิจิทัลในอนาคต

ปัจจัยด้านอุปสรรคภายใน คือ การพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ความพร้อมของบุคลากร สถานีวิทยุบางแห่งขาดบุคลากรบางส่วนงาน และความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเกิดวิทยุดิจิทัลซึ่งเป็นระบบใหม่ของบุคลากรมีน้อยมาก และการส่งเสริม สนับสนุน การให้ความสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล หน่วยงานบางแห่งให้ความสำคัญน้อย ทำให้แนวโน้มการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีความเป็นไปได้ไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์

ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ได้แก่

ปัจจัยสนับสนุนภายนอก ด้านผู้ฟังซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล จะทำให้เกิดผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่ง และเป็นการเพิ่มฐานผู้ฟังใหม่อีกด้วย อีกทั้งนโยบายของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ทำการศึกษาและวางกรอบแนวทางการดำเนินการสำหรับการเกิดวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลแล้ว และแรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก การใช้คลื่นความถี่และระบบวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่มีการทดลองใช้ระบบของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะระบบมาตรฐาน DAB+ ถือเป็นมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้งานสูงสุดในหลายประเทศ โดยสอดคล้องกับแผนความถี่ประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้สำหรับให้บริการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต

ปัจจัยด้านอุปสรรคภายนอก ด้านกฎหมาย การประกาศแผนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของ ยังหาทิศทางไม่ได้ ยังไม่ชัดเจน รวมทั้งการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชนน้อยมาก เมื่อเทียบกับทีวีดิจิทัล และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อใหม่ มีผลเป็นอย่างมากต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การเลือกเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

คำสำคัญ: วิทยุดิจิทัล, ปัจจัยที่มีผลกระทบ, สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

Ref. code: 25605707010491RXJ

Thesis Title	FACTORS AFFECTING DIGITAL RADIO OF BROADCAST RADIO STATION IN THE EDUCATIONAL INSTITUTE
Author	Miss Kanyakorn Sujarittnetikarn
Degree	Master of Arts
Department/Faculty/University	Mass Communication Administration Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assistant Professor Potchana Toobkaew, Ph.D.
Academic Year	2017

ABSTRACT

This research was aimed to study the factors affecting digital radio of broadcast radio station in the educational institute. It was the qualitative research by using the data analysis and in-depth interview. The population of this research was divided into 3 groups consist of; executive from 9 radio stations in the educational institute association, mass communication specialist and personnel of National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC).

The findings of a condition of 9 broadcast radio stations in the educational institute revealed that they had the same mission, objective and policy which consistent with a mission of the university in focusing on providing the news content, education, knowledge and academic services. A digital broadcast radio was more challenge than a digital television. Consequently, broadcast radio station in the educational institute has realized and focused on a readiness preparation for this digital broadcast in policy and promotion of the readiness for digital broadcast radio included content and proportion of program which focused on providing knowledge for people, community and society.

The internal factors affecting digital radio of the broadcast radio station in educational institute were as following;

The internal supportive factors consisted of; policy of the executive for digital broadcast radio of broadcast radio station in the educational institute,

Ref. code: 25605707010491RXJ

readiness of the technology and personnel, budget of the educational institute from the university, faculty or funding and a readiness of the investment on digital radio.

The treat of internal factors consisted of; developing the technology for digital broadcast radio of broadcast radio station, readiness of personnel which some of radio stations were a lack of personnel, and a lack of knowledge, skill and expertise which had to be trained, promoting and supporting the digital broadcast radio of broadcast radio station in the educational institute were a change of perception behavior towards the radio and a process of public section which affected to its possibility.

The external factors affecting digital radio of the broadcast radio station in educational institute were as following;

The external supportive factors consisted of; audience, a key factor of broadcast radio station in the educational institute which there would have a new group and would increase the old group base: policy of National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) which had studied and defined the framework for digital broadcast radio: and a force of technology, frequency wave and digital broadcast radio which were tested in various countries especially DAB+, a standard which were used in many countries which consistent with Thailand's Frequency Allocation Plan for a service of digital broadcast radio in the future.

The treat of external factors consisted of; the regulation, unclearness plan of National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) included perception and understanding of people towards the digital broadcast radio compared with the digital television, and technological change which affected to the new media in attracting the target group, their using of the new media which affected to the broadcast radio station.

Keywords: Digital Radio, Factors, Broadcast Radio Station in the Educational Institute

Ref. code: 25605707010491RXJ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พจนา ธูปแก้ว กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และชี้แนะให้คำปรึกษา ตลอดระยะเวลาของการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และการชี้แนะ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. โมไนยพล รณเวช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปัณฑรานุวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ ที่ให้ความกรุณา มาเป็นกรรมการและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ภายนอก ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการให้ความอนุเคราะห์ทุน สนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ ด้วยความเมตตาและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ท่านอธิการบดี ท่านคณบดี และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทั้ง 9 แห่ง นักวิชาการ บุคลากร สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ที่สละเวลา ในการให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งผู้ประสานของสถานี วิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา องค์กร ส่วนงานทุกแห่ง ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นเป็นกันเอง ตลอดระยะเวลาของการเก็บข้อมูล ขอบคุณน้องเพชร กฤติเดช สมตน น้องชายผู้เป็นที่รัก ที่ร่วมเดินทาง และช่วยเหลือในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทุกแห่งจนสำเร็จลุล่วง

ขอบคุณเตี่ย แม่ น้องชาย ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ และการช่วยเหลือในเรื่อง การศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและเก็บข้อมูลจนสำเร็จ ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทุกท่าน สำหรับกำลังใจและการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ขอบคุณโตโต้ ข้าว อ้อม และเพื่อนๆ MCA 17 ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และต่อสู้ด้วยกันจน มาถึงความสำเร็จแห่งการศึกษาได้ ณ วันนี้ ขอขอบคุณจากใจ

หากผลการศึกษานี้ มีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุง แก้ไขใน การศึกษาครั้งต่อไป

นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตในการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การสื่อสารมวลชน	10
2.2 แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	13
2.2.1 การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	15
2.2.2 ความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	19
2.2.3 ลักษณะของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	20
2.2.4 หลักการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ	23

Ref. code: 25605707010491RXJ

2.2.5 หลักการบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 28
2.2.6 หลักการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ 33
2.3 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT) 39
2.4 ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Deteminism) 40
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 44
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 52

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 60

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา 60
3.1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) 60
3.1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) 60
3.2 การกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก 61
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล 63
3.4 การทดสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ 68
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 69
3.6 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล 69

บทที่ 4 ผลการวิจัย 70

4.1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน 70
4.1.1 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาโดยรวม 71
4.1.2 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง 75
4.1.2.1 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (FM 101.50 MHz) 76
4.1.2.2 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น (FM 103 MHz) 80
4.1.2.3 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (FM 100 MHz) 84

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.1.2.4 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (FM 88 MHz) 86
4.1.2.5 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร (FM 107.25 Mhz) 90
4.1.2.6 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (FM 102.25 Mhz) 94
4.1.2.7 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (FM 89.50 Mhz) 97
4.1.2.8 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (AM 981 kHz) 100
4.1.2.9 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 104
4.2 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 108
4.2.1 ที่มาของการก้าวสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 108
4.2.2 การเตรียมความพร้อมด้านนโยบายสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 110
4.2.3 การเตรียมความพร้อมด้านรูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการสำหรับการกระจายเสียงระบบดิจิทัล 112
4.2.4 การเตรียมความพร้อมด้านแผนงานการเปลี่ยนสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 113
4.3 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 116
4.3.1 ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 117
4.3.1.1 ปัจจัยนโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 117
4.3.1.2 ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล 117
4.3.1.3 ปัจจัยความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล 118
4.3.1.4 ปัจจัยการสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา 119

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.3.2 ปัจจัยด้านอุปสรรคภายในที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 120
4.3.2.1 อุปสรรคภายในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถ รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 121
4.3.2.2 อุปสรรคภายในด้านความพร้อมของบุคลากรในการบริหาร จัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 122
4.3.2.3 ปัจจัยอุปสรรคภายในด้านการสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียง ของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียง ระบบดิจิทัล 123
4.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถาบันการศึกษา 123
4.4.1 ปัจจัยสนับสนุนภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 123
4.4.1.1 ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของผู้ฟัง 123
4.4.1.2 ปัจจัยการกำหนดโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่ง สัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.) 124
4.4.1.3 ปัจจัยด้านแรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก ที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ วิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 125
4.4.2 ปัจจัยอุปสรรคภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 126
4.4.2.1 อุปสรรคด้านผู้ฟัง 126
4.4.2.2 อุปสรรคด้านกฎหมาย ข้อกำหนด นโยบาย พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้อง 128
4.4.2.3 อุปสรรคด้านการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัล ของประชาชน 129
4.4.2.4 อุปสรรคด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง 130

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 131

5.1 สรุปผลการวิจัย 131
5.1.1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน 131
5.1.2 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 132
5.1.3 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 133
5.1.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 135
5.2 อภิปรายผลการวิจัย 137
5.2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล 137
5.2.2 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 139
5.2.3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา 143
5.3 ข้อเสนอแนะ 147
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 147
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 148

รายการอ้างอิง 150

ภาคผนวก 156

ประวัติผู้เขียน 178

Ref. code: 25605707010491RXJ

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ยุทธศาสตร์การเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล	3
1.2	จังหวัดเป้าหมายสำหรับการทดลองทดสอบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล	4
4.1	จำนวนผู้รับฟังวิทยุคลื่นหลักในระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	71
4.2	สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่ส่งสัญญาณในระบบเอฟเอ็ม (FM) และระบบเอเอ็ม (AM) ในประเทศไทย	73

Ref. code: 25605707010491RXJ

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบทฤษฎีของ McQuail	11
4.1	แสดงจำนวนผู้รับฟังคลื่นหลักในระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนธันวาคม 2560	72

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพกิจการกระจายเสียงของประเทศไทยในปัจจุบัน จากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในวงการวิทยุกระจายเสียงทั่วโลกและในประเทศไทย ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงจากการส่งสัญญาณแบบแอนะล็อกซึ่งเป็นแบบดั้งเดิมไปเป็นสัญญาณดิจิทัล มีช่องทางในการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงหลายช่องทางนอกเหนือจากการกระจายเสียงทางสายอากาศภาคพื้นดิน เช่น การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม การส่งสัญญาณทางสายเคเบิ้ล การส่งรายการผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้การผลิตรายการง่ายขึ้น ลดจำนวนบุคลากรลง เพราะบุคคลเพียงคนเดียวสามารถทำงานได้หลายอย่างด้วยอุปกรณ์ที่ใช้งานง่ายและสามารถควบคุมคุณภาพได้ สถานีวิทยุกระจายเสียงมีแนวโน้มลดลง ใช้อุปกรณ์ในการทำงานน้อยชิ้น ประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้การลงทุนต่ำกว่าการดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงแบบดั้งเดิม และเทคโนโลยีใหม่ทำให้ผู้ที่สนใจสามารถตั้งสถานีวิทยุของตนเองได้ โดยเฉพาะวิทยุบนอินเทอร์เน็ต เพราะไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานใด จึงทำให้สถานีวิทยุกระแสหลักมีคู่แข่งมากขึ้น และถูกแย่งกลุ่มผู้ฟังที่เลือกฟังเฉพาะรายการที่ตนเองชอบและต้องการฟัง รวมทั้งส่วนแบ่งรายได้จากการโฆษณาสินค้าจะลดน้อยลงด้วย เพราะการโฆษณาผ่านวิทยุบนอินเทอร์เน็ตมีราคาถูกกว่า (สุมน อยู่สิน, 2557)

ที่ผ่านมาสถานีวิทยุชุมชนในประเทศไทยเกิดขึ้น ด้วยความง่ายและสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ และในการออกอากาศเป็นสถานีวิทยุ ทำให้เกิดคลื่นวิทยุชุมชนรบกวนวิทยุคลื่นหลักและคลื่นรบกวนกันเองอย่างมาก ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาการรับฟังวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากการบกวนคลื่นความถี่ระหว่างสถานีวิทยุด้วยกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงเป็นจำนวนมาก ทำให้จำนวนคลื่นความถี่มีไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้งาน (อรศรี ศรีระษา, 2559) จึงมีการเริ่มระบบการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล เพื่อแก้ไขปัญหาการรับฟังวิทยุได้ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่วิทยุ ส่งผลให้การรับฟังวิทยุสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น

วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล นับเป็นสื่อใหม่ที่พัฒนาต่อยอดมาจากสื่อเก่าโดยยังคงคุณสมบัติแบบสื่อดั้งเดิมไว้อย่างครบถ้วน และเพิ่มลักษณะเด่นของสื่อใหม่โดยเฉพาะลักษณะความเป็นดิจิทัล ที่ทำให้เข้าถึงได้ง่ายและมีจำนวนช่องความถี่มากขึ้น (ธัชวีร์ แย้มศิริ, 2557) การรับส่งวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล คือ การแปลงคลื่นสัญญาณแอนะล็อก ให้เป็นคลื่นสัญญาณดิจิทัล ที่

Ref. code: 25605707010491RXJ

มีลักษณะเป็นคลื่นสี่เหลี่ยม ในรูปของตัวเลขฐานสอง สัญญาณดิจิทัลที่มีอัตราการเหนี่ยวนำทางไฟฟ้า หรือ บิทเรท คือ 0 กับ 1 ซึ่งประโยชน์ของการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีหลายประการ คือ คุณภาพเสียงที่ดีขึ้น ลดสัญญาณรบกวน, จัดสรรคลื่นความถี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนรายการวิทยุเพิ่มขึ้น, ประหยัดค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการ ลดการใช้พลังงาน, การแสดงผลแบบข้อมูลและภาพ อาทิ ภาพสไลด์ ภาพสไลด์สินค้า สามารถให้บริการโฆษณาในหลายรูปแบบ ข้อความวิ่ง การประยุกต์ใช้บริการเสริมของการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล เช่น รายละเอียดรายการ ชื่อสถานี ความถี่ ชื่อรายการ ภาพหน้าปกซีดีและภาพประกอบ การแสดงสภาพการจราจร ตารางเที่ยวบินและรายงานสภาพอากาศในระหว่างการเล่นเพลงของสถานี รวมทั้งสามารถให้บริการแจ้งเตือนภัยพิบัติ (EWS) โดยระบบเตือนภัยจะทำการควบคุมด้วยการตัดรายการวิทยุเข้าสู่รายการเตือนภัยพิบัติ (อรศรี ศรีระษา, 2559)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จึงจะใช้แนวทางการปรับเปลี่ยนไปสู่วิทยุในระบบดิจิทัล ซึ่งสามารถให้ช่องคลื่นความถี่ได้มากกว่าระบบแอนะล็อก และช่วยจัดระเบียบคลื่นความถี่ได้ดีกว่า เพื่อรองรับความต้องการและการขยายตัวของสถานีวิทยุในปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยลดความหนาแน่นของช่วงคลื่นความถี่และลดปัญหาคลื่นรบกวนได้ด้วย เนื่องจากวิทยุระบบดิจิทัลจะให้เสียงที่คมชัดและมีความเสถียรแต่อาจจะเพิ่มต้นทุนในการประกอบกิจการ ทั้งนี้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านจากการรับชมโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกมาเป็นระบบดิจิทัลอย่างเป็นทางการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2557 ดังนั้น ทำให้หลายพื้นที่สามารถรับชมทีวีดิจิทัลได้ นอกจากทีวีดิจิทัลแล้ว ในประเทศไทยโดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีแผนการเตรียมความพร้อมสำหรับการเกิดของ “วิทยุดิจิทัล” ด้วยเช่นกัน การรับฟังวิทยุแอนะล็อกแบบเดิมในปัจจุบันนั้น ปัญหาที่ผู้ฟังทุกคนต้องได้ประสบพบเจอ นั่นคือ ไม่สามารถรับฟังได้อย่างชัดเจน มักจะมีคลื่นแทรก ไม่สามารถรับฟังข้ามจังหวัดได้ ทำให้การรับฟังวิทยุนั้นจำกัดอยู่ในเขตชุมชน หรือในจังหวัด ซึ่งในอนาคตการรับฟังวิทยุจะไม่มีข้อจำกัดอีกต่อไปและจะมีประสิทธิภาพพร้อมความสามารถที่มากขึ้น เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำลังมีแผนการที่จะรับส่งสัญญาณวิทยุในระบบดิจิทัล

ปัจจุบันการรับฟังวิทยุในประเทศไทยยังคงใช้ระบบแอนะล็อกในการรับส่งสัญญาณ ซึ่งใช้คลื่นความถี่ในย่าน FM และ AM โดยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรับฟังวิทยุกระจายเสียงในระบบอนาล็อกคือ ไม่สามารถรับฟังได้ชัดเจน และมีปัญหาจากการรบกวนสัญญาณจากวิทยุชุมชนที่มีการใช้งานคลื่นความถี่ในระบบ FM จำนวนมาก การเริ่มระบบการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลจึงเป็นปัจจัยที่สามารถแก้ไขปัญหาการรับฟังวิทยุได้ เนื่องจากการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่วิทยุ สามารถรองรับรายการวิทยุได้มากขึ้นถึง 6-18 รายการ เมื่อเทียบกับเทคโนโลยี

Ref. code: 25605707010491RXJ

ระบบแอนะล็อก ส่งผลให้การรับฟังวิทยุสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น จากเดิมที่สามารถรับฟังได้เฉพาะบางพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานคร ก็จะสามารถรับฟังได้ในระดับประเทศ และอาจทำให้สัดส่วนจำนวนครัวเรือนที่รับฟังรายการวิทยุมีมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถให้บริการข้อมูล (Data Broadcasting) ไปพร้อมกับสัญญาณเสียง คือ สามารถฟังวิทยุไปพร้อมๆ ดูข้อความหรือดูภาพ (ภาพนิ่ง หรือ Slide) บนหน้าจอวิทยุดิจิทัลได้ ทำให้ผู้บริโภคสามารถได้รับข่าวสาร หรือข้อมูลเพิ่มเติมจากเนื้อหารายการที่รับชม

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้วางแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทยไว้ในแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งกำหนดให้มีการเริ่มเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี และกำหนดให้มีนโยบายและจัดทำแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลภายใน 1 ปี ตามตัวชี้วัดของแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) (สาโรจน์ แววมณี, 2556)

การเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย กสทช. ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล และกำหนดจังหวัดเป้าหมายสำหรับการทดลองทดสอบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ดังนี้

ตารางที่ 1.1

ยุทธศาสตร์การเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

แผน A **สำหรับการเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล**	**แผน B** **สำหรับการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอลเต็มรูปแบบ**
- สำหรับการทดลองหรือทดสอบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล	- กระบวนการออกใบอนุญาตจริงหลังจากยุติการออกอากาศโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก
- ใช้มาตรฐาน DAB+ ในย่านความถี่ VHF lll	- ขึ้นอยู่กับความพร้อมของการตลาด กิจการกระจายเสียงในระบบดิจิตอล (Market Demand)
- คาดว่าจะลองรับบริการได้ถึง 36 รายการในจังหวัดที่จะเริ่มการทดลองหรือทดสอบ	

หมายเหตุ. จาก *การบริหารจัดการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย*, โดย อรศรี ศรีระษา, 2559.

Ref. code: 25605707010491RXJ

ตารางที่ 1.2

จังหวัดเป้าหมายสำหรับการทดลองทดสอบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

ภูมิภาค	จังหวัด
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี
ภาคกลาง	ชลบุรี หัวหิน
ภาคเหนือ	เชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น นครราชสีมา
ภาคใต้	สงขลา นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ. จาก *การบริหารจัดการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย*, โดย อรศรี ศรีระษา, 2559.

เมื่อรัฐบาลเปลี่ยนแปลงการควบคุมคลื่นวิทยุอย่างเคร่งครัด อันเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมีแนวคิดว่า คลื่นวิทยุเป็นทรัพยากรของชาติที่มีจำกัด ควรให้มีการแบ่งปันกันใช้ได้อย่างเป็นธรรม ไม่ใช่ผูกขาดเฉพาะรัฐ และหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ประชาชนควรมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรนี้อย่างเท่าเทียมกันด้วย ประกอบกับเทคโนโลยีการแบ่งคลื่นช่วงความถี่ของวิทยุก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้มีช่องความถี่ที่สามารถส่งกระจายเสียงได้เพิ่มขึ้น และคลื่นความถี่ของวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุที่เกิดขึ้นใหม่นี้เรียกว่าคลื่นวิทยุชุมชน และจะลงท้ายของขนาดคลื่นด้วย .25 MHz หรือ .75 ส่งผลให้เกิดสถานีวิทยุในสถาบันการศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น โดยแบ่งเป็นสถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง จำนวน 210 สถานี (broadcast.nbtc.go.th/radio.สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560) สถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ FM จำนวน 8 สถานี (broadcast.nbtc.go.th/data/operator/FM.สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560) และสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ AM จำนวน 5 สถานี (broadcast.nbtc.go.th.สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กำหนดแผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ตามพระราชบัญญัติ องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และการประกาศหลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2555 แก่สถานีวิทยุที่ได้รับสิทธิทดลองออกอากาศลักษณะชั่วคราว ดำเนินการยื่นคำขออนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง แบ่งออกเป็น ประเภทกิจการบริการสาธารณะ กิจการบริการชุมชน และกิจการทางธุรกิจ ส่งผลให้สถานีวิทยุเกิดและขยายตัวขึ้นในหลายๆ สถาบันของสังคม สำหรับ

Ref. code: 25605707010491RXJ

องค์กรวิทยุกระจายเสียงที่เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างชัดเจนได้แก่ สถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย มีตั้งแต่ระดับโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ที่ปรากฏชัดเจนคือ สถาบันอุดมศึกษา ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่ได้จัดตั้งสถานีวิทยุขึ้น เพื่อเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการกระจายเสียง สถานีวิทยุบางแห่งก็มุ่งที่จะยกระดับการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของผู้ฟังด้วยการจัดรายการวิทยุที่มีคุณภาพ จึงมีการนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการศึกษาและถ่ายทอดวิชาการ ด้วยเหตุผลที่วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว สถาบันอุดมศึกษาจึงมีการนำมาใช้เป็นสื่อในการบริการแก่สังคม (ดวงจันทร์ ศิริบัญชาชัย, 2538)

เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสื่อสารมวลชน หรือเรียกว่าเป็นการปฏิรูปสื่อโดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ ฉบับ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา แต่การเปลี่ยนแปลงยังไม่หยุดนิ่งเพราะมีระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ทำให้องค์กรวิทยุกระจายเสียงต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงในยุคที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากสำหรับการบริหารกิจการแบบเดิมที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ของ กสทช. และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีซึ่งมีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก รวมถึงการแข่งขันที่มีมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล จะทำให้มีสถานีวิทยุในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย อาทิ วิทยุผ่านดาวเทียม วิทยุบนอินเทอร์เน็ต วิทยุบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตลอดจนมีการแข่งขันกันเองระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียง 3 ประเภท คือ ประเภทบริการสาธารณะ ประเภทบริการธุรกิจ และประเภทบริการชุมชน ถึงแม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักและกระตือรือร้นในการนำองค์กรวิทยุกระจายเสียงที่อยู่ในความดูแลของตนเองให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (สุมน อยู่สิน, 2557)

สถานีวิทยุสถาบันอุดมศึกษา จัดเป็นสถานีวิทยุประเภทกิจการบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ในฐานะที่เป็นองค์กรสื่อสารมวลชนในสังกัดของสถาบันการศึกษา การดำเนินงานของสถานีวิทยุของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ จึงขึ้นกับนโยบายของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ โดยมีลักษณะเป็นสถานีที่มิใช่เพื่อการค้า (Non Commercial Stations) หากจะให้สถานีดำรงกิจการอยู่ได้โดยการดำเนินกิจการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะหวังพึ่งแต่เพียงงบประมาณแผ่นดิน ก็คงจะมิอาจเอื้อให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ (ดวงจันทร์ ศิริบัญชาชัย, 2538)

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของโลกที่พัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง สื่อวิทยุกระจายเสียงของประเทศในทวีปอมริกา ยุโรป เอเชีย ออสเตรเลีย ซึ่งบางประเทศได้มีการเปลี่ยนผ่าน

Ref. code: 25605707010491RXJ

สู่ระบบการส่งกระจายเสียงในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงประเทศไทยโดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ได้กำหนดแผนการเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล เพื่อพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงของประเทศให้มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสามารถใช้คลื่นความถี่วิทยุที่เป็นทรัพยากรของชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการออกอากาศเป็นดิจิทัล ซึ่งเป็นแนวโน้มใหม่ของวิทยุกระจายเสียงทั่วโลก และเป็นการก้าวสู่บริบทใหม่ของกิจการกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้าน เพื่อรองรับเงื่อนไขการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ที่อาจจะมีขึ้นในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้น นำไปสู่ความต้องการเพื่อการศึกษา การเตรียมความพร้อมและการเปลี่ยนแปลงการออกอากาศในระบบดิจิทัล การถือครองคลื่นความถี่ระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา จะมีโอกาสมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสถานีวิทยุประเภทธุรกิจที่มีข้อได้เปรียบในด้านเงินทุน งบประมาณ บุคลากร การจัดหารายได้ และปัจจัยอื่นๆ สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จึงต้องตระหนักถึงผลกระทบที่จะต้องได้รับจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แผนพัฒนากิจการกระจายเสียงฯ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานี

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา เป็นสถานีวิทยุเครือข่ายสถาบันการศึกษาหลักที่ลงนามความร่วมมือ เป็น “เครือข่ายพันธมิตรวิทยุสถาบันการศึกษา” จำนวนทั้งสิ้น 9 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยนเรศวร สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมุ่งเน้นศึกษาสภาพการณ์และการเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล รวมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา และผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาและวิจัยเพื่อหาคำตอบและข้อสรุปในเรื่องที่ศึกษาต่อไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. สภาพการณ์และการเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลเป็นอย่างไร

2. ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

3. ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และการเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

3. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

1.4 ขอบเขตในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 - 31 กรกฎาคม 2560

1.5 นิยามศัพท์

สภาพการณ์ หมายถึง การดำรงอยู่ นโยบาย โครงสร้าง รูปแบบการดำเนินงานและการบริหารจัดการสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาสภาพการณ์ของวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา หมายถึง สถานีวิทยุที่จัดตั้งขึ้นในสถาบันการศึกษา เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ด้านวิชาการ การศึกษาและวัฒนธรรม เป็นแหล่งฝึก

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการกระจายเสียงของนิสิตนักศึกษาทางด้านการจัดและผลิตรายการ สถาบันการศึกษาจึงนำสื่อวิทยุกระจายเสียงมาใช้เป็นสื่อในการบริการแก่สังคม สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้ได้ทำการศึกษาสถานีวิทยุกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานีวิทยุเครือข่ายสถาบันการศึกษาหลักที่ลงนามความร่วมมือ เป็น “เครือข่ายพันธมิตรวิทยุสถาบันการศึกษา” จำนวนทั้งสิ้น 9 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยนเรศวร สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล หมายถึง วิทยุกระจายเสียง ที่ส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมาตรฐาน Digital Audio Broadcasting (DAB+) สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีจำนวนช่องความถี่มากขึ้น ซึ่งประโยชน์ของการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีหลายประการ คือ คุณภาพเสียงที่ดีขึ้น ลดสัญญาณรบกวน จัดสรรคลื่นความถี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนรายการวิทยุเพิ่มขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการ ลดการใช้พลังงาน

การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้ง การดำเนินกิจการ การบริหารจัดการ การผลิตและพัฒนารูปแบบรายการ การบริหารทรัพยากรในด้านต่างๆ อันเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมภายในและปัจจัยแวดล้อมภายนอกหรือองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลกระทบ หมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไข และส่งผลกระทบต่อการบริหารและดำเนินงานของการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

ปัจจัยภายใน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา โดยผู้บริหารสามารถควบคุมได้ ได้แก่ นโยบายของผู้บริหาร เทคโนโลยี บุคลากร งบประมาณ

ปัจจัยภายนอก หมายถึง องค์ประกอบหรือสิ่งที่เข้ามากระทบต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ได้แก่ ผู้ฟัง แรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก การกำหนดกฎหมาย นโยบายและการจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระดิจิทัล รวมทั้งนโยบายและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากองค์กรกำกับดูแล (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช.) ที่มีผลต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

Ref. code: 25605707010491RXJ

อุปสรรค หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ได้แก่ นโยบายของผู้บริหารสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา รูปแบบรายการวิทยุที่พึงประสงค์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ฟังในระบบดิจิทัล ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณของสถานี การพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี การสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ผู้ฟัง กฎหมาย ข้อกำหนดนโยบายจากพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน และเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์
2. ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จสำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา
3. การวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการที่สามารถอ้างอิงค้นคว้า และเป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสื่อวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล และสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทอื่นได้ต่อไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานและกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ รวมทั้งเป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

2.1แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การสื่อสารมวลชน

2.2แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

2.3แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT)

2.4ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด

2.5แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

2.6งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การสื่อสารมวลชน

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานสื่อสารมวลชน มีพื้นฐานจากการทำความเข้าใจในโครงสร้างขององค์การด้านสื่อสารมวลชน การแสดงออกของสมาชิกในองค์การ และผลจากการปฏิบัติงานตามนโยบายขององค์การนั้นๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของสื่อมวลชนเป็นอิทธิพลจากการกล่อมเกลาสังคมและทัศนคติของคนทำงานในสื่อ (Media Worker) รวมถึงการปฏิบัติงานประจำวันในสื่อที่คนทำงานสื่อสังกัด อย่างไรก็ตามในทางกลับกันผู้ที่ทำการสื่อสารย่อมได้รับอิทธิพลจากภายนอกเข้ามากระทำจากปัจจัยภายนอกวงกว้างมาสู่ปัจจัยภายนอกในระดับที่แคบลง เช่น จากกระแสโลกาภิวัตน์มาสู่สังคม จากสังคมมาสู่อุตสาหกรรมสื่อ จากอุตสาหกรรมสื่อมาสู่บริษัทหรือองค์การสื่อมวลชน และจากองค์การสื่อมวลชนมาสู่นักการสื่อสาร ดังนั้น องค์การสื่อมวลชนกับกระแสสังคมจึงมีปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างกันโดยตลอด ซึ่งการบริหารองค์กรสื่อสารมวลชน จะยึดกรอบทฤษฎีของ Denis McQuail

เดนิส แมคเควล (Denis McQuail) ได้กล่าวถึงการบริหารงานองค์กรสื่อสารมวลชนว่า โดยทั่วไปสื่อมวลชนจะถูกควบคุมโดยปัจจัยต่างๆ ของสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นสื่อมวลชนจึงไม่สามารถปฏิบัติงานโดยอิสระด้วยตัวของตัวเอง แต่ต้องดำเนินงานอยู่ท่ามกลางความกดดันจากตัวแปรต่างๆ เหล่านั้น ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และหลักการในการปฏิบัติขององค์กร

Ref. code: 25605707010491RXJ

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2551, น. 22-23) ได้กล่าวถึงองค์การสื่อสารมวลชนจะประกอบด้วยภารกิจในการทำหน้าที่อยู่ 3 ด้าน ตามทฤษฎีการบริหารงานสื่อสารมวลชนของ McQuail คือ ด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านวิชาชีพสื่อ ซึ่งภารกิจทั้งสามจะมีการบริหารจัดการแบบฟันเฟือง แต่ละงานจะดำเนินไปอย่างเกี่ยวข้องกัน (ดังแผนภาพ)

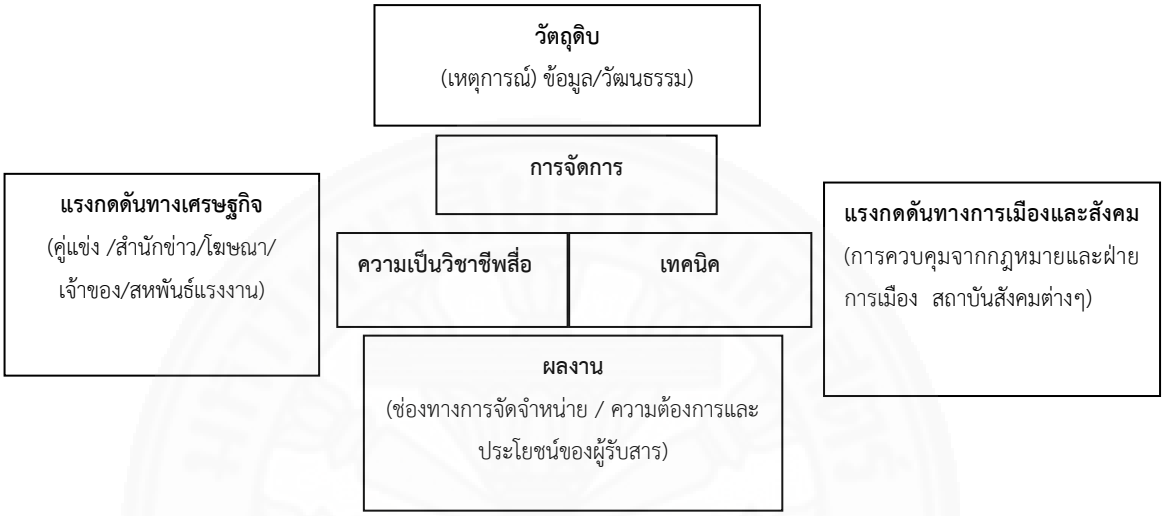

ภาพที่ 2.1 กรอบทฤษฎีของ McQuail
จาก *การบริหารงานสื่อสารมวลชน* (น. 23), โดย สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2551.

จากกรอบทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของแต่ละองค์กรสื่อมวลชนนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวองค์กรสื่อมวลชนนั้นๆ ได้แก่

- **การจัดการ (Management)** หมายถึง การบริหารงานและนโยบายการผลิตงานขององค์กรสื่อมวลชนนั้นๆ ซึ่งเนื้อหารายการขององค์กรสื่อมวลชนต้องนำเสนอให้สอดคล้องกับนโยบายนั้น รวมถึงการจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- **เทคนิค (Technic)** เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต และการประสานงานต่างๆ ให้การทำงานในแต่ละส่วนนั้น เกิดความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการพัฒนาด้านการสื่อสารและการวางระบบการทำงาน ทำให้องค์กรที่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ย่อมประสบผลสำเร็จในการทำงานได้ง่าย

- **ความเป็นวิชาชีพสื่อ (Media Professional)** หมายถึง แนวความคิดพื้นฐานด้านความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ของการทำงานในแต่ละฝ่าย ที่จะทำให้งานที่ผลิตมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพมากที่สุดด้วย

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกองค์กรสื่อมวลชนและส่งผลต่อการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในช่วงนั้นๆ ซึ่งปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อองค์กรสื่อสารมวลชนได้แก่

- **แรงกดดันทางการเมืองและสังคม (Social and Political Pressure)** การดำเนินงานขององค์กรสื่อมวลชน แรงกดดันทางการเมืองและสังคมมีผลโดยตรงไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎหมาย ข้อบังคับ พระราชบัญญัติต่างๆ หรือแม้แต่ปัญหาทางการเมืองในขณะนั้น ก็ทำให้การดำเนินงานมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

- **แรงกดดันทางเศรษฐกิจ (Economic Pressure)** แรงกดดันทางเศรษฐกิจนั้นจะประกอบไปด้วยคู่แข่งขันและผู้โฆษณาที่การดำเนินงานจำเป็นต้องรู้คู่แข่งขัน ตรวจสอบการผลิตของรายการที่มีรูปแบบเดียวกัน เพื่อทั้งนี้จะได้นำข้อมูลมาพัฒนาในการปรับตัว ให้การนำเสนอเป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่นำเสนอด้านลบเกี่ยวกับผู้โฆษณา ทั้งนี้ก็เพื่อให้มีผู้อ่านและผู้โฆษณาเพิ่มมากขึ้น

- **วัตถุดิบ แหล่งข้อมูล เหตุการณ์และวัฒนธรรม (Events and Constant Information and Culture Supply)** หมายถึง การผลิตงานสื่อสารมวลชนต้องถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็น ความประพฤติ ของคนในสังคม ที่แสดงออกมาในลักษณะของภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณีของสังคมในแต่ละสมัย ซึ่งการผลิตงานสื่อสารมวลชน ถือเป็นหนึ่งในผลิตผลของส่วนร่วมที่ทำให้คนในสังคมได้เรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อกระบวนการผลิตงานขององค์กร ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรสื่อสารมวลชน ที่จะต้องนำเสนอผลงานออกมาให้สอดคล้องกับความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณีของคนในสังคม

- **ผลงาน ความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร (Audience Interest / Demand)** หมายถึง ความคาดหวัง และความสนใจของผู้รับสาร และกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลงานขององค์กรสื่อสารมวลชน ซึ่งมีความสนใจและมีความต้องการ ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อกระบวนการผลิตงานขององค์กร นอกจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง องค์สื่อสารมวลชนต้องนำเสนอผลงานที่อยู่ในความสนใจและความต้องการของผู้รับสารอีกด้วย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ได้นำแนวคิดเรื่องการบริหารองค์การสื่อสารมวลชน มาเป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในการบริหารองค์การสื่อวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร รวมทั้งข้อกำหนด กฎหมาย นโยบายต่างๆ ไปสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการในการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์และตามนโยบายขององค์กร รวมทั้งการวางแผนในการรับมือกับสถานการณ์การที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อการเป็นวิทยุดิจิทัลที่

Ref. code: 25605707010491RXJ

สมบูรณ์แบบท่ามกลางสมรภูมิการแข่งขันที่สูงในแวดวงวิทยุกระจายเสียงและสื่อสารมวลชนประเภทอื่นๆ

2.2 แนวคิดเรื่องการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน (administrate) หมายถึง ช่วยเหลือ (assite) หรืออำนวยการ (direct) อาจกล่าวได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการคิด วางแผน จัดการ และควบคุมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการ

องค์การ (organization) หมายถึง หน่วยงาน สถาบันที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือกลุ่มบุคคลมาร่วมกันดำเนินกิจกรรม เพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยองค์กรจะมีระบบโครงสร้าง มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง รวมทั้งการสื่อสารที่เชื่อมโยงสมาชิกภายในองค์กร

การบริหารองค์กรจึงหมายถึง กระบวนการคิด วางแผน จัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน สถาบัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

องค์การทั่วไปจึงมีการแบ่งงานเป็นกลุ่มเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น ในงานสถานีวิทยุกระจายเสียงแบ่งเป็น กลุ่มผลิตรายการ กลุ่มเทคนิค กลุ่มบริหารงานทั่วไป การแบ่งงานนี้แสดงให้เห็นถึงขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานและสมาชิกของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีสายการบังคับบัญชา ตั้งแต่ระดับสูงลงมา เป็นการแสดงถึงการจัดโครงสร้างองค์การ ถ้าการจัดโครงสร้างองค์การดีและเหมาะสมกับบุคลากรและงาน คาดหมายได้ว่าองค์การนั้นจะมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารองค์การมีความสำคัญ กล่าวคือ การบริหารองค์การเป็นการช่วยให้การปฏิบัติงานภายในองค์การมีประสิทธิภาพ โดยองค์การจะนำเอาทรัพยากรต่างๆ มาใช้ร่วมกันตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนำไปสู่ผลผลิตในรูปของผลิตภัณฑ์ การบริการ ความคิดสร้างสรรค์ ภาพลักษณ์ ที่ล้วนเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนทั่วไป การบริหารองค์การจะเป็นวิถีทางที่ช่วยให้องค์การสามารถดำเนินงาน ปรับตัวและพัฒนาได้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนั้น การบริหารองค์การจึงมีความสำคัญ ได้แก่ ช่วยสร้างองค์การสู่ความเป็นเลิศ ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ช่วยสร้างความทันสมัยให้กับองค์การ และช่วยให้องค์การอยู่รอดได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความก้าวหน้าและการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

Ref. code: 25605707010491RXJ

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียง สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารองค์การแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายนอกสถานี และสภาพแวดล้อมภายในสถานี

สภาพแวดล้อมภายนอกสถานี ได้แก่

- **สภาพแวดล้อมทั่วไป (general environment)** ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงแทบทั้งสิ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ นโยบายทางการเมืองเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยมีจุดเริ่มต้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 40 ว่า

“คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ ตามวรรค 1 และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การดำเนินการตามวรรค 2 ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

นโยบายของชาติ ยังมีการกำหนดเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งได้มีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มารองรับ โดยกำหนดให้กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน และใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ แต่เดิมสถานีวิทยุทั้งหลายเป็นของหน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนหรือชุมชนทั่วไป ไม่มีสิทธิจัดตั้งสถานี เมื่อมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการฯ พ.ศ. 2551 ออกมาเช่นนี้ การบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงก็จะแตกต่างไปตามประเภทของสถานีที่ขออนุญาต ไม่ใช่สถานีวิทยุกระจายเสียงที่บุคลากรในหน่วยราชการของรัฐเป็นผู้บริหารสถานี ประชาชนสามารถเข้ามาบริหารได้ เกิดการแข่งขัน แย่งชิงกลุ่มผู้ฟัง หากบริหารไม่ดี โอกาสจะปิดสถานีมีสูง นอกจากนี้แล้วการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การกระจายเสียงจากแอนะล็อก (Analog) เป็นดิจิทัล (Digital) เป็นปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการสถานีเปลี่ยนไปทั้งด้านรายการและด้านเทคนิค ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เทคนิคการผลิตรายการที่เปลี่ยนแปลงไป ในส่วนขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ ศาสนา ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบให้การบริหารงานสถานีทั้งด้านรายการ ผู้ฟัง แผนงาน ต้องปรับเปลี่ยน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น

- **สภาพแวดล้อมของงาน (task environment)** มีผลกระทบโดยตรงกับการบริหารสถานีด้วย ได้แก่

Ref. code: 25605707010491RXJ

(1) ผู้ฟัง ความพึงพอใจของผู้ฟังมีส่วนสำคัญต่อเป้าหมายขอองสถานี หากสถานีได้รับความนิยมสูง ย่อมทำให้มีเม็ดเงินจากผู้สนับสนุนหรืองบประมาณเข้ามา ทำให้สามารถผลิตรายการดีๆ ได้ตรงใจผู้ฟัง

(2) สถานีคู่แข่ง เป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อสถานีโดยตรง การติดตาม ศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์ของสถานีคู่แข่ง เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาด หรือกลุ่มผู้ฟังไว้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

(3) ผู้ป้อนวัตถุดิบ การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงบางครั้งอาจต้องมีการซื้อรายการ หรือมีผู้มาร่วมผลิตรายการ สถานีอาจไม่สามารถผลิตรายการเองได้ทั้งหมด ต้องมีผู้มาสนับสนุนและบริหารงาน ให้มีการออกอากาศรายการได้ จึงจำเป็นต้องมีเครือข่ายพันธมิตรเพื่อสนับสนุนสถานี

(4) ผู้ควบคุม จะเป็นผู้กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การดำเนินการขององค์การ ทั้งจริยธรรม จรรยาบรรณสถานีวิทยุกระจายเสียงเอง มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้กำกับนโยบาย มีสำนักงานการตรวจสอบการตรวจสอบการใช้วิทยุ เป็นผู้แทนในการดูแลตรวจสอบ

สภาพแวดล้อมภายในสถานี ที่มีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานี ได้แก่ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ วิธีการบริหารจัดการ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารสถานี เช่น สถานีขาดแคลนผู้จัดการที่มีความรู้ ความชำนาญและความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด และผลิตรายการ หรือการขาดแคลนงบประมาณ ทำให้สามารถจ้างบุคลากรได้ เหมาะสมกับความสามารถ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ รายการผลิตออกมาต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่น่าฟัง ส่งผลให้ไม่ได้รับความนิยมจากผู้ฟังมากเหมือนกับสถานีที่มีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรการผลิตรายการ

ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกสถานี และสภาพแวดล้อมภายในสถานี สภาพแวดล้อมภายนอกสถานีในที่นี้ คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป และสภาพแวดล้อมของงาน สภาพแวดล้อมภายในสถานี คือ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การบริหารจัดการและเครือข่าย

2.2.1 การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ กล่าวคือ วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามสังคมคาดหวัง 4 ประการ คือ การให้ข่าว ข่าวสารความรู้หรือการศึกษา ความบันเทิง และบริการสาธารณะ โดยทั่วไปแล้วสถานีวิทยุกระจายเสียงแต่ละสถานีจะมีรายการเพื่อบริการสาธารณะแทรกอยู่ไม่มากก็น้อย หลายสถานีเป็นรายการเพื่อบริการสาธารณะโดยตรง เช่น สถานีวิทยุด้านข่าวสารการจราจร สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา สถานีวิทยุชุมชน เป็นต้น

Ref. code: 25605707010491RXJ

เนื่องจากคำว่า “สาธารณะ” หมายถึง ประชาชนทั่วไป ดังนั้น วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจึงหมายถึง “รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการประชาชน” นั่นเอง ทั้งนี้เหตุผลที่สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อสาธารณะ เนื่องจากเป็นสื่อที่ต้องใช้คลื่นความถี่ที่มีอยู่อย่างจำกัด การจัดสรรคลื่นความถี่จึงจำเป็นต้องมีหลักคิดที่ว่า คลื่นความถี่นี้เป็นของชาติและประชาชนทุกคน ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 40 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสอง ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรมความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

จากมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กิจการกระจายเสียงสำหรับประชาชนได้ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา และเมื่อเกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงโดยมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มีการอธิบายรายละเอียดของกิจการกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ในมาตรา 10 การขอใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่ซึ่งแบ่งใบอนุญาตออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ
2. ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน
3. ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ

ใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทที่ 1 และ 2 จัดเป็นสื่อสาธารณะ เนื่องจากมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริการไว้ชัดเจน ดังนี้

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพอนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุระสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจกากระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

มาตรา 11 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องเป็น

(1) กระทรวง ทบวง กรม องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(2) สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะตามลักษณะและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(3) สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมตามลักษณะและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 12 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ทั้งนี้ต้องมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการชุมชนตามลักษณะที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในการกำหนดลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์ในการส่งเสริมการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในชุมชนหรือในท้องถิ่น รวมทั้งป้องกันการครอบงำการประกอบกิจการดังกล่าว

Ref. code: 25605707010491RXJ

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

จากพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความว่าวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะและวิทยุชุชนว่าเป็นวิทยุที่มีวัตถุประสงค์ในด้าน

(1) การส่งเสริม ความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร การส่งเสริมอาชีพ สุขภาพอนามัย กีฬา

(2) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มคนที่มีความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(3) ความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(4) การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน หรือรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการสนับสนุนในการเผยแพร่ให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับกรปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

นอกจากนี้แล้ว พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของรายการเพื่อบริการสาธารณะไว้ในมาตรา 3 ว่า

“รายการ” หมายความว่า เนื้อหาที่ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ที่มิใช่โฆษณา

วิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะ จึงหมายถึง รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการประชาชนทั่วไป โดยไม่มีโฆษณาเหมือนรายการวิทยุกระจายเสียงทางธุรกิจ และเป็นรายการที่ให้ข่าว ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา ความบันเทิง การบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ฟังทุกกลุ่ม การสร้างความมั่นคงของชาติและเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญของประเทศ สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะของประเทศไทยมักเป็นสถานีวิทยุของหน่วยงานของรัฐ สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา และสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะระดับท้องถิ่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

2.2.2 ความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะมาจากแนวคิดสื่อเพื่อประชาชน ดังนั้น จึงมีความสำคัญ ดังนี้

- **วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นการจัดสรรทรัพยากรของชาติให้แก่ประชาชนโดยเท่าเทียมกัน**

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 40 ได้กำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากเดิมนั้นคลื่นความถี่ หน่วยงานของรัฐจะได้รับสิทธิ์ในการใช้ จะเห็นได้จากสถานีวิทยุกระจายเสียงหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าของทั้งสิ้น และบางส่วนได้นำไปขายสัมปทานคลื่นให้ภาคเอกชน ประชาชนไม่มีสิทธิ์ในการใช้คลื่นความถี่ เมื่อมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มีการแบ่งประเภทใบอนุญาตประกอบกิจการเป็น 3 ประเภท ทำให้ประชาชนมีสิทธิ์ในการยื่นขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานีได้

- **วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะช่วยพัฒนาระบอบประชาธิปไตย**

แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการให้ข่าวสาร ความรู้ หรือการศึกษา ความบันเทิงและบริการสาธารณะ ซึ่งหมายถึง พันธกิจของสื่อต่อประชาชน โดยไม่จำกัดว่าเป็นคนกลุ่มใดและไม่มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น ศักยภาพและบทบาทของสื่อมวลชนในสังคมในมุมมองของพื้นที่สาธารณะ (public sphere) หรือพื้นที่ของประชาชนทั่วไปในสื่อคือ ความเป็นอิสระจากรัฐบาล (ถึงแม้ว่าจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล) และเป็นอิสระจากพลังทางเศรษฐกิจของพรรคการเมือง สื่อมวลชนควรเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็น การถกเถียงปัญหากันด้วยเหตุผล ไม่ใช่การถกเถียงโดยทำเพื่อผลประโยชน์ เพื่อหลอกลวง หรือเพื่อปิดบังอำพราง เรื่องราวที่นำเสนอนั้นเป็นเรื่องที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ (อ้างถึง วิภา อุตมฉันท์, 2546) ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ รากฐานของระบอบประชาธิปไตย

- **การนำเสนอเนื้อหาในรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นการนำเสนอเนื้อหาให้คนทุกกลุ่ม**

รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาตามสภาพแวดล้อมของผู้ฟัง เช่น การรายงานข่าวสารการจราจร สำหรับคนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเกษตรสำหรับประชาชนที่เป็นเกษตรกรตามพื้นที่ การนำเสนอข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และบริการสาธารณะด้วยภาษาถิ่นของสถานีวิทยุชุมชน สถานีวิทยุสำหรับคนตาบอด สถานีวิทยุสำหรับเด็ก เป็นต้น ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงสื่อวิทยุกระจายเสียงได้ เท่ากับประชาชนมีพื้นที่ของตนเอง ไม่มีการได้เปรียบเสียเปรียบกัน มีการนำเสนอเนื้อหาตามความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่ม

Ref. code: 25605707010491RXJ

- **วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน**

เนื่องจากรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะมุ่งประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมเป็นสำคัญ การมุ่งประโยชน์คือ การนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้อง เนื้อหาที่ยกระดับการเรียนรู้ของประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม วิทยาการ การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อให้ประชาชนได้ปรับตัว พัฒนาตนเองและมีความก้าวหน้าทันต่อยุคสมัยส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

จากข้อมูลเบื้องต้น สรุปได้ว่า รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นรายการสำหรับประชาชน โดยมีความสำคัญ สำหรับประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มได้เข้าถึงพื้นที่สาธารณะนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการใช้สื่อสำหรับประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

2.2.3 ลักษณะของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่สำคัญยิ่ง วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติเด่นในการส่งกระจายเสียงไปได้รวดเร็ว กว้างไกล สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นในเขตเมืองหรือชนบทที่ห่างไกล ไม่จำกัดความรู้ของผู้ฟัง เครื่องรับราคาถูก ทำให้หลายประเทศใช้วิทยุกระจายเสียงในการให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา การสร้างความเข้าใจทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ศิลปวัฒนธรรม

Atkinson and Raboy (1997) ระบุ สื่อสาธารณะมีปรัชญาแตกต่างจากสื่อเชิงพาณิชย์ คือ

- สื่อสาธารณะถือว่าผู้ฟัง ผู้ชมเป็นพลเมือง (citizen) แต่สื่อเชิงพาณิชย์ถือว่าผู้ฟังผู้ชมเป็นผู้บริโภค (Consumer)
- สื่อสาธารณะเน้นมิติด้านวัฒนธรรม (culture) แต่สื่อเชิงพาณิชย์เน้นมิติด้านเศรษฐกิจ (economy)
- สื่อสารธารณะเน้นการสร้างพื้นที่สาธารณะ (public sphere) สื่อเชิงพาณิชย์เน้นตอบสนองตลาด (market) ที่เป็นพื้นที่ให้ผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกัน

สื่อสาธารณะ (Public broadcasting) จึงเป็นเครื่องมือทางนโยบายสำคัญที่ประเทศต่างๆ นำไปใช้ โดยสื่อสาธารณะมีหลักการสำคัญ ดังนี้

- ปราศจากอิทธิพลจากรัฐบาลและกลุ่มทุน
- ประชาชนทุกคนสามารถรับฟังได้
- ผู้ผลิตรายการมีเสรีภาพและความเป็นกลางในการนำเสนอ

Ref. code: 25605707010491RXJ

- มีเนื้อหารายการที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับประชาชนทุกกลุ่ม
- มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

Atkinson and Marc (1997, อ้างถึงใน คณะผู้วิจัยเรื่องการปฏิรูปสื่อ, 2547) ระบุ หน่วยงานวิจัยด้านการกระจายเสียงของอังกฤษ (Broadcasting Research Unit: BRU) ได้ระบุว่า วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ต้องมีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

1. สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่
2. มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน
3. ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยเป็นพิเศษ
4. มีบทบาทในการสร้างชุมชน และเอกลักษณ์ของชาติ
5. ปราศจากผลประโยชน์
6. ได้รับเงินอุดหนุนโดยตรงจากสาธารณะ
7. มุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพเป็นสำคัญมากกว่าความต้องการจำนวนผู้ฟัง
8. ผู้ผลิตรายการมีเสรีภาพในการนำเสนอ

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสื่อสาธารณะหรืออีกนัยหนึ่งคือ ลักษณะของการกระจายเสียงและแพร่ภาพเพื่อสาธารณะในมาตรา 7 ดังนี้

1. ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่จะสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยผ่านทางบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้านสมดุล และซื่อตรงต่อจรรยาบรรณ

2. ผลิตรายการทางด้านข่าวสาร สารประโยชน์ทางด้านการศึกษา และสาระบันเทิง ที่มีสัดส่วนอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพสูง เน้นความหลากหลายในมิติต่างๆ โดยมุ่งดำเนินการอย่างปราศจากอคติทางการเมืองและผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ และยึดถือผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

3. ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อประโยชน์ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นผ่านทางการให้บริการข่าวสารและสารประโยชน์อื่น

4. ส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างเท่าเทียมกัน

5. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการกำหนดทิศทาง การให้บริการขององค์การเพื่อประโยชน์สาธารณะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

จากปรัชญา หลักการและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น อาจกล่าวได้ว่าวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง ในรูปแบบรายการต่างๆ สู่ประชาชนทุกกลุ่ม การกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นวิถีทางของสังคมในระบอบประชาธิปไตยซึ่งอยู่บนพื้นฐานของประชามติ การมีส่วนร่วมของประชาชน การได้รับข้อมูลข่าวสารของประชาชนทุกกลุ่ม เป็นการธำรงรักษาและการขยายขอบเขตของระบอบประชาธิปไตย การกระจายเสียงที่บ่งถึงความคิดที่เป็นอิสระของบุคคลขององค์กรเปรียบเสมือนมีความเป็นพื้นที่สาธารณะ วิทยุกระจายเสียงได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง เป็นผู้บูรณาการสังคม ด้วยคุณสมบัติของวิทยุกระจายเสียงทำให้มีความเหมาะสมในการเป็นสื่อเพื่อบริการสาธารณะ เพราะสามารถส่งกระจายเสียงได้รวดเร็ว กว้างไกล เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การกระจายเสียงสามารถรับใช้ประชาชนได้อย่างดียิ่งในช่วงวิกฤติต่างๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่นมีการเกิดแผ่นดินไหวและพายุใต้ฝุ่นอยู่เนืองๆ ประชาชนได้รับข่าวสารที่ถูกต้องจากวิทยุกระจายเสียงเพื่อปกป้องชีวิตและพิทักษ์ทรัพย์สินของประชาชน หรือการบริการสาธารณะในแง่การเมืองของสังคมประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ความบันเทิง เป็นต้น

รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทยมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่รัฐลงทุนสนับสนุนในรูปของการให้เปล่าแก่ประชาชน เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) เครือข่าย 5 สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัดของกรมประชาสัมพันธ์ โดยมีการกำหนดเนื้อหารายการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร บริการสาธารณะ สนองนโยบายจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น รายการที่นำเสนอจะเป็นรายการความรู้ด้านการเกษตร อาชีพ แรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่ วัฒนธรรม กีฬา ท่องเที่ยว รายการด้านกฎหมาย การเมือง ธรรมะ บริการชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น สถานีวิทยุศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นการสนับสนุนการบริการสาธารณะด้านการศึกษาแก่ประชาชน

2. เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่ไม่มีนโยบายเพื่อการค้า แม้บางสถานีจำเป็นต้องมีผู้อุปถัมภ์รายการ เช่น รายการของ จส.100 มุ่งให้ข่าวสารด้านการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อให้สถานีมีรายได้ในการดำเนินงาน แต่เนื้อหาคือ การรายงานข่าวจราจร อุบัติเหตุ การขอความช่วยเหลือเรื่องรถยนต์ขัดข้อง การประกาศของหาย เป็นต้น

3. เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่มุ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทุกกลุ่มไม่เน้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

4. เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่สนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น สวท. เครือข่าย 5 ของกรมประชาสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่ตามจังหวัดต่างๆ นั้น แต่ละสถานีจะมีรายการประเภทสาระความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี ซึ่งจัดโดยพันธมิตรท้องถิ่นของจังหวัดนั้น หรือรายการบริการชุมชน ประเภทข้อมูลข่าวสาร ผลงานกิจกรรมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือวิทยุชุมชนเองจะนำเสนอรายการที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น

5. เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่มีเนื้อหาบริการประชาชน โดยเนื้อหานั้นๆ เกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย รายการเพื่อบริการสาธารณะจึงมีเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย โรคระบาด การรับสมัครงาน ภัยพิบัติ สวัสดิการแรงงาน การสร้างซ่อมถนน ไฟฟ้า ประปา กฎหมาย สภาพอากาศ ราคาพืชผล เป็นต้น โดยมีรูปแบบรายการ อาทิ ประกาศ สปอต บทความ ข่าว

6. เนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ส่วนใหญ่มาจากแหล่งข้อมูลจริงที่เชื่อถือได้ ถูกต้อง และมีประโยชน์แก่ผู้ฟัง เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษาของกรมประชาสัมพันธ์ มีรายการซึ่งผลิตโดย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาในรายการได้มีการคัดกรองจากผู้มีความรู้ ประสบการณ์ หรือแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

7. ภาษาที่ใช้ในรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจะเป็นภาษาไทยกรุงเทพ หรือภาษาไทยถิ่นก็ได้ แต่ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น กะทัดรัด ชัดเจน ไม่วกวน

8. การเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะมักเผยแพร่ด้วยความถี่ซ้ำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาพอสมควร เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมในการฟังแก่ผู้ฟัง และผู้ฟังสามารถจดจำเนื้อหาได้

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ หมายถึง สื่อในการเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการประชาชนทั่วไป โยรายการวิทยุเพื่อบริการสาธารณะจะไม่มีนโยบายเพื่อการค้า เนื้อหาจะเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทุกกลุ่ม โดยมีการอกอากาศอย่างต่อเนื่องเพื่อก่อให้เกิดการจดจำหรือโน้มน้าวใจ

2.2.4 หลักการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ เป็นการบริหารที่ไม่มุ่งผลกำไรเหมือนการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงธุรกิจ แต่ไม่ได้หมายความว่าเมื่อปราศจากผลกำไรจะทำให้มาตรฐานหรือคุณภาพของรายการด้อยลง มีปัจจัยหลายประการที่จำเป็นต้องคำนึงถึงสำหรับการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

Ref. code: 25605707010491RXJ

- **นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี** หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 แล้ว วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทยจะมี 2 กลุ่ม คือ วิทยุกระจายเสียงหน่วยงานของรัฐ และองค์กรไม่แสวงหากำไร เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุของกองทัพเรือหรือส่วนราชการ สถานีวิทยุของสมาคม เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะระดับชาติหรือในเมืองใหญ่ กับวิทยุชุมชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะระดับท้องถิ่น สถานีวิทยุที่ขอใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานชัดเจน อาทิ เพื่อการศึกษา เพื่อความมั่นคง เพื่อการส่งเสริมความรู้วิทยาการ พัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะที่มีนโยบายวัตถุประสงค์ของสถานีที่ตั้งไว้เป็นหลักในการบริหารที่เกี่ยวโยงไปถึงโครงสร้างองค์กร ความรู้และทักษะของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการทั้งด้านรายการและสำนักงาน รวมถึงการประเมินผลผลิตและบุคลากรด้วย หากมีการดำเนินงานไม่เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี เท่ากับว่าไม่ปฏิบัติตามใบอนุญาตที่ขอไว้ ซึ่งมีบทลงโทษที่กำหนดไว้ตามมา นอกจากนี้แล้วนโยบายและวัตถุประสงค์ยังแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานหรือคุณภาพรายการที่แสดงถึงความเป็นมืออาชีพของบุคลากรอีกด้วย

- **กฎหมาย** เป็นปัจจัยสำคัญที่วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งกฎหมายด้านการกระจายเสียง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการบริหารงานจะได้เป็นไปด้วยความราบรื่น เช่น พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานี เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติอาหาร พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บริหารงานสถานีและบุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้ เพื่อให้การกระจายเสียงถูกต้องตามกฎหมาย

นอกจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียงแล้ว กฎหมายของหน่วยงานต้นสังกัดวิทยุกระจายเสียง เพื่อบริการสาธารณะก็มีส่วนสำคัญในการบริหารสถานีโดยเฉพาะสายการบังคับบัญชา งบประมาณ อาทิ ประกาศของสถานีล้วนเป็นสิ่งกำกับในการบริหารงานสถานี

- **สภาพแวดล้อมของสถานี** เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านรายการ สภาพแวดล้อมของสถานีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับสถานีในภาคเหนือตอนบน ย่อมแตกต่างกันในการนำเสนอรายการ ทั้งการจัดรายการ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ เวลาในการนำเสนอรายการ หรือเมืองท่องเที่ยวอย่างพัทยา วิทยุเพื่อบริการสาธารณะย่อมมีรูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ ต่างจากบางจังหวัด ซึ่งเป็นเมืองเกษตรกรรม การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จึงต้องบริหารงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

Ref. code: 25605707010491RXJ

ของสถานีเพื่อประโยชน์ของผู้ฟัง หากเป็นสถานีวิทยุเพื่อบริการสาธารณะระดับชาติ สภาพแวดล้อมของสถานีหมายถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี จะเป็นตัวกำกับการบริหารงานของสถานี เช่น การรวมกันเป็นอาเซียน มีการให้งบประมาณเพื่อการจัดทำรายการการให้ความรู้แก่ประชาชนหรือการมีนโยบายระดับชาติในการผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน ครอบครัว และผู้ด้อยโอกาส การบริหารงานสถานีต้องดำเนินการทั้งด้านงบประมาณ รายการ บุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นต้น

- **กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย** เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ หากไม่มีผู้ฟังรายการเท่ากับปิดสถานีไปโดยปริยาย ผู้บริหารจะต้องมีวิธีการในการบริหารให้ผู้ฟังติดตามฟังรายการของสถานี การบริหารด้านการจัดรายการต้องมีหลักในการจัดรายการเพื่อบริการสาธารณะ คือ รายการที่เข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ รายการต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน แม้ว่ารายการต้องคำนึงถึงคุณภาพมากว่าปริมาณของผู้ฟัง แต่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นสิ่งแสดงถึงความสำเร็จของการบริหารสถานี

- **การสร้างการมีส่วนร่วม** วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ เป็นแนวคิดที่มาจากระบอบประชาธิปไตย นั่นคือ การมีส่วนร่วม ดังนั้น การบริหารงานตามความต้องการของผู้ฟังจะทำได้อย่างไรให้ประสบความสำเร็จ การให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการโดยเปิดโอกาสให้เสนอแนะรายการ โทรศัพท์เข้ามาร่วมรายการ การสัมภาษณ์ผู้ฟังแล้วออกอากาศ หรือการเปิดสถานีให้ผู้ฟังเข้ามาเยี่ยมชม ล้วนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมกับการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านรายการวิทยุชุมชนเองในฐานะวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่น มีปรัชญาที่ว่าโดยประชาชน เพื่อประชาชนและของประชาชน ซึ่งการดำเนินงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทั้งระดับการเข้าร่วมบริหารงานในระดับสถานี การเข้าร่วมในฐานะผู้จัดและผู้ผลิตรายการ และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ฟังที่มีข้อเสนอแนะหรือแจ้งความต้องการฟังรายการ การสร้างการมีส่วนร่วมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานี

- **ผลการสำรวจวิจัย** วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะที่นำเสนอรายการที่หลากหลายตามความสนใจของผู้ฟังและจำเป็นต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพของรายการที่นำเสนอต่อผู้ฟัง สิ่งเหล่านี้จะทราบได้อย่างไรว่าสถานีได้ดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ การสำรวจวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานหรือการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัย อาทิ ความพึงพอใจ ความคิดเห็นของผู้ฟัง ความต้องการฟังรายการของผู้ฟัง ความชัดเจนของการกระจายเสียงจะช่วยให้ผู้บริหารนำผลการสำรวจหรือวิจัย มาปรับปรุงรายการให้สอดคล้องกับผู้ฟังและขยายฐานกลุ่มผู้ฟังใหญ่ขึ้น นอกจากนี้แล้วภายในสถานียังต้องมีการประเมินทั้งด้านบุคลากร รายการ เทคนิค การควบคุม ตรวจสอบการประเมินซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหาร โดยอาจใช้วิธีการสำรวจ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) เรียกได้ว่าเป็นการใช้

Ref. code: 25605707010491RXJ

เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่มาบริหารสถานี ทั้งตัวสถานีเองและผู้ฟัง จัดเป็นการบริหารงานที่มีมาตรฐานและก่อให้เกิดคุณภาพของสถานี

- **บุคลากร** เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านรายการ ด้านเทคนิค หรือแม้กระทั่งงานธุรการ สถานีหลายแห่งขาดแคลนบุคลากรด้านการจัดการผลิตรายการที่มีความรู้และประสบการณ์ และให้ใครก็ได้ที่พูดได้มาดำเนินรายการของสถานีซึ่งจะเป็นรายการประเภทตามใจผู้จัดขัดใจผู้ฟัง จะนำเสนอในสิ่งที่ผู้จัดหรือผู้ดำเนินรายการต้องการอย่างไม่มีหลักการ เช่น การนำเสนอข้อมูลโดยขาดการตรวจสอบ การวิจารณ์ข่าวโดยขาดการศึกษาอย่างรอบด้าน เป็นต้น รายการจึงต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้ฟังได้รับฟังสิ่งที่ด้อยคุณภาพ หลักการบริหารงานโดยทั่วไปแล้วจะให้ความสำคัญกับบุคลากรมาก เนื่องจากบุคลากรเป็นปัจจัยความสำเร็จขององค์การ การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในฐานะองค์กร จำเป็นต้องจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ทักษะ มีการควบคุม ประเมิน และการให้รางวัล เพื่อให้บุคลากรดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐาน และผู้บริหารสถานีเองควรมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานีด้วย

- **งบประมาณ** วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะมักไม่มีโฆษณาเหมือนวิทยุธุรกิจ ดังนั้น งบประมาณในการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากรัฐ อาทิ วิทยุศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ สสท. ได้งบประมาณหรือที่เรียกว่าเงินบำรุงองค์การจากเงินภาษีสุราและกฎหมายหรือในต่างประเทศ BBC ซึ่งเป็นองค์กรการกระจายเสียงและแพร่ภาพเพื่อบริการสาธารณะของอังกฤษ ได้รับงบประมาณจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้สื่อด้วยการเก็บภาษีจากประชาชนผู้มีเครื่องรับวิทยุ PBS ของสหรัฐอเมริกาได้รับงบประมาณจากการบริจาคของภาคเอกชน หรือกรมประชาสัมพันธ์ที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการบริการสาธารณะ จะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลที่ไม่ได้ทำเพื่อการค้า หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัทโดยไม่มีการโฆษณาสินค้าและบริการได้ งบประมาณจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของสถานี หากงบประมาณน้อยหรือจำกัดเกินไป ก่อให้เกิดการขาดแคลนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องส่ง เครื่องควบคุมเสียง ดังเช่นช่วง พ.ศ. 2540-2555 วิทยุชุมชนบางสถานีที่จัดตั้งขึ้นมาด้วยทุนดำเนินงานที่จำกัด ทำให้ผู้ขออนุญาตต้องเป็นทั้งผู้บริหารสถานี ผู้จัด ผู้ผลิตรายการ ช่างเทคนิค หากจ้างบุคลากรมาช่วยด้วยอัตราเงินเดือนที่ต่ำย่อมได้บุคลากรที่คุณภาพน้อย ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานีขาดมาตรฐาน รายการไม่น่าฟัง คนไม่นิยมฟัง และท้ายที่สุดต้องปิดสถานี หรือเปลี่ยนเป็นสถานีวิทยุเพื่อธุรกิจ

Ref. code: 25605707010491RXJ

- **เทคนิคการกระจายเสียง** สถานีวิทยุโดยทั่วไปเดิมเป็นสถานีวิทยุระบบเอเอ็ม กับระบบเอฟเอ็ม หรืออาจจะมีระบบเอเอ็มสเตอริโอ แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีการกระจายเสียงก้าวหน้ามากขึ้น การตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงด้วยงบประมาณไม่สูงมากนักก็ทำได้ แต่สิ่งสำคัญคือ อุปกรณ์เหล่านี้ทันสมัยมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการส่งกระจายเสียง สถานีจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการกระจายเสียง ด้านคอมพิวเตอร์พอสมควรในการดูแลรักษา ซ่อมแซม และปรับแต่งสัญญาณเสียงให้ชัดเจน ไพเราะ ไม่ใช่ลองผิดลองถูก ทำให้คุณภาพการกระจายเสียงต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งลักษณะนี้มักเกิดปัญหากับวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะระดับชุมชน ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการกระจายเสียงที่ต้องคำนึงถึงของทุกสถานีมี 2 ส่วนคือ ด้านรายการกับด้านเทคนิค การบริหารงานด้านเทคนิค จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสนใจติดตามฟัง เนื่องจากความชัดเจนของเสียง เสียงไม่ขาดหายเป็นช่วงๆ หรือเสียงอู้อี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงในเมืองใหญ่ จึงมักมีการส่งกระจายเสียงในระบบเอฟเอ็ม ซึ่งฟังได้ชัดเจน ไพเราะ

- **คู่แข่งขัน** วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นของภาครัฐ จึงได้รับงบประมาณอุดหนุน และถึงแม้ว่าจะต้องการผลิตรายการโดยคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าการวัดปริมาณจากผู้ฟัง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเราจำเป็นต้องมีผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย การมีคู่แข่งมากย่อมดึงกลุ่มผู้ฟังของสถานีไปด้วย อาจกล่าวได้ว่าคู่แข่งขันเปรียบเสมือนภาวะคุกคามของสถานี ผู้บริหารสถานีจึงต้องปรับปรุงและพัฒนารายการของสถานีให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังให้มากที่สุด รวมทั้งช่องทางการออกอากาศโดยอาจต้องเพิ่มสื่อออนไลน์ อาทิ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดน่าน จัดเป็นสถานีวิทยุในส่วนภูมิภาค ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ขณะนั้นจังหวัดน่านมีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่านเพียงสถานีเดียว ปี พ.ศ. 2524 จึงได้มีสถานีวิทยุเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีสถานีจำนวน 54 สถานี สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน จึงเพิ่มช่องทางออกอากาศทางสื่อออนไลน์ ในปี พ.ศ. 2553 ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งเข้าฟังเป็นจำนวนถึง 178,773 ครั้ง หรือ 140,695 คน (กัมปนาท พอจิต, 2556) ซึ่งคู่แข่งขันไม่ได้หมายถึง สถานีวิทยุใกล้เคียงเพียงอย่างเดียว สถานีวิทยุแม่ข่ายที่มีลูกข่ายอยู่ทั่วประเทศ สื่อมวลชนอื่น ก็เป็นคู่แข่งขันกับสถานีวิทยุได้ทั้งสิ้น เช่น รายการโทรทัศน์ยอดนิยม ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ดีวีดี MP3 เป็นต้น สื่อต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้ฟังของสถานีลดน้อยลงทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ควรคำนึงในการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ได้แก่ นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี กฎหมาย สภาพแวดล้อมของสถานี กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย การสร้างการมีส่วนร่วม ผลการสำรวจวิจัย บุคลากร งบประมาณ เทคนิคการกระจายเสียง และคู่แข่งขัน

Ref. code: 25605707010491RXJ

2.2.5 หลักการบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้มีการประกาศใช้ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย เดิมหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งสิ้น เหตุผลในการประกาศพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

รัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อชุมชนให้เป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริงและมีการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ต่อการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน ประกอบกับพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 บัญญัติให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญเกี่ยวกับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระเพียงองค์กรเดียว ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าว และการผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จะเป็นการจัดระบบสื่อภาครัฐสื่อภาคเอกชนและสื่อชุมชนให้เป็นสื่อสาธารณะแท้จริง ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อเป็นการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระนั้นให้มีความสมบูรณ์ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีการกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตในกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่ คือ

1. ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะใช้คลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้สำหรับภาครัฐ

2. ใบอนุญาตการประกอบกิจการบริการชุมชนใช้คลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้สำหรับภาคประชาชน

3. ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจใช้คลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้สำหรับเอกชน

ใบอนุญาตทั้ง 3 ประเภทนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่คุ้มค่าเกี่ยวกับการลงทุน วัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการ แนวทางการพัฒนากิจการของผู้ขอรับใบอนุญาต ความต้องการของผู้บริโภค ความเสมอภาคในการแข่งขันของผู้ประกอบกิจการ รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพรายการซึ่งมาตรา 18 กำหนดไว้ว่า ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงให้มี

Ref. code: 25605707010491RXJ

อายุไม่เกิน 7 ปี โดยผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบอนุญาตใหม่อย่างน้อย 90 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ก่อนวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ ซึ่งการขอใบอนุญาตต้องมีค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกำหนด

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงบริการสาธารณะจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานีตามที่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ คือ

1. คุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและไม่อยู่ในระหว่างการถูกสั่งพักใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วยังไม่ครบสามปี และใบอนุญาตนี้จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภทคือ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน และใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ

ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะยังแบ่งออกตามวัตถุประสงค์เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) เพื่อส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพอนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

2) เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

3) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การให้การศึกษาเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และยังกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน สมาคม มูลนิธิที่ไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

2. การบริหารสถานี พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานี ที่ต้องมีสัญชาติไทย เป็นผู้ควบคุมดูแลการออกอากาศให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และเป็นผู้รับผิดชอบ การจัดรายการ การดำเนินรายการและการออกอากาศให้ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้แล้วผู้รับใบอนุญาตต้องรับผิดชอบในการบริหารสถานี การกระทำของผู้อำนวยการสถานีเหมือนเป็นการกระทำของตนเอง ยกเว้นจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวตนได้รู้เห็นหรือยินยอม หรือได้ใช้ความระมัดระวังในการป้องกันตามสมควรแล้ว

3. การบริหารด้านรายการ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะต้องมีการกำหนดสัดส่วนรายการ ได้แก่ รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ (รวมทั้งวิทยุชุมชน) รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระรวมถึงรายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริม

Ref. code: 25605707010491RXJ

การศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม และต้องเสนอผังรายการให้คณะกรรมการอย่างน้อยสิบห้าวันก่อนวันเริ่มส่งกระจายเสียง นอกจากนี้แล้วถ้าคณะกรรมการเห็นว่าผังรายการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ คณะกรรมการจะส่งให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขผังรายการ แล้วจึงออกอากาศตามที่คณะกรรมการเห็นชอบผังรายการแล้ว หากผู้รับใบอนุญาตต้องการเปลี่ยนแปลงผังรายการที่ให้ความเห็นชอบแล้ว จะต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณาก่อนทำการเปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่า 7 วัน

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ผู้รับใบอนุญาตอาจดำเนินรายการที่แตกต่างจากผังรายการได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉินหรือกรณีอื่นใดตามประกาศคณะกรรมการซึ่งจำเป็นต้องออกอากาศหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบเมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐร้องขอสามารถดำเนินการตามที่ร้องขอไว้

มาตรา 37 การออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อการก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ไม่สามารถกระทำได้ และผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่ลักษณะตามข้างต้น หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวได้ทันที

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามที่สมควร หรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ และผู้บริหารสถานีต้องบันทึกรายการที่ได้ออกอากาศไปแล้วและเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า 30 วัน

4. การบริหารงบประมาณ การบริหารสถานีด้านรายได้นั้น พระราชบัญญัติฯ กำหนดว่า กรมประชาสัมพันธ์ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สาม จะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจหรือเสนอภาพลักษณ์ขององค์การและกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

Ref. code: 25605707010491RXJ

ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะประเภทที่สอง ให้หารายได้จากการโฆษณาได้เท่าที่เพียงพอต่อการประกอบกิจการโดยไม่เน้นการแสวงหากำไรตามมาตรา 20 สำหรับวิทยุชุมชนถือเป็นวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นที่ไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณาได้ตามมาตรา 21

5. การบริหารด้านเทคนิค การดำเนินงานด้านกิจการกระจายเสียงนั้น การบริหารด้านเทคนิคเป็นสิ่งสำคัญควบคู่ไปกับด้านรายการ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำจำกัดความของศัพท์ทางเทคนิค ซึ่งผู้บริหารต้องดำเนินการดังนี้

“กิจการกระจายเสียง” หมายความว่า กิจการกระจายเสียงตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“โครงข่าย” หมายความว่า ระบบการเชื่อมโยงของกลุ่มเครื่องส่งหรือถ่ายทอดสัญญาณเสียง หรือภาพที่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ใช้ในการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการจากสถานีไปยังเครื่องรับ ไม่ว่าจะโดยสื่อตัวนำที่เป็นสาย คลื่นความถี่แสง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือสื่อตัวนำอื่นใด

“เจ้าของโครงข่าย” หมายความว่า บุคคลที่มีโครงข่ายเป็นของตนเองหรือผู้มีสิทธิ์ในการดำเนินกิจการโครงข่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์หรือไม่ก็ตาม

“สถานี” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้สำหรับทำการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการของการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านโครงข่ายของตนเองหรือของผู้อื่นก็ตาม

“คลื่นความถี่” หมายความว่า คลื่นวิทยุหรือคลื่นแฮรตเซียนซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่ต่ำกว่าสามล้านเมกะเฮิรตซ์ลงมาที่ถูกแพร่กระจายในที่ว่างโดยปราศจากสื่อนำที่ประดิษฐ์ขึ้น

Ref. code: 25605707010491RXJ

หมวด 4 ของพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดเรื่อง การสร้างโครงข่ายพื้นฐาน การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การสร้างโครงข่ายในมาตรา 41 ภายใต้บังคับมาตรา 49 กำหนดไว้ว่า ในการดำเนินกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ถ้าผู้รับใบอนุญาตมีเหตุต้องปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดและจำเป็นต้องใช้สิทธิตามมาตรานี้ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำแผนผังแสดงรายละเอียดของลักษณะทิศทาง และแนวเขตในการปักหรือตั้งเสา เดินสาย วางท่อ และการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิดำเนินการต่อไปได้โดยให้นำความในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ และสิทธิหน้าที่ใดที่กำหนดให้เป็นของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ และสิทธิหน้าที่ใดที่กำหนดให้เป็นของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เป็นสิทธิหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

ในส่วนของการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายมีการกำหนดไว้ในมาตรา 42 ว่า เจ้าของโครงข่ายต้องยินยอมให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

1. โครงข่ายที่มีอยู่ไม่เพียงพอแก่การให้ผู้รับใบอนุญาตใช้หรือเชื่อมต่อ
2. การใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายอาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ
3. การใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายอาจก่อให้เกิดการรบกวนหรือเป็นเหตุขัดขวางการให้บริการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ของเจ้าของโครงข่ายหรือผู้ใช้บริการโครงข่ายรายอื่น
4. กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้เจ้าของโครงข่ายซึ่งปฏิเสธไม่ให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายตามวรรคสองมีหน้าที่พิสูจน์ถึงเหตุแห่งการปฏิเสธนั้น

การเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลและเป็นธรรมต่อเจ้าของโครงข่ายกับผู้รับใบอนุญาตที่ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่าย และต้องมีความเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตทุกราย

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับใบอนุญาตและเจ้าของโครงข่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา 43 ในกรณีที่มีการปฏิเสธไม่ให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายหรือมีข้อที่ตกลงกันไม่ได้ในการเจรจาทำสัญญาการใช้หรือเชื่อต่อโครงข่าย คู่กรณีมีสิทธิร้องขอให้คณะกรรมการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

พิจารณาได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การวินิจฉัยให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นด้วย

ผู้บริหารสถานีหรือผู้ขอใบอนุญาตจำเป็นต้องรู้ประกาศหลักเกณฑ์ด้านเทคนิคเพื่อที่จะบริหารงานได้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียง

6. การควบคุมและการประเมิน พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ผู้บริหารผู้รับใบอนุญาตต้องมีการควบคุมและประเมินตามเกณฑ์ โดยในหมวด 5 การส่งเสริมและการพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา 51, 52 ดังนี้

1. จัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของการประกอบการ
2. จัดให้มีการประเมินคุณภาพรายการ โดยพิจารณาถึงประโยชน์ต่อสังคมและศีลธรรมอันดีของประชาชน
3. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพและผู้บริโภคในการดำเนินการตามข้อ 1 และข้อ 2

หากรายการใดเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการและคนด้วยโอกาสได้ อาจได้รับการพิจารณาให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้บริหารสถานีต้องมีการควบคุมและประเมินการดำเนินงานของสถานีทั้งด้านรายการเทคนิค และสรุปปัญหาอุปสรรคเพื่อการพัฒนาสถานี ตามพระราชบัญญัตินี้มาบริหารสถานีให้เกิดประสิทธิภาพตามที่กฎหมายกำหนดไว้

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ถือเป็นหลักการดำเนินงานสำหรับผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในการบริหารงานด้านต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย การฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษ ทั้งโทษทางปกครองและโทษอาญา

2.2.6 หลักการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

การบริหารงานสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ หมายถึง การดำเนินงานของสถานีที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานี โดยมีขอบเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมของการวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยทรัพยากรของสถานีเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานีที่ตั้งไว้

Ref. code: 25605707010491RXJ

กระบวนการบริหารงานสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะซึ่งเป็นภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารใน 4 ประเด็น คือ

1. การวางแผน สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นองค์การหนึ่งที่มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน เหมือนกับองค์การอื่นๆ การวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยฮาร์ทเลย์ (Hartley, 1968) กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ “การเชื่อมโยงวิธีการกับเป้าหมาย การกำหนดวิธีการที่ยืดหยุ่นได้อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาทางเลือกหลายๆ ทางอย่างมีระบบ” ดังนั้น การวางแผนจึงต้องดูตั้งแต่ภารกิจ วัตถุประสงค์ และนำมากำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์หรือวิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้นด้วยกิจกรรมต่างๆ การวางแผนของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะซึ่งเป็นวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการประชาชน ผู้วางแผนจึงต้องเข้าใจหลักการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ 8 ประการ ได้แก่

1) สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกที่ ตัวอย่างของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทยที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกที่ คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่มีคลื่นหลายคลื่น อาทิ ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ การศึกษา เด็กและเยาวชน คลื่นสั้นสำหรับผู้ฟังในต่างประเทศ และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคที่เป็นเครือข่าย

2) มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน เมื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นสถานีที่ให้บริการด้านรายการสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย การวางแผนของสถานีจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ รสนิยมของผู้ฟังของสถานีทุกกลุ่ม

3) ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยเป็นพิเศษ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่มีการกระจายเสียงภาษาชาวเขา

4) มีบทบาทในการสร้างชุมชนและเอกลักษณ์ วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิต เอกลักษณ์ของชุมชน ผ่านรายการไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา การใช้ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ผ่านรายการในชุมชนนั้นๆ

5) ปราศจากผลประโยชน์ นั่นคือ การนำเสนอรายการโดยอิสระมีเสรีภาพไม่ผูกมัดกับผู้สนับสนุนรายการ หรือกลุ่มใด ทำให้รายการมีความหลากหลาย สามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเสรีโดยมุ่งประโยชน์และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน

6) ได้รับเงินอุดหนุนโดยตรงจากสาธารณะ เงินปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของสถานีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นของหน่วยงานรัฐ ได้รับงบประมาณอุดหนุน แต่วิทยุชุมชนซึ่งจัดเป็นสถานีวิยุ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กระจายเสียงระดับท้องถิ่น ได้รับเงินอุดหนุนจากชุมชน ด้วยการบริจาคหรือการสนับสนุนเป็นวัสดุอุปกรณ์ หากสถานีใดไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานด้านนี้ได้ และอาจต้องปิดตัวเอง หรือกลายเป็นสถานีวิทยุทางธุรกิจ

7) มุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ มากกว่าความต้องการของจำนวนผู้ฟัง ไม่เน้นการเพิ่มอัตราผู้ฟังรายการ หรือ rating การผลิตรายการต้องคำนึงถึงมาตรฐาน คุณภาพและประโยชน์สำหรับผู้ฟัง

8) ผู้ผลิตรายการมีเสรีภาพในการนำเสนอ เมื่อการดำเนินงานของสถานีไม่ยึดติดกับกลุ่มทุนหรือผู้สนับสนุนรายการ ทำให้การนำเสนอรายการขึ้นอยู่กับความต้องการและสภาพแวดล้อมและประโยชน์ของผู้ฟัง

จากองค์ประกอบ 8 ประการ เปรียบเสมือนขอบข่ายของสถานี การวางแผนของสถานี จำเป็นต้องนำองค์ประกอบเหล่านี้มาเป็นกรอบของสถานี แล้วจึงนำไปสู่กระบวนการวางแผนสถานี ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของสถานี เป็นการประเมินสถานการณ์ของสถานีว่ามีจุดเด่น จุดด้อย โอกาส ภาวะคุกคาม หรือมีข้อมูลการสำรวจ วิจัย รายการ ผู้ฟัง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนทั้งแผนระยะสั้น ระยะยาว

2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน โดยความเป็นจริงแล้ว สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ต่างมีวัตถุประสงค์ของสถานีอยู่แล้ว ทั้งเป็นวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มักเป็นวัตถุประสงค์กว้างๆ และวัตถุประสงค์เฉพาะในขอบเขตงานของสถานี

3) การกำหนดเป้าหมายของสถานี การกำหนดเป้าหมายในแผนงานนั้นมักเป็นรูปตัวเลขเชิงปริมาณ เช่น การวางแผนงานด้านรายการ เป้าหมาย ความต้องการเพิ่มสัดส่วนรายการสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

4) การกำหนดกลยุทธ์ในแผนงาน รายการวิทยุกระจายเสียงเป็นผลิตผลสำคัญของสถานี การวางแผนกลยุทธ์ของการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสถานี วัตถุประสงค์ของรายการโดยมีลักษณะทางประชากรของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นข้อมูลพื้นฐาน นอกจากนี้แล้วการวางแผนด้านเทคโนโลยีการกระจายเสียงอุปกรณ์ทั้งหลาย ซึ่งอาจเป็นแผนระยะยาว รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์นั้น บุคลากร การเงิน สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับกลยุทธ์ของการจัดและผลิตรายการ อาจกล่าวได้ว่าแผนกลยุทธ์ การจัดและผลิตรายการจะเป็นตัวนำไปสู่เป้าหมายของสถานี ทั้งคุณภาพของรายการและจำนวนผู้ฟัง

Ref. code: 25605707010491RXJ

5) การกำหนดงบประมาณ สถานีวิทยุไม่ได้มีการผลิตและจัดรายการเพียงอย่างเดียว มีทั้งงานด้านเทคนิคการกระจายเสียง การเงิน ธุรการ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องมีการซื้อทดแทนหรือค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์ ค่าจ้าง เงินเดือน บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ผู้จัด ผู้ผลิต ผู้ดำเนินรายการ ช่างเทคนิค ธุรการ การเงิน พนักงานขับรถ พนักงานรักษาความปลอดภัย การบำรุงรักษาสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์สำนักงานอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ต้องมีความสัมพันธ์กัน แต่งบประมาณของวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะไม่ได้ดำเนินการด้วยเงินจากการโฆษณา ซึ่งจะมีเม็ดเงินมากมาย แสดงให้เห็นถึงผลกำไร และผลกำไรนี้เป็นตัวชี้วัด และผลกำไรนี้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้บริหารสถานี ขณะที่วิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะบางสถานีดำเนินงานด้วยเงินภาษีจากเครื่องรับ เงินบริจาค งบประมาณแผ่นดิน การกำหนดงบประมาณเป็นการวางแผนการเงินของสถานี จึงต้องคำนึงถึงงานที่สำคัญที่สุดที่ต้องทำตามเป้าหมาย บางครั้งการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีอาจเป็นงบประมาณที่ต้องตั้งไว้เป็นลำดับแรก และไม่เสร็จสมบูรณ์ในปีแรก ต้องกำหนดเป็นระยะ ในการกำหนดงบประมาณในแผนงานนั้น ผู้บริหารสถานีควรจะต้องมีการคาดการณ์ว่าแผนการใช้เงินในระยะเวลา 3, 5 หรือ 10 ปีข้างหน้า สถานีจะเป็นอย่างไร มีจำนวนสถานีมากน้อยเพียงใด สังคมจะเป็นไปในทิศทางใด เทคโนโลยีมีการปรับเปลี่ยนอย่างไร กฎหมาย ระเบียบของภาครัฐจะเป็นไปในแนวทางใด สภาพแวดล้อมของสถานี สภาพแวดล้อมของสังคม ลักษณะทางประชากรของผู้ฟัง อาทิ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา เป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการดำเนินงานและกำหนดงบประมาณของสถานีในระยะยาวทั้งสิ้น

6) การจัดทำแผน ขั้นตอนการจัดทำแผนนี้ เป็นการรวบรวมตัวเลขงบประมาณทั้งหมดมาจัดทำแผน ตามงานหรือกิจกรรมที่กำหนด

7) การควบคุม ประเมิน และทบทวนแผน ขั้นตอนนี้จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เมื่อวางแผนแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบ ควบคุม การตั้งเกณฑ์การประเมิน หากพบปัญหา อุปสรรค ต้องมีการทบทวนและปรับปรุงแผนงาน อาทิ การปรับผังรายการ การเปลี่ยนรูปแบบรายการ การเร่งรัดงาน การปรับระยะเวลาดำเนินงาน

2. การจัดองค์กร สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะในประเทศไทยมีโครงสร้างองค์กร แบ่งได้เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงระดับชาติ ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะหน่วยงาน เช่น สถานีวิทยุรัฐสภา สถานีวิทยุศึกษา เป็นต้น และสถานีระดับวิทยุชุมชน คือ วิทยุชุมชนต่างๆ โครงสร้างสถานีจึงแตกต่างกันทั้งด้านวัตถุประสงค์ สายการบังคับบัญชา บุคลากร งานที่รับผิดชอบ ความซับซ้อนของงาน งบประมาณ กฎระเบียบ การตัดสินใจ การสื่อสารภายในองค์กร

สถานีวิทยุที่เป็นองค์กรแบบราชการ จะมีการวางนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายชัดเจน ตำแหน่งต่างๆ มีการจัดวางตามลำดับชั้นเป็นรูปทรงพีระมิด ผู้อำนวยการสถานีจะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

เป็นผู้บริหารสูงสุด อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารสูงสุด การบริหารจึงเป็นแนวดิ่ง การคัดสรรบุคลากรต้องเป็นไปตามคุณสมบัติที่สถานีต้องการและกำหนดไว้ เช่น การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น ในการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ หากเป็นสถานีขนาดใหญ่จะมีความซับซ้อน มีการจำแนกงานตามภารกิจ เช่น ผู้อำนวยการสถานี ผู้จัดรายการ ช่างเทคนิค เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน เป็นต้น มีการแบ่งกลุ่มงานตามความรู้ความสามารถและทักษะ มีการจัดชั้นสายการบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำ มีการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากการจำแนกงานตามภารกิจแล้ว สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐจะมีระเบียบปฏิบัติสำหรับบุคลากร เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารและควบคุมตรวจสอบพฤติกรรมของบุคลากรในสถานีให้ดำเนินไปตามทิศทางที่ต้องการและที่สำคัญโครงสร้างองค์กรนี้ รวมถึงอำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารสูงสุด ซึ่งอาจเรียกว่า ผู้อำนวยการสถานี หัวหน้าสถานี หรือนายสถานี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการดำเนินการมักจะเป็นสถานีวิทยุขนาดเล็กที่มีโครงสร้างองค์กรยืดหยุ่นกว่า เมื่อเป็นสถานีขนาดเล็ก บุคลากรมีจำนวนน้อย ดังนั้น บุคคลจำนวนหนึ่งคน อาจทำหน้าที่ทั้งผู้ดำเนินรายการ ผู้ผลิตรายการ ผู้ควบคุมเสียง หรือช่างเทคนิคที่ดูแลด้านเทคนิคการกระจายเสียง ซึ่งสามารถทำหน้าที่ได้หลายๆ อย่างในสถานี โดยโครงสร้างองค์กรของสถานีประเภทนี้มักมีลักษณะแนวระนาบ มีสายการบังคับบัญชาสั้น มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานรูปแบบการสื่อสารไม่เป็นทางการ การวางแผนงานมีความยืดหยุ่นด้วยข้อจำกัดของงบประมาณและจำนวนบุคลากร ดังเช่นวิทยุชุนหรือสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะขององค์กรไม่แสวงหากำไร เป็นต้น

3. การนำองค์กร การบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวข้องกับการนำองค์กร โดยเฉพาะภาวะผู้นำ การจูงใจการสื่อสาร ในการบริหารงานสถานีนอกจากมีแผนงานที่กำหนดไว้ มีโครงสร้างสถานีที่ชัดเจน และมีการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนแล้ว ภาวะผู้นำเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานีดำเนินงานโดยเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงด้วยการมีวิสัยทัศน์เป็นตัวกำกับทิศทางของสถานีในอนาคต และผู้บริหารสถานีหรือผู้นำจะเป็นผู้สื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจในวิสัยทัศน์และสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินงาน ให้สามารถฝ่าฟันปัญหา อุปสรรค มุ่งไปสู่เป้าหมายได้ โดยผู้บริหารหรือผู้นำเป็นผู้ใช้อำนาจทางการ ซึ่งมากับตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อให้สมาชิกของสถานียอมปฏิบัติตาม การนำวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของผู้บริหารลงสู่กิจกรรมต่างๆ ของสถานี ได้แก่ การประสานงาน การจัดคนเข้าทำงาน การแก้ไขปัญหาประจำวัน การบริหารความขัดแย้ง การควบคุมและการตรวจสอบ รวมทั้งการประเมินความสามารถในการบริหารงานและนำบุคลากรไปตามทิศทาง เป้าหมายที่กำหนดไว้ หากเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐย่อมต้องคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบ มีเกณฑ์เฉพาะในการปฏิบัติงาน หากเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

Ref. code: 25605707010491RXJ

การบริหารงานมีความยืดหยุ่นกว่า หลักเกณฑ์จะไม่เคร่งครัดเท่าหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม การนำองค์กร สิ่งสำคัญคือ บุคลากร ซึ่งจะปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ แผนงานของสถานีโดยทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ จัดเป็นทรัพยากรที่สำคัญของสถานี เนื่องจากคุณภาพของบุคลากรมีผลกระทบต่อสถานีเป็นสำคัญ ในด้านแผนงาน ผลผลิตด้านรายการ เทคนิค ธุรการ บุคลากรเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งในสถานี โดยเฉพาะองค์กรที่ดำเนินงานด้านการกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

4. การควบคุม และการประเมิน ผู้บริหารสถานีมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและประเมิน โดยการควบคุมในสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะแบ่งการควบคุมและการประเมิน ดังนี้

4.1 การควบคุมและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ภายในสถานีประกอบด้วยกลุ่มงานทั้งรายการ เทคนิค และธุรการ ไม่ว่าหน่วยงาน องค์กรใดเป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารต้องมีการควบคุมและประเมินผลงานของบุคลากรทุกคน เพื่อวัดสมรรถนะในการดำเนินงานให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การควบคุมและการดำเนินงานและการประเมินบุคลากรจะช่วยสร้างแรงกระตุ้นการทำงานของบุคลากร เป็นการพัฒนาฝีมือของบุคลากรและช่วยให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน

4.2 การควบคุมทรัพยากรการบริหารงานของสถานี การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จะต้องมีทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ เงิน วัสดุอุปกรณ์ การควบคุมด้านการเงินเป็นการควบคุมค่าใช้จ่ายทั้งหมดของสถานี งบประมาณ ซึ่งหลักการใช้จ่ายงบประมาณนั้นคือ การใช้จ่ายตามแผนงานของสถานี ทั้งนี้โดยยึดความประหยัดแต่ต้องมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับการควบคุมการใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการกระจายเสียง ต้องยึดหลักประหยัดและมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

4.3 การประเมินด้านรายการ แม้ว่าวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจะไม่ได้มีเป้าหมายในการเพิ่มอัตราผู้ฟังเหมือนกับสถานีวิทยุธุรกิจก็ตาม แต่การเพิ่มจำนวนผู้ฟังก็เป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้สถานีวิทยุธุรกิจ เมื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ถ้ามีประชาชนฟังรายการเพิ่มมากขึ้นย่อมหมายความว่าประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนมากขึ้น การประเมินด้านรายการนี้ครอบคลุมถึงการควบคุม ตรวจสอบรายการให้เป็นไปตามมาตรฐานการสำรวจความนิยมของแต่ละรายการ การสำรวจความต้องการ ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ฟังเกี่ยวกับรายการของสถานี สถานีจะดำรงอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีผู้ฟัง ผลการสำรวจมีส่วนช่วยให้สถานีนำไปปรับปรุงและพัฒนารายการทั้งประเภท เนื้อหา ผู้ดำเนินรายการ เทคนิค เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ฟังกับสถานีอีกด้วย ซึ่งผลที่ได้นั้น ผู้บริหารสามารถนำไปปรับปรุง วางแผนทั้งด้านรายการและเทคนิค เพื่อพัฒนาสถานีต่อไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

การควบคุม การติดตามงาน และการประเมินงานจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้แผนงานที่กำหนดไว้บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ช่วยให้ทราบถึงปัญหาและสามารถแก้ไขได้ทันท่วงที การควบคุมทำให้ผู้บริหารและบุคลากรได้เห็นว่าผลผลิตที่ได้นั้นมีมาตรฐานมากน้อยเพียงใด ตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร ดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จึงมีหลักการบริหารที่คล้ายคลึงกับองค์กรทั่วไป คือ มีกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กรและการควบคุมและการประเมิน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยมีผู้บริหารเป็นศูนย์กลางขององค์กร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเรื่องการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงและการบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะมาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาในด้านความพร้อมของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ทั้งในด้านการบริหาร คุณสมบัติ การดำเนินงาน นโยบาย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยสนับสนุนภายในและภายนอก รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการเป็นวิทยุดิจิทัลในอนาคต

2.3 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT)

SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสถานีวิทยุได้กำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร

SWOT ย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats โดย

Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่เป็นบวก ซึ่งสถานีนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในองค์กรที่ทำได้ดี

Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในของสถานีวิทยุที่เป็นลบ หรือด้อยความสามารถ ที่สถานีไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในองค์กรที่ทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานของสถานีบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร

Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานของสถานีไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

Ref. code: 25605707010491RXJ

ด้วยเหตุนี้สถานีวิทยุมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อม (นิรชา หลิมสมบูรณ์, 2551, น. 38)

2.4 ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism)

ความหมายและคุณลักษณะของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด เริ่มต้นการนิยามของ “เทคโนโลยี” ซึ่งมาร์แชล แมคลูฮัน (McLuhan, 1964) ได้นิยามความหมายของเทคโนโลยีคือ กระบวนการขยายศักยภาพของมนุษย์ออกไป หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ กระบวนการขยายขีดความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ ที่จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้บางอย่างขึ้นมา เทคโนโลยี หมายถึง สิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์, เครื่องมือ, เครื่องจักร, วัสดุ หรือแม้กระทั่งที่ไม่ได้เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เช่น กระบวนการต่าง ๆ หรือองค์ความรู้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าไม่มีสิ่งใดเป็นเทคโนโลยีในตัวของมันเอง แต่ขึ้นอยู่กับสภาวะที่มนุษย์ใช้ความรู้เข้าไปจัดการต่อสิ่งนั้นให้กลายมาเป็น “เทคโนโลยี” มากกว่า

เทคโนโลยีมีความสำคัญ หากเทคโนโลยีเป็นองค์ความรู้ในการจัดการให้มนุษย์บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างแล้ว เทคโนโลยีจะกลายเป็นความจำเป็นหรือมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์หลายประการด้วยกัน เริ่มต้นจากความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงกายภาพ โดยเทคโนโลยีจะทำหน้าที่ขยายขีดความสามารถของมนุษย์ออกไป เช่น การประดิษฐกรรมเครื่องจักรกลต่างๆ จะช่วยให้มนุษย์ผลิตสินค้าและวัตถุออกมาได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น ความสำคัญของเทคโนโลยีในแง่ความรื่นรมย์ ซึ่งอัลเฟรด เจลล์ ได้เปรียบเทียบเทคโนโลยีเป็นเสมือนมนต์วิเศษ กล่าวคือ เทคโนโลยีไม่ได้มีเพียงด้านที่เป็นเครื่องจักรเท่านั้น เทคโนโลยีมีมนต์วิเศษ ที่ทำให้สามารถควบคุมทั้งความคิดและการกระทำของมนุษยชาติได้ เช่น ดนตรี งานศิลปะที่สร้างรื่นรมย์ให้กับชีวิตมนุษย์ ฯลฯ ความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงวัฒนธรรม Silverstone กล่าวว่า เทคโนโลยีจะมีบทบาทต่อการผลิต ความหมาย และเป็นเครื่องมือทางอำนาจ ซึ่งจะมีผลทั้งในแง่บวกและแง่ลบ โดยวอลเตอร์ เบ็นจามิน (Walter Benjamin) ระบุว่า ยิ่งเทคโนโลยีก้าวหน้ามากเท่าใด อำนาจของมวลชนในการผลิตและบริโภคความหมายและวัฒนธรรมการสื่อสารก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ส่วนธีโอดอร์ อะดอร์โน (Theodor Adorno) และแมกซ์ ฮอร์ไคเมอร์ (Max Horkheimer) เชื่อว่า ยิ่งเทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้น กระบวนการกำกับความคิดผู้คนผ่านการผลิตในแบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก็จะยิ่งมากขึ้น สำหรับความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยีจะเข้าเกี่ยวข้องกันตั้งแต่กระบวนการผลิต แพร่กระจาย และบริโภคสินค้าต่างๆ เช่น หากเทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้น รูปแบบการผลิต แพร่กระจายและบริโภคสินค้า จะเข้าสู่มวลชนแบบขนานใหญ่ และสามารถควบคุมมาตรฐานการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงการเมือง Silverstone กล่าวว่า หากพิจารณาเฉพาะในกรณีของเทคโนโลยีการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

สื่อสารแล้ว การเมืองจะมีความเกี่ยวข้องกับการสื่อสารในสองด้านด้วยกัน กล่าวคือ ด้านแรก การเมืองจะดำรงอยู่รอบๆ การสื่อสาร โดยเฉพาะในมิติของการเข้าถึงและการควบคุมตัวสื่อ กับอีกด้านหนึ่งที่การเมืองจะทำงานอยู่ภายในตัวสื่อ คือ มิติการมีส่วนร่วมและการสร้างความหมายผ่านภาษาและภาพตัวแทนของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นรอบๆ หรือภายในตัวสื่อ เทคโนโลยีจะกลายเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่เข้ามากำหนดการเปลี่ยนแปลงของมิติดังกล่าว และสุดท้ายความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงข่าวสาร ทุกครั้งที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง จะส่งผลต่อกระบวนการด้านข่าวสารและสารสนเทศของมนุษย์เสมอ เช่น การก้าวเข้าสู่สังคมเทคโนโลยีแบบดิจิทัล ได้ส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อการจัดการข่าวสาร ที่สะดวก รวมเร็ว และเข้าถึงได้มากมายมหาศาลทุกที่ทุกเวลา

สำหรับนิยามของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด ลัทธิกำหนดนิยม จะเชื่อในลักษณะความสัมพันธ์ของสาเหตุ และผลลัพธ์ กล่าวคือ เทคโนโลยีเป็นสาเหตุหลัก ที่เข้าไปกำหนดผลลัพธ์ต่างๆ ต่อมนุษย์และสังคมโดยรวม ซึ่งนักวิชาการที่พยายามเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับลัทธิกำหนดนิยมอย่าง ธอร์สไตน์ เวเบลน (Thorstein Veblen) ที่เชื่อว่า เมื่อมนุษย์เราสร้างสรรค์เทคโนโลยีขึ้นมา มนุษย์ก็กำลังสร้างสรรค์อนาคตของตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในท้ายที่สุด เทคโนโลยีต่างๆ เหล่านั้น ก็จะเข้ามากำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยเช่นกัน สำหรับแนวคิดของสำนักโตรอนโตที่มีต่อเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนดนั้น ได้เล็งเห็นพลังอำนาจของสื่อหรือเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อสังคม สื่อเป็นตัวแปรต้นของการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็นผลกระทบใน 3 ระดับ ได้แก่

- ระดับสังคม หรือทัศนะที่เชื่อว่า หากเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลง ก็จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในอารยธรรมสังคมโดยรวม
- ระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งอธิบายว่า หากเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลง ก็จะส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของปัจเจกบุคคล
- ระดับสถาบันสังคม ซึ่งมองว่า ในขณะที่ความเปลี่ยนแปลงระดับสังคมมหภาคก็ค่อนข้างกว้างเกินไป และในขณะที่ความเปลี่ยนแปลงระดับจุลภาคของปัจเจกบุคคลก็ให้ภาพที่เล็กย่อยเกินไป ดังนั้น กลุ่มนี้จึงมีความเชื่อว่า ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารอาจจะส่งผลเพียงแค่ในระดับสถาบันสังคมเท่านั้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคมในทัศนะของสำนักโตรอนโต จะเชื่อว่า เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวแปรหลักที่กำหนดความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์กับสังคมเสมอ (กาญจนา แก้วเทพ สมสุข หินวิมาน, 2553)

ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด กลุ่มนักคิดของทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสังคมและวัฒนธรรม ต่างล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงซึ่งกันและกันได้ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอันได้แก่ เทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารสนเทศ อันได้แก่ สื่ออินเตอร์เน็ต สื่อมวลชน ล้วนต่างเป็น

Ref. code: 25605707010491RXJ

ทั้งปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนอันรวมไปถึงวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ด้วยทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้นและใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ต่างได้รับการยอมรับร่วมกันจากหลายๆ ฝ่ายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นับว่าเป็นหนึ่งในโครงสร้างที่สำคัญของฐานทางเศรษฐกิจ ตลอดจนโครงสร้างอำนาจต่างๆ ของสังคมทั้งระบบ ทั้งนี้เป็นเพราะความคิด ภาพลักษณ์และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ ล้วนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบความหมาย และระบบวัฒนธรรมในขณะเดียวกันนั่นเอง (MC Quail, 1994, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541, อ้างถึงใน วิมลพรรณ อาภาเวท สาวิตรี ชีวะสาธน์ ชาญ เดชอัศวนง, 2554)

แมคเควล (McQuail, 2005) กล่าวว่า ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคมหรือชี้นำสังคม โดยภาพรวมของทฤษฎีนี้ก็คือ ความพยายามในการเชื่อมโยงกันระหว่างศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคนั้นๆ ที่จะต้องเชื่อมโยงกับโครงสร้างหลักของสังคมในยุคนั้นๆ นั่นเอง แมคเควล (McQuail) ได้ประมวลคุณลักษณะเด่นๆ ของกลุ่มทฤษฎีไว้ดังนี้

1. เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นพื้นฐานของทุกสังคม
2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่ละชนิดจะเหมาะกับโครงสร้างของสังคมแต่ละแบบ
3. กระบวนการผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมได้
4. การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแต่ละครั้ง จะทำให้เกิดการปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลงสังคมตามมา (วิมลพรรณ อาภาเวท, สาวิตรี ชีวะสาธน์ และชาญ เดชอัศวนง, 2554)

แมคลูฮัน (McLuhan) เป็นนักทฤษฎีกลุ่มเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนดแห่งสำนักโตรอนโต ประเทศแคนาดา ซึ่งให้ความสนใจในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อสังคม โดยมองว่าเทคโนโลยีการสื่อสารช่วยขยับขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างขวางออกไป และสนใจในการวิเคราะห์ในระดับจุลภาค ซึ่งหมายถึง ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล ทั้งนี้แนวคิดพื้นฐานของแมคูฮันต่อเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์ก็คือ “สื่อ” ซึ่งเขามองว่าสื่อทุกชนิดคือ การขยายประสบการณ์ด้านผัสสะของมนุษย์โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ขยับขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมาย พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบันทำให้อุปสรรคด้านเวลา รวมถึงระยะทางและสถานที่หมดลงไป

นอกจากนี้แมคลูฮัน ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง “รูปแบบของสื่อ” โดยแมคลูฮันได้กล่าวว่า “ตัวสื่อก็คือ สาร” เนื่องจากเขาคิดว่าการเปลี่ยนเพียงตัวสื่อเท่านั้นก็จะสร้างผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประสบการณ์ของมนุษย์แล้วขณะที่โรเจอร์ (Roger, 2001) เสนอแนวคิด

Ref. code: 25605707010491RXJ

พื้นฐานว่า “ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารบวกผสมกับปัจจัยอื่นๆ จะรวมเป็นสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคม” กล่าวคือ โรเจอร์เห็นว่า เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม แต่ทว่าปัจจัยตัวนั้นก็ต้องทำงานรวมไปกับปัจจัยตัวอื่นๆ ทั้งนี้เขาได้ค้นคว้าคุณลักษณะสำคัญของสื่อใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และได้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะสำคัญๆ ของสื่อแบบใหม่ที่จะมีผลต่อเนื่องไปถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การสื่อสารระหว่างกันของสื่อ ซึ่งแต่เดิมการสื่อสารระหว่าง 2 ฝ่ายนั้นจะมีอยู่เฉพาะในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้าเท่านั้น แต่ในสื่อใหม่เช่น การใช้ E-mail Computer-Conference จะสามารถสร้างเงื่อนไขให้เกิดการตอบโต้มิได้อย่างฉับพลันทันทีอันจะทำให้มิติด้านความเหมาะสมของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

2. ปัจเจกนิยม แต่เดิมเน้นรูปแบบการสื่อสารแบบสื่อมวลชนจะสร้างผู้รับสารแบบเป็น “มวลชน” ขึ้นมา ทุกคนจะดูรายการทุกอย่างเหมือนกัน ในช่วงเวลาเดียวกันยิ่งนับวัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารจะทำให้ผู้ใช้สารสามารถเลือกใช้ตามที่ตนเองต้องการได้มากขึ้น

3. การสื่อสารที่ไม่ตรงกัน คุณลักษณะประการหนึ่งของสื่อใหม่ คือ สามารถจะแบ่งแยกกันเป็นส่วนๆ ได้ โดยไม่มาเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน นอกจากนั้นยังหมายความรวมถึงศักยภาพของสื่อที่สามารถจะเก็บรักษาข่าวสารข้อมูลเอาไว้ด้วยและวิธีการเก็บข่าวสารก็ยังสามารถแยกไว้ในที่ต่างๆ ได้ด้วย กรณีการเกิดวิทยุระบบดิจิทัลในประเทศไทย อาจสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของโรเจอร์ (Rogers) ได้เป็นอย่างดี แนวคิดองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม มีดังนี้

3.1 นวัตกรรมซึ่งอาจเป็นแนวคิดใหม่ บริการใหม่ หรือเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ มีคนในสังคมหนึ่งรับรู้ว่าเป็นของใหม่

3.2 ช่องทางการสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารให้คนรับรู้ถึงการมีขึ้นหรือการเกิดขึ้นของนวัตกรรมนั้น จากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง

3.3 ช่วงเวลา ในการที่สมาชิกในสังคมนั้นๆ ใช้ในกระบวนการตัดสินใจเพื่อยอมรับนวัตกรรม

3.4 ระบบสังคม ที่ประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ซึ่งมีผลต่อกระบวนการแพร่กระจาย (นันทิช ฉลองโภคศิลชัย, 2555)

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด มาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาในด้านปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การตอบสนองการใช้ชีวิตใน

Ref. code: 25605707010491RXJ

การรับข้อมูลข่าวสารของประชากรโลกด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร ย่อมมีผลทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เห็นได้จากการเปลี่ยนผ่านสู่เทคโนโลยีการกระจายเสียงแบบดิจิทัลในต่างประเทศในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ การพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงจะมีการพัฒนาไปทั่วทุกมุมโลก สำหรับในประเทศไทยยังคงติดตามการดำเนินงานของ กสทช. ในการกำหนดให้มีแผนเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงเป็นระบบดิจิทัลต่อไป ถึงแม้ว่าการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลในประเทศไทยยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเหมือนทีวีดิจิทัล แต่มีบางหน่วยงานที่ได้ทดลองระบบดังกล่าว โดยใช้โครงข่ายของทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักเลขาธิการรัฐสภา และ อสมท. ดังนั้น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการส่งกระจายเสียงในอนาคต สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา จะต้องมีรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการดำเนินงานของสถานีรวมทั้งเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล เพื่อการดำรงไว้ซึ่งสถานีวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา และถือครองสิทธิในการเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในระบบดิจิทัลต่อไปในอนาคต

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ธัชวีร์ แย้มศิริ (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล เป็นสื่อที่พัฒนาต่อยอดมาจากสื่อเก่าโดยยังคงคุณสมบัติแบบสื่อดั้งเดิมไว้อย่างครบถ้วน และเพิ่มลักษณะเด่นของสื่อใหม่โดยเฉพาะลักษณะความเป็นดิจิทัล ที่ทำให้เข้าถึงง่ายและสามารถเปิดช่องทางให้มีปริมาณมากขึ้นโดยที่สื่อในรูปแบบเดิมหรือแอนะล็อกไม่สามารถทำได้ในแง่ของจำนวน และมีความสามารถในการเข้าถึงได้ดีกว่า การรับส่งวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล คือ การแปลงคลื่นสัญญาณแอนะล็อกให้เป็นคลื่นสัญญาณดิจิทัล ที่มีลักษณะเป็นคลื่นสี่เหลี่ยม ในรูปของตัวเลขฐานสอง สัญญาณดิจิทัลที่มีอัตราการเหนี่ยวนำทางไฟฟ้า หรือ บิทเรท คือ 0 กับ 1 ซึ่งประโยชน์ของการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีหลายประการ คือ คุณภาพเสียงที่ดีขึ้น ลดสัญญาณรบกวน, จัดสรรคลื่นความถี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนรายการวิทยุเพิ่มขึ้น, ประหยัดค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการ ลดการใช้พลังงาน, การแสดงผลแบบข้อมูลและภาพ อาทิ ภาพสไลด์ ภาพสไลด์สินค้า สามารถให้บริการโฆษณาในหลายรูปแบบ ข้อความวิ่ง การประยุกต์ใช้บริการเสริมของการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล เช่น รายละเอียดรายการ ชื่อสถานี ความถี่ ชื่อรายการ ภาพหน้าปกซีดีและภาพประกอบ การแสดงสภาพการจราจร ตารางเที่ยวบินและรายงานสภาพอากาศในระหว่างการเล่นเพลงของสถานี รวมทั้งสามารถให้บริการแจ้งเตือนภัยพิบัติ (EWS) โดย

Ref. code: 25605707010491RXJ

ระบบเตือนภัยจะทำการควบคุมด้วยการตัดรายการวิทยุเข้าสู่รายการเตือนภัยพิบัติ (อรศรี ศรีระษา, 2559)

สาโรจน์ แวววณี (2556) การกระจายเสียงวิทยุระบบอนาล็อกกับระบบดิจิทัล ซึ่งในยุคเริ่มแรกของการกระจายเสียงวิทยุใช้การรับ-ส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก ที่รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี คือ วิทยุเอเอ็ม วิทยุเอฟเอ็ม และวิทยุคลื่นสั้น แต่การส่งสัญญาณวิทยุแอนะล็อก ใช้ความกว้างแถบคลื่น (Band Width) มาก เมื่อมีความต้องการใช้คลื่นความถี่มากขึ้นหรือมีการก่อตั้งสถานีวิทยุมากขึ้น ก็ก่อให้เกิดปัญหาคลื่นรบกวนกันระหว่างสถานีวิทยุ ทำให้ในช่วงทศวรรษที่ 20 ได้มีการพัฒนาการรับส่งสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ซึ่งใช้ความกว้างแถบคลื่นน้อยกว่า และมีการบีบอัดสัญญาณ ทำให้การรับสัญญาณมีความคมชัดมากขึ้น และสถานีวิทยุสามารถส่งข้อมูลอื่นๆ พร้อมสัญญาณเสียงไปยังผู้ฟังได้ความแตกต่างระหว่างสัญญาณแอนะล็อกและสัญญาณดิจิตทัลขั้นพื้นฐาน คือ สัญญาณแอนะล็อก (Analog Signal) เป็นสัญญาณข้อมูลแบบต่อเนื่อง (Continuous Data) สัญญาณมีขนาดไม่คงที่และมีลักษณะเป็นเส้นโค้งต่อเนื่องกัน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเช่น สัญญาณเสียงในสายโทรศัพท์ เป็นต้น ส่วนสัญญาณดิจิทัล (Digital Signal) เป็นสัญญาณข้อมูลแบบไม่ต่อเนื่อง (Discrete Data) สัญญาณมีขนาดแน่นอนและมีระดับสัญญาณเพียง 2 ค่า คือ สัญญาณระดับสูงสุดและสัญญาณระดับต่ำสุด ระบบดิจิทัลโดยทั่วไปใช้สัญญาณระบบเลขฐานสอง (Binary) อย่างเช่น สัญญาณที่คอมพิวเตอร์ใช้ในการทำงานและติดต่อสื่อสารกัน เป็นต้น การส่งสัญญาณระบบดิจิทัลนั้นมีคุณสมบัติที่ดี คือ ความคมชัดของเสียง ปราศจากการรบกวน และสามารถส่งได้หลายรายการในแถบความถี่เดียวกัน ในการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัล สถานีวิทยุต้องปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ต่างๆ จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล ส่วนด้านเครื่องรับก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลด้วยเช่นเดียวกัน

การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลได้รับการพัฒนาในช่วงทศวรรษที่ 20 และในทศวรรษต่อมาก็ได้มีการเริ่มทดลองกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัล ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้มีการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลคู่ขนานไปกับการกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อก โดยการส่งสัญญาณดิจิทัลสามารถส่งข้อมูลไปยังเครื่องรับวิทยุ เช่น ชื่อสถานี ความถี่ ชื่อรายการ ชื่อเพลง และชื่อนักร้อง เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ในรูปแบบอื่นได้อีก อย่างเช่น การส่งสัญญาณเตือนภัยพิบัติ โดยระบบเตือนภัยจะทำการควบคุมด้วยการตัดรายการวิทยุเข้าสู่รายการเตือนภัย อย่างไรก็ตามการพัฒนาระบบการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบ ดังนี้ คือ

1. ระบบ DRM (Digital Radio Mondiate) กลุ่มประเทศยุโรปออกแบบมาใช้กับการกระจายเสียงที่จะทดแทนการกระจายเสียงแบบแอนะล็อกของวิทยุเอเอ็ม (AM) และวิทยุคลื่นสั้น (SW) โดยการนำคลื่นความถี่ที่ใช้งานอยู่เดิมมาเปลี่ยนระบบการกระจายเสียงให้เป็นระบบดิจิทัล ดังนั้น หากต้องกระจายเสียงวิทยุในระบบ DRM ก็ต้องยุติการกระจายเสียงวิทยุเอเอ็มในระบบ

Ref. code: 25605707010491RXJ

แอนะล็อก ต่อมามีการพัฒนาระบบนี้ เรียกว่า ‘DRM+’ ส่งสัญญาณในย่านความถี่ 30 MHz ถึงย่าน VHF Band III

2. DAB (Digital Audio Broadcasting) กลุ่มประเทศยุโรปออกแบบมาใช้ทดแทนการกระจายเสียงวิทยุเอฟเอ็มระบบแอนะล็อก โดย DAB จะส่งสัญญาณในย่านความถี่ VHF Band III (ช่วงความถี่ 174-240 MHz) ถ้าต้องการกระจายเสียงวิทยุระบบ DAB การส่งสัญญาณโทรทัศน์ต้องเปลี่ยนการใช้ย่านความถี่จากย่านความถี่ VHF Band III ไปเป็นย่านความถี่ UHF นอกจากนี้ การกระจายเสียงวิทยุระบบ DAB มีการพัฒนาเป็นระบบ DAB+ ในปี พ.ศ. 2550

3. HD Radio (High Definition Audio) หรือ IBOC (In Band on Channel) พัฒนาระบบโดยบริษัท iBiquity Digital ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแนวคิดที่จะกระจายเสียงระบบดิจิทัลไปพร้อมกับการกระจายเสียงวิทยุเอเอ็มและเอฟเอ็มในระบบแอนะล็อก ด้วยการใช้ความถี่เดียวกัน

ระบบการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัล โดยเฉพาะระบบ DAB นั้น สัญญาณที่จะให้บริการแต่ละบริการจะถูกเข้ารหัสแยกกันต่างหาก เช่น บริการเสียง บริการข้อมูลต่างๆ เป็นต้น และในอุปกรณ์เข้ารหัสช่องสัญญาณ (Channel Coder) จะมีการเพิ่มจำนวนบิต ที่เรียกว่า รหัสตรวจสอบเข้าไปในชุดข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อมูลบิตที่ผิดพลาดที่เครื่องรับปลายทาง (Forward Error Correction) และสลับบิตข้อมูลด้านแกนเวลาและทางด้านความถี่ของสัญญาณ (Frequency and Time Interleaving) เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล หากมีสัญญาณรบกวนเกิดขึ้นบนช่องสัญญาณ หลังจากนั้นสัญญาณการให้บริการด้านต่างๆ จะถูกรวมสัญญาณในอุปกรณ์รวมช่องสัญญาณการบริการหลัก (Main Service Channel Multiplexer) ผลลัพธ์ที่ได้ประกอบด้วยสัญญาณข้อมูลการให้บริการหลายสัญญาณ ซึ่งจะเดินทางเข้าสู่อุปกรณ์รวมสัญญาณเพื่อการถ่ายโอนข้อมูล (Transmission Multiplexer) หลังจากนั้นก็จะมีการผสมสัญญาณเพื่อสร้างคลื่นพาหนะย่อยด้วยกระบวนการ OFDM (Orthogonal Frequency Division Multiplex) กลายเป็นสัญญาณ DAB และสัญญาณนี้จะถูกถ่ายโอนไปยังช่วงความถี่วิทยุที่เหมาะสม แล้วมีการขยายกำลังของสัญญาณและส่งสัญญาณไปยังเครื่องรับวิทยุ

ในปี พ.ศ. 2547 - 2548 กรมประชาสัมพันธ์ทดลองการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DRM ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อเปรียบเทียบกับการส่งวิทยุกระจายเสียงระบบเอเอ็มแบบเดิม ผลปรากฏว่าคุณภาพเสียงของ DRM ที่รับได้จากเครื่องส่งวิทยุมีคุณภาพเทียบเท่ากับเครื่องเล่นซีดี มีความชัดเจนสูง และไม่มีเสียงรบกวน

ในปี พ.ศ. 2549-2550 สำนักส่งเสริมและพัฒนางานเทคนิค กรมประชาสัมพันธ์ จัดทำโครงการทดสอบการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ HD Radio แต่ปรากฏว่ามีปัญหาในการใช้คลื่นความถี่ที่จะใช้ในการทดลอง เนื่องจาก พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กิจการวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ (กสช.) มีหน้าที่พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์และการกำหนดมาตรฐานและลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิคของอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ยังจัดตั้งไม่สำเร็จ ทำให้การพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ไม่สามารถดำเนินการได้

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้วางแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทยไว้ในแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งกำหนดให้มีการเริ่มเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี และกำหนดให้มีนโยบายและจัดทำแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลภายใน 1 ปี ตามตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ

ต่อมา กสทช. ทดลองกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2556 เพื่อทดสอบเทคนิค อุปกรณ์ และขอบเขตการให้บริการที่เหมาะสม ผลการทดสอบดังกล่าวข้างต้นจะนำไปใช้ในการวางแผนการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุดิจิทัลในอนาคต โดย กสทช. วางแผนการเปิดประมูลการให้บริการวิทยุดิจิทัลในปี พ.ศ. 2557 หรือหลังจากประมูลโทรทัศน์ดิจิทัลไปแล้ว 1 ปี นอกจากนี้ จะไม่มีการยุติการกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อกทั้งหมดเหมือนกิจการโทรทัศน์ และอาจจะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการบางส่วนกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อกได้ต่อไป ซึ่ง กสทช. กำหนดแผนการเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2556 มีโครงการความร่วมมือกับ ITU เพื่อพัฒนา Digital Radio Roadmap and Rollout in Thailand พัฒนาแผน Digital Radio หารือผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก และการจัด NBTC/ITU Regional Serrinar Digital Radio เผยแพร่ความรู้ ซึ่งการทดลองวิทยุดิจิตอลในประเทศไทยที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 1-3 มีนาคม 2556 มีการใช้เทคโนโลยี DAB+ โดยความร่วมมือของ NBTC/ITU/DMB/MCOT ทดลองออกอากาศ 4 สถานี ในกรุงเทพมหานครและตรวจวัดสัญญาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบด้านเทคนิคการออกอากาศ ทดสอบอุปกรณ์ ขอบเขต และการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล เพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต โดยใช้ย่าน VHF Band lll ช่อง 12D ช่วงความถี่ 228.304-229.840 MHz แถบความถี่กลาง 229.072 MHz โดยส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลจาก MCOT เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2556 และเดือนพฤษภาคม 2557 มีการใช้เทคโนโลยี DRM เป็นครั้งแรกในการทดลองการรับส่งวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียนโดยความร่วมมือของ DRM/NBT/ABU โดยทดลองออกอากาศเป็นระยะเวลา 1 เดือน (อรศรี ศรีระษา, 2559)

Ref. code: 25605707010491RXJ

พ.ศ. 2557 ลงพื้นที่ดูสภาพการดำเนินกิจการ ประชุมหารือผู้ประกอบการ จัดทำแผนการเริ่มระบบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ปรับเป็นแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงต่อที่ประชุมอนุกรรมการวิทยุทั้ง 3 คณะ นำเสนอร่างแผนต่อ กสท. นำเสนอรายงานมาตรฐานและการเริ่มให้บริการ เสนอร่างแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงต่อที่ประชุม กสท. จัด Workshop Digital Radio เพื่อเผยแพร่รายงานการศึกษาแผนการเริ่มรับส่ง และให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการและออกแบบโครงข่าย จัดทำร่างแผนความถี่ ประเมินมูลค่าคลื่น และการทำ MOU กับ 8 หน่วยงาน เพื่อทดลองระบบ โดยในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2557 สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกับ 8 องค์กร ได้แก่ และบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กสทช. เพื่อเดินหน้าเข้าสู่ระบบวิทยุดิจิทัล ซึ่งการลงนามบันทึกความเข้าใจครั้งนี้เป็นการเตรียมความพร้อมรับ - ส่ง สัญญาณ วิทยุกระจายเสียงเพื่อเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งจะช่วยยกระดับระบบวิทยุกระจายเสียงของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ซึ่งการลงนามดังกล่าวเป็นไปตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ที่กำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบวิทยุกระจายเสียงดิจิทัล ทั้งนี้ ปัจจุบันสถานีวิทยุหลักมีประมาณ 500 กว่าแห่งทั่วประเทศ ทั้งผ่านระบบเอฟเอ็มและเอเอ็ม ส่วนใหญ่เป็นของภาครัฐ ดังนั้น การปรับเปลี่ยนระบบรับส่งสัญญาณออกอากาศ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับบริการจากสื่อวิทยุที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น สร้างทางเลือกใหม่ในการรับข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งจะช่วยลดการผูกขาดจากผู้ประกอบการรายใหญ่ และมีกฎกติกาที่แข่งขันเสรีและเป็นธรรม

พ.ศ. 2558 ร่างรายงานผลกระทบต่อที่ประชุม กสท. จัด focus group ต่อร่างแผนฯ จำนวน 6 ครั้ง จัดทำรายงานกรณีศึกษาของประเทศผู้นำตลาด จัดทำแผนกลยุทธ์ “Deployment Strategies for Digital Radio Services in Thailand เพื่อเตรียมความพร้อมในการเริ่มระบบ นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยต่อที่ประชุม กสท./กสทช. รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นสาธารณะและประกาศแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงฯ

พ.ศ. 2559-2561 ทบทวนแผนความถี่ และจัดทำมาตรฐานทางด้านเทคนิคของเครื่องส่งและเครื่องรับ จัดทำหลักเกณฑ์การทดลอง ทดลองการเริ่มระบบรับส่ง และจัดทำหลักเกณฑ์การอนุญาต รวมทั้งการยุติโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกในปี พ.ศ. 2561

สำหรับการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลในต่างประเทศ (สาโรจน์ แววมณี, 2556) สรุปว่าการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เริ่มต้นมากว่าทศวรรษแล้ว

Ref. code: 25605707010491RXJ

แต่ละประเทศมีแนวทางในการดำเนินการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ เงื่อนไขทางเทคโนโลยี ทักษะความรู้ของบุคลากร ฐานเศรษฐกิจของผู้รับฟังวิทยุ รวมไปถึงเป้าหมายและนโยบายของประเทศ ว่าจะพัฒนาด้านการสื่อสารของประเทศไปในทิศทางใด อย่างไรก็ตาม การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลนี้ ต้องมีความสัมพันธ์และพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างหลีกเลี่ยง อีกทั้งเทคโนโลยีดังกล่าว ยังจำเป็นต้องพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิทยุชุมชนให้กระจายเสียงระบบดิจิทัล ในประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นต้นแบบการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทยนั้น รัฐบาลประเทศออสเตรเลียกำหนดนโยบาย และให้สัญญาว่าจะให้ทุนสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลแก่วิทยุชุมชนปีละ 3.6 ล้านเหรียญออสเตรเลีย ติดต่อกันเป็นเวลา 4 ปี (ค.ศ. 2009 - 2012) เพื่อเปลี่ยนผ่านการกระจายเสียงไปสู่ระบบดิจิทัล แม้ในทางปฏิบัติรัฐบาลอนุมัติงบให้เพียงปีละ 2.2 ล้านเหรียญเท่านั้น โดยในระยะเริ่มแรก องค์กรกำกับดูแลของออสเตรเลียอนุญาตให้วิทยุชุมชนกระจายเสียงระบบดิจิทัลในเขตเมืองหลวงของแต่ละรัฐก่อน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 37 สถานีเท่านั้น ซึ่งแผนการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของออสเตรเลียนั้น เริ่มกระจายเสียงในเขตเมืองหลวงของแต่ละรัฐ โดยปัจจุบันกำลังพิจารณาความเหมาะสมทางเทคโนโลยีการกระจายเสียงระบบดิจิทัลสำหรับพื้นที่นอกเขตเมืองหลวง อย่างไรก็ตาม การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลในเขตพื้นที่นอกเมืองหลวงนั้น ต้องรอให้ยุติการรับ-ส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบอนาล็อกก่อน สำหรับการยุติการกระจายเสียงระบบแอนะล็อก ITU ไม่มีนโยบายที่จะเปลี่ยนการกระจายเสียงวิทยุจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัลทั้งหมด และแม้ว่าหลายประเทศจะประกาศช่วงเวลาในการยุติการกระจายเสียงระบบแอนะล็อกที่แน่นอน แต่ในทางปฏิบัติก็มีความจำเป็นต้องใช้เงื่อนไขอื่นๆ ประกอบเหตุผลก่อนยุติด้วย เช่น

1) จำนวนผู้ฟังระบบดิจิทัล ในสหราชอาณาจักรกำหนดเงื่อนไขว่า ต้องมีผู้ฟังการกระจายเสียงระบบดิจิทัลจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 จึงจะยุติการกระจายเสียงระบบแอนะล็อก เช่นเดียวกับในประเทศนอร์เวย์ ซึ่งกำหนดว่าเมื่อมีผู้ฟังวิทยุระบบดิจิทัลมากกว่าร้อยละ 50 ถึงจะยุติการกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อก

2) พื้นที่กระจายเสียงระบบดิจิทัล นอกจากประเด็นจำนวนผู้รับฟังระบบดิจิทัลแล้ว สหราชอาณาจักรยังประเมินเงื่อนไขที่จะยุติระบบแอนะล็อกจากด้านผู้ประกอบการด้วย โดยตั้งเป้าหมายว่า จะต้องขยายพื้นที่ให้บริการระบบดิจิทัลได้ครอบคลุมประชากรร้อยละ 90 จึงจะยุติระบบแอนะล็อก

นอกจากนี้ แม้ว่าสหราชอาณาจักรจะประกาศให้ยุติการกระจายเสียงระบบอนาล็อกสำหรับการกระจายเสียงวิทยุระดับชาติ แต่วิทยุชุมชนและวิทยุท้องถิ่นขนาดเล็กก็ยังกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อก (เอฟเอ็ม) ต่อไป สำหรับประเทศนอร์เวย์และเดนมาร์ก ก็ได้กำหนดให้การกระจาย

Ref. code: 25605707010491RXJ

เสียงวิทยุที่เป็นบริการสาธารณะและธุรกิจเป็นการกระจายเสียงระบบดิจิทัล ส่วนสถานีวิทยุขนาดเล็กก็ยังคงกระจายเสียงระบบแอนะล็อก (เอฟเอ็ม) ต่อไปเช่นเดียวกัน

สำหรับการกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลระบบ IBOC ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าคลื่นดิจิทัลจะรบกวนสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบแอนะล็อกขนาดเล็ก และรบกวนคลื่นใกล้เคียง นอกจากนี้ เครื่องส่งเอ.เอ็ม. ระบบ IBOC ไม่เสถียรในเวลากลางคืน ทำให้ไม่สามารถรับฟังได้ และ IBOC เป็นเทคโนโลยีที่มีลิขสิทธิ์ ผู้ให้บริการนอกจากจะต้องซื้อเครื่องส่งใหม่แล้ว ยังต้องเสียค่าอนุญาตรายปีอีกด้วย (ประมาณ 10,000 - 25,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี) ทำให้สถานีวิทยุระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ทั้งวิทยุธุรกิจและวิทยุชุมชน ไม่สามารถหาเงินมาจ่ายค่าอนุญาตนี้ได้

การส่งสัญญาณวิทยุระบบดิจิทัล องค์กรกำกับดูแลของสหราชอาณาจักรเชื่อว่าลักษณะภูมิประเทศของสกอตแลนด์และเวลส์ ทำให้การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB มีความยากลำบากและค่าใช้จ่ายสูง เพราะระบบ DAB ไม่สามารถส่งสัญญาณให้ครอบคลุมประชากรที่รับสัญญาณเอฟเอ็มเดิม โดยเฉพาะเครื่องรับวิทยุที่อยู่ภายในบ้านจะรับสัญญาณ DAB ได้ยาก ทำให้ต้องมีการตั้งสถานีทวนสัญญาณมากกว่าสถานีวิทยุที่ใช้ระบบแอนะล็อก

เทคโนโลยีวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล มีหลากหลายมาตรฐาน จากหลากหลายผู้ผลิต ประเทศไทยจะต้องเลือกมาตรฐานที่สร้างประโยชน์ให้กับประเทศได้สูงสุด แม้ยังไม่มีกฎระเบียบเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลสำหรับประเทศไทยที่ชัดเจน แต่ทางสำนักงาน กสทช.ได้ร่วมมือกับ ITU ทำการศึกษาถึงผลกระทบและความจำเป็น ในการเปลี่ยนแปลงระบบวิทยุกระจายเสียง เพื่อพิจารณาข้อดี ข้อด้อยของแต่ละมาตรฐาน เพื่อนำมาเลือกใช้กับประเทศไทย ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล (ธัชวีร์ แย้มศิริ, 2557)

นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีตลาดที่คล่องตัวและมีการแข่งขันด้านเนื้อหารายการ
2. มีพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณมากกว่า 50% ของประชากร และมีการวางแผนความถี่และขยายโครงข่ายให้ครอบคลุมทุกที่
3. ได้รับการตอบรับอย่างสูงจากผู้ฟัง
4. ผู้ประกอบกิจการต้องมีฐานะทางการเงินที่ดีในระยะยาว
5. มีรูปแบบบริการใหม่ๆ ทำให้บริการกระจายเสียงระบบดิจิทัล สามารถแข่งขันกับสื่อรูปแบบต่างๆ ได้

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริการระบบวิทยุดิจิทัลเกิดขึ้นได้และประสบความสำเร็จ คือ

Ref. code: 25605707010491RXJ

1. อุตสาหกรรมการกระจายเสียงร่วมมือกัน โดยทุกภาคส่วนของกิจการวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแล ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงประเภทธุรกิจ บริการสาธารณะ และบริการชุมชน และการให้การสนับสนุน ซึ่งรวมถึงห้างค้าปลีกและผู้ผลิตรถยนต์ และกลุ่มอุตสาหกรรมต้องให้การสนับสนุนและมีการประสานงานจัดกิจกรรมต่างๆ

2. การมีคุณภาพการบริการที่ดีขึ้น มีเนื้อหารายการ หรือบริการให้ผู้บริโภคมากขึ้น สามารถเกิดกลุ่มเฉพาะมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นดนตรี รายการสนทนา กีฬา หรืออื่นๆ ซึ่งจะส่งเสริมให้ระยะเวลาในการฟังนานขึ้น และเนื้อหารายการมีมูลค่าเพิ่ม เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับรายการ และบริการแบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยดึงกลุ่มผู้ฟังให้มากขึ้น แทนการบริโภคสื่อผ่านออนไลน์ เช่น บริการ juke-box

3. กรอบการออกใบอนุญาตและการดำเนินงานที่ชัดเจน

3.1 กรอบการออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง โดยให้กำหนดให้สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ จะทำให้เกิดผลดีต่อการประกอบกิจการ

- การประกอบธุรกิจในระยะยาวและอนาคตของธุรกิจที่เป็นบวก
- การควบคุมต้นทุนที่รัดกุมขึ้น และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ลดลง

3.2 สร้างแรงจูงใจในช่วงเริ่มต้นเพื่อส่งเสริมให้ตลาดกระจายเสียงระบบดิจิทัลโตขึ้น

- อนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงรายเดิมใช้คลื่นความถี่โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม หรือตลอดจนยุติการออกอากาศระบบแอนะล็อก
- มีคลื่นความถี่ว่างพอสำหรับการให้บริการกระจายเสียงในแต่ละประเภท (ทางธุรกิจ บริการสาธารณะ และชุมชน) หากผู้ประกอบกิจการรายใดไม่สนใจก็ไม่จำกัดสิทธิ
- ให้สิทธิผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงรายเดิม ได้เป็นเจ้าของและผู้ให้บริการโครงข่ายก่อน
- ไม่มีผู้เล่นรายใหม่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการลงทุนระบบการส่งสัญญาณแพลตฟอร์ม และการผลิตเนื้อหาใหม่
- ไม่มีข้อจำกัดในการใช้คลื่นความถี่
- ปริมาณการใช้คลื่นความถี่ที่ว่างลงต้องถูกนำมาประมูลให้กับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้โครงข่ายร่วมกัน
- มีการสนับสนุนทางการเงิน
- ขยายอายุใบอนุญาตระบบ FM เช่น ขยายระยะเวลาออกไป 5 ปี เมื่อผู้ประกอบกิจการรายเดิมเข้าร่วมโครงการเริ่มระบบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล (ออกอากาศคู่ขนาน และบริการใหม่บนระบบดิจิทัล)
- ไม่มีการใบอนุญาตระบบ FM

Ref. code: 25605707010491RXJ

3.3 ต้องมีการตั้งราคากลางในการเช่าโครงข่าย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกราย

3.4 ผู้ให้บริการโครงข่าย ต้องมีผลตอบแทนทางธุรกิจจากการลงทุนที่สมเหตุสมผล

- ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงประเภทสาธารณะ ทางธุรกิจ และบริการชุมชน สามารถเช่าโครงข่ายด้วยอัตราเช่าที่สมเหตุสมผลและเป็นไปตามกลไกตลาด
- หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องควบคุมราคากลาง ตัวอย่างเช่น ออสเตรเลีย

3.5 จัดทำกระบวนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบแอนะล็อก

- จะต้องได้รับความเห็นชอบจากอุตสาหกรรม
- จะต้องกำหนดเป้าหมายหรือวันยุติการออกอากาศ

3.6 กฎ ระเบียบการกำกับดูแล และการออกใบอนุญาตจะต้องมีความชัดเจนและครอบคลุม

- มีกฎเกณฑ์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีกระบวนการที่โปร่งใส
- หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องควบคุมและตรวจสอบ

4. ทำการตลาดให้ครอบคลุม โดยผู้ฟังต้องเข้าใจเทคโนโลยีระบบ DAB+ และประโยชน์จากการเริ่มบริการ และทำการตลาดที่ครอบคลุมทุกช่องทาง ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ และป้ายประกาศกลางแจ้ง.

5. ให้มีสัญญาณครอบคลุมประชากรที่รวดเร็ว โดยทำให้เครื่องรับแบบประจำที่ แบบพกพา และแบบติดตั้งรถยนต์ รับสัญญาณได้ และวางแผนโครงข่ายให้ครอบคลุมเมืองหลักๆ ก่อน เพื่อให้ประชากรส่วนใหญ่รับสัญญาณได้ จากนั้นจึงขยายโครงข่ายให้ครอบคลุมทั้งประเทศ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษา ในด้านสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา อาทิ กฎหมาย นโยบาย แผนแม่บทฯ ของ กสทช. ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแล ความพร้อมในด้านปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายใน ภายนอก รวมทั้งโอกาสในการถือครองสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในระบบดิจิทัล ประเภทวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ เมื่อมีการประกาศใช้แผนแม่บทและการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทยในอนาคตที่จะเกิดขึ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ref. code: 25605707010491RXJ

สาโรจน์ แววมณี (2556) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “การเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย” ผลการศึกษาพบว่า ถ้าประเทศไทยเลือกระบบการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลจะเสร็จสมบูรณ์เมื่อยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก เนื่องจากการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ ใช้ย่านความถี่ VHF Band III (ช่วงความถี่ 174 - 240 MHz) ซึ่งเป็นย่านความถี่ที่โทรทัศน์แอนะล็อกใช้อยู่ อย่างไรก็ตาม ตามนโยบายและแผนงานของ กสทช. ที่จะเริ่มเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลในต้นปี พ.ศ. 2557 สามารถทำได้โดยใช้ความถี่ที่เรียกว่า “คลื่นพาห์ย่อย” (Sub Carrier) หรือ “ย่านความถี่ป้องกันการรบกวนกันของคลื่น” (Guard Band) ของการส่งสัญญาณโทรทัศน์อนาล็อก โดยในส่วนกลางจะเลือกใช้คลื่นความถี่ของช่อง 6, 8, และ 10 ส่วนในเขตจังหวัดที่ห่างไกลออกไปใช้คลื่นความถี่ของช่อง 5, 7, และ 9

นอกจากนี้ถ้า กสทช. เลือกใช้ห่วงโซ่ของการให้บริการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลหรือโครงสร้างการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลแบบเดียวกับห่วงโซ่ของการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลหรือการแยกโครงสร้างการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ซึ่งจะทำให้สถานีวิทยุกลายเป็น “ผู้ผลิตรายการวิทยุ” หรือ “เจ้าของช่องรายการวิทยุ” และการส่งสัญญาณก็จะต้องใช้บริการของผู้ให้บริการโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกแทน สำหรับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุระดับชาติ ทั้งประเภทบริการทางธุรกิจและสาธารณะคงจะสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนผ่านนี้ได้ แต่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุ ประเภทบริการชุมชน คงจะเกิดปัญหาขึ้นมากมายหลายประเด็น ยกตัวอย่างเช่น สถานีวิทยุชุมชนที่ห่างไกลจะส่งรายการวิทยุของตนไปยังผู้ให้บริการโครงข่ายอย่างไร วิทยุชุมชนจะมีความสามารถในการหารายได้เพื่อจ่ายค่าบริการให้กับผู้ให้บริการโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือไม่ และความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อการกระจายเสียงวิทยุในระบบดิจิทัลมีเพียงพอหรือไม่ ฯลฯ

ในภาพรวมของกระบวนการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย โดยมี กสทช. เป็นองค์กรกำกับดูแล และมีการประกาศระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ออกมามากมายนั้น มีคำถามที่ตามมาหลายคำถาม ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบดิจิทัลนี้เป็นเพียงการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีเท่านั้นหรือไม่ นอกจากนี้ กระบวนการเปลี่ยนผ่านนี้จะนำไปสู่การปฏิรูปสื่อ (ความเป็นเจ้าของและเนื้อหาที่หลากหลาย) เพื่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือไม่ หรือนำไปสู่การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เข้มข้นมากขึ้นกว่าทศวรรษที่ผ่านมา (รัฐและกลุ่มธุรกิจเพียงไม่กี่กลุ่มเป็นเจ้าของ และเนื้อหาไม่หลากหลายเนื่องจากถูกกำหนดจากกลุ่มคนที่มีอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจกลุ่มเดิม) และความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลระหว่างคนรวย (เข้าถึงและมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี) กับคนจน (ไม่สามารถ

Ref. code: 25605707010491RXJ

เข้าถึงและไม่มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี) จะยิ่งถ่างกว้างขึ้นไปอีกหรือไม่ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ คนรวยใช้ระบบดิจิทัล ส่วนคนจนใช้ระบบแอนะล็อกต่อไปใช่หรือไม่

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทยจะเป็นไปในลักษณะ “บังคับ” หรือ “สร้างแรงจูงใจ/สมัครใจ” กล่าวคือ ลักษณะบังคับนั้น เป็นการกำหนดให้การกระจายเสียงวิทยุทุกประเภทต้องเป็นการกระจายเสียงดิจิทัลทั้งหมดและกำหนดเวลายุติการกระจายเสียงระบบแอนะล็อกโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ส่วนลักษณะสร้างแรงจูงใจ/สมัครใจ เป็นการกำหนดให้วิทยุที่มีความพร้อม อย่างเช่นวิทยุธุรกิจขนาดใหญ่และวิทยุสาธารณะ เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบดิจิทัลก่อน จากนั้นเมื่อเทคโนโลยีมีราคาถูกลง สัญญาณดิจิทัลครอบคลุมประชากรมากกว่าร้อยละ 90 และผู้รับบริการเปลี่ยนเครื่องรับวิทยุเป็นระบบดิจิทัลมากกว่าร้อยละ 50 แล้ว กสทช. จึงจะมีมาตรการที่ทำให้วิทยุชุมชนและวิทยุธุรกิจขนาดเล็กสามารถกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลได้

ธัชวีร์ แย้มศิริ (2557) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล” ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดของยุทธศาสตร์ในการเปลี่ยนผ่านไปสูการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียง ในระบบดิจิตอลของประเทศ มาจากสภาพปัญหาคลื่นวิทยุกระจายเสียงรบกวนวิทยุการบินอย่างมาก เนื่องจากการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งรัฐจำเป็นต้องมีบทบาทใน การจัดสรรคลื่นความถี่เพื่ออำนวยประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและส่วนรวม โดยมีสำนักงาน กสทช .ซึ่ง เป็นองค์กรอิสระของรัฐ ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว 2) ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนสูการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสูการ รับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล อย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ศึกษาหาข้อมูล ประเมินผล กระทบก่อนการบังคับใช้แผนแม่บทฯ จนถึงได้มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญระดับโลกให้ทำการวิจัยและ วางแผน การเปลี่ยนผ่าน แม้ว่าจะมีปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความล่าช้าไปบ้าง แต่ก็มีการดำเนินการ เป็นขั้นตอน มิได้ถูกละเลยแต่อย่างใด และทางสำนักงาน กสทช. ได้มีการดำเนินการร่าง แผนความถี่ วิทยุและมาตรฐานทางเทคนิคสำหรับกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบ เอฟ.เอ็ม ระบบ เอ.เอ็ม และ ระบบดิจิตอล เพื่อประกาศใช้ต่อไป 3) แนวทางแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสูการรับส่งสัญญาณ วิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอลที่พบคือ ควรต้องดำเนินการตามตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ที่ 5.6 ในแผนแม่บทกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ให้แล้วเสร็จ หรือแก้ไขแผนแม่บทฯ ในส่วนนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพการณในปัจจุบัน และ ควรต้องมีการกำหนดนโยบายระยะกลางที่ชัดเจน ทั้งการกำหนดมาตรฐานเทคโนโลยีการกระจาย เสียง หลักเกณฑ์การขออนุญาตใช้คลื่นความถี่ และมีแผนสื่อสารประชาสัมพันธและประสานงานเพื่อ สร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการชี้แจงถึงความล่าช้าในการดำเนินงานเพื่อให้ ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่ครบถ้วน

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปัญชลีย์ ธนะกัมพลศักดิ์ (2558) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “ การจัดการคลื่นลูกทุ่งมหานคร FM 95 MHz ในยุควิทยุดิจิทัล” ผลการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการคลื่นลูกทุ่งมหานคร เพื่อแข่งขันกับคลื่นวิทยุเพลงลูกทุ่งคู่แข่งและการเตรียมความพร้อมสู่ระบบวิทยุดิจิทัล พบว่า ในการเปลี่ยนผ่านระบบวิทยุจากแอนะล็อกเป็นวิทยุดิจิทัล ลูกทุ่งมหานครต้องมีการปรับกลยุทธ์การจัดรองรับอย่างเร่งด่วน โดยต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการจัดการครั้งใหญ่ รองรับคู่แข่งที่เพิ่มมากขึ้น และผู้ประกอบการวิทยุจะผลิตรายการที่ตอบสนองผู้ฟังแต่ละส่วนเฉพาะเจาะจงเพิ่มขึ้น การจัดการองค์กรเป็น Business Unit ภายใต้สังกัดบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) ที่มีความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น ลดความล่าช้าในด้านเอกสารและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในส่วนของ บุคลากร รูปแบบรายการและเนื้อหาต้องรักษาเอกลักษณ์ของคลื่นลูกทุ่งมหานครและความเข้มแข็งของคลื่น หรือ Brand loyalty ไว้คือ คลื่นลูกทุ่งมหานครนำเสนอเพลงลูกทุ่งสุดฮิตที่ได้รับความนิยมไม่จำกัดค่ายเพลง และมีนักจัดรายการที่มีชื่อเสียงจากแวดวงลูกทุ่ง มีความเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญหลายด้าน รูปแบบรายการตอบสนองความต้องการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สัญญาณชัดเจนและกว้างไกลกว่าทุกคลื่น ด้วยศักยภาพของ อสมท. มีเครือข่ายทั่วประเทศ รวมทั้งรักษาฐานผู้ฟังและลูกค้าไว้ พร้อมเตรียมวางแผนด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการสู่วิทยุดิจิทัล ทั้งค่าสัมปทาน อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่จะต้องรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบวิทยุดิจิทัล พร้อมทั้งมีการผสมผสานสื่อ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิทยุดิจิทัล การรักษา Modern Radio Network ซึ่งเป็นจุดแข็งของวิทยุ อสมท. ที่มีเครือข่ายทั่วประเทศ ขณะเดียวกันรักษา Brand loyalty ที่แข็งแรง ผู้ฟังมีความจงรักภักดีในสถานีวิทยุ อสมท เมื่อเป็นวิทยุดิจิทัลปรับคลื่นสัญญาณใหม่ จะต้องมีการสร้างการรับรู้และจดจำให้กับผู้ฟังอย่างรวดเร็ว ซึ่ง อสมท. มีสื่ออยู่ในมือทั้งสื่อโทรทัศน์วิทยุและอินเทอร์เน็ต ดังนั้น จึงเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้กลยุทธ์ “Cross Media” สื่อโทรทัศน์และวิทยุ โดยสามารถผนึกกำลังกันทั้งในด้านคอนเทนต์และงบประมาณโฆษณา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสื่อของ อสมท. ต่อไป

พระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ) (2558) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “ แนวทางจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดหลักในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนา คือ 1. หัวใจสำคัญมุ่งทำประโยชน์ต่อสาธารณะของประชาชนและสังคม เป็นกระบอกเสียงของประชาชน มุ่งเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมอันดีงามของชาติ เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน มรการบริหารจัดการที่โปร่งใส ไม่แสวงหาผลกำไร 2. เน้นที่เนื้อหาและผังรายการ ต้องวิเคราะห์ถึงปัญหาของชุมชน เพื่อคลี่คลายปัญหาต่างๆ ในชุมชน ต้องมีอิสระในการนำเสนอเนื้อหา แต่งเติมให้หันมาสนใจธรรมะด้วยวิธีที่ง่าย ควรอาศัยธรรมะมากล่อมเกลาจิตใจให้ประชาชนได้พึ่งพิงอย่างแท้จริง ในส่วนของปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนา คือ 1. ปัจจัยสำคัญในด้านการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

บริหารจัดการ นำรูปแบบวงจรการใช้ชีวิตอย่าง”อริยสัจ4” + “PDCA” มาช่วยในการบริหารสถานีฯ หัวใจของสถานีฯ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำคัญที่สุด โดยต้องเคารพบูชาต่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง บนพื้นฐานความเข้าใจกันของทุกภาคส่วน 2. ปัจจัยด้านบุคลากร ควรอบรมส่งเสริมด้านเทคนิควิทยุดิจิทัล 3. ด้านทุน ในช่วงแรกจากกองทุนของ กสทช. หรือในชุมชน 4. ปัจจัยด้านโครงสร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนแม่บท นโยบายและแผนการสนับสนุนพัฒนากิจการกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนา จากรัฐบาล และ กสทช. 5. ปัจจัยด้านเนื้อหาต้องมีรูปแบบที่ประยุกต์เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทุกระดับครอบคลุมทั่วประเทศ

รูปแบบการบริหารในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนา มีดังนี้ 1. การจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัล อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามบทบัญญัติดังกล่าว ให้อำนาจคณะกรรมการ กสทช. เป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาประเทศ 2. ยึดหลักการมีส่วนร่วม ดึงประชาชนในชุมชนเข้ามาบริหารสถานีฯ ในการขับเคลื่อนผลักดัน ควรมีตั้งแต่ระดับนโยบายของรัฐบาล กระทรวง รวมไปถึงองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดรับความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน 3. คณะกรรมการบริหารจัดการองค์กรศาสนา และรัฐบาล ร่วมมือกัน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อไม่ให้สถานีฯ กลายเป็นแหล่งหารายได้ 4. ไม่แสวงหาผลกำไร เป็นการตลาดสีขาวเพื่อสังคม (CSR) สร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ฟังในรูปของกิจกรรม

สภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย คือ 1. ด้านวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานีฯ ผิดไปจากเจตนารมณ์ที่วางไว้ใช้เพื่อพระพุทธศาสนา แอบแฝงขายโฆษณาเชิงพุทธพาณิชย์ 2. ด้านงบประมาณไม่ได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับทุนในการดำเนินการวิทยุดิจิทัล 3. ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิทยุดิจิทัล 4. ด้านกลุ่มผู้ฟังที่ยังคงใช้เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงระบบอนาล็อกอยู่ 5. ด้านผู้ผลิตเครื่องรับวิทยุดิจิทัล เป็นการลงทุนมหาศาล ยังไม่กล้าเสี่ยงตัดสินใจ เนื่องจากเครื่องรับวิทยุดิจิทัลมีราคาแพง

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทับเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย คือ 1. ด้านวัตถุประสงค์สถานีฯ ต้องยึดหลักทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเนื้อหาต้องให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา 2. ในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงระบบดิจิทัล ต้องมีองค์กรที่เป็นผู้สนับสนุนในด้านงบประมาณแหล่งเงินทุน 3. ด้านบุคลากร เอาประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้ง ต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถ ตามภาระหน้าที่นั้นๆ โดยเฉพาะช่างเทคนิค 4. ด้านกลุ่มผู้ฟัง ประชาสัมพันธ์ให้

Ref. code: 25605707010491RXJ

ประชาชนเข้าใจวิทยุดิจิทัล ต้องเข้าถึงให้ได้5. ด้านผู้ผลิตเครื่องรับวิทยุดิจิทัล โดย กสทช. ควรมีนโยบายชัดเจน และลดภาษีจูงใจให้หันมาผลิตวิทยุดิจิทัล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรภัทร กิตติวรากูล และกุลวัฒน์ ทศพะรินทร์ (2560) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “การปรับตัวของสื่อวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550-2560)” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปรับตัวของสื่อวิทยุในยุคดิจิทัล มีดังต่อไปนี้ (1) วิทยุภาคธุรกิจต้องเร่งปรับตัวทุกด้าน (2) วิทยุยุคดิจิทัลต้องมีเอกลักษณ์ชัดเจน (3) ผู้ฟังวัยทำงาน คือ ผู้ฟังที่เหนียวแน่น (4) วิทยุยุคดิจิทัล ต้องทำ Personalize Content (5) นักจัดรายการต้องเปลี่ยนบทบาท (6) การเพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรม (7) การเพิ่ม ช่องทางในการรับสื่อวิทยุ และ (8) การปรับตัวตามกฎของทฤษฎีสื่อฯ (9) การสร้างแบรนด์ให้ติดตาตรึงใจผู้ฟัง นอกจากนี้ ผลการวิจัยทำให้ทราบแนวทางในการประกอบธุรกิจด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงในอนาคต รวมถึงเนื้อหาด้านการเรียนการสอน ด้านการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงในยุคดิจิทัล ควรมีการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่อไปนี้ (1) การสร้างรูปแบบและ เนื้อหาอย่างสร้างสรรค์ และมีเอกลักษณ์ชัดเจน (2) การทำรายการวิทยุที่ออกอากาศทั้งภาพและเสียงพร้อม ๆ กัน (3) การทำรายการวิทยุแบบ Personalize Content (4) หลักการทำกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสร้างแบรนด์ให้กับสถานีและรายการ (5) การทำกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟัง และ (6) กฎของทฤษฎีสื่อคือ ผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

วโรชา สุทธิรักษ์ (2536) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของ สถานีวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530-2535 ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการวิทยุกรมการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานครตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา คือ 1. ปัจจัยคงที่ ได้แก่ ระบบการส่งกระจายเสียง กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เวลาที่ออกอากาศ และผู้จัดรายการ (เฉพาะภาค เอ.เอ็ม) 2. ปัจจัยดำเนินการได้แก่ นโยบาย ผู้บริหารสถานี ผู้จัดรายการ (เฉพาะภาค เอฟ.เอ็ม) ธุรกิจ กฎระเบียบและการประเมินผล แต่ปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุดคือ นโยบายผู้บริหาร และธุรกิจ และปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ 1. นโยบายของผู้บริหารสถานีที่เปลี่ยนแปลงไป 2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดรายการที่ไม่มีความรู้ด้านการจัดผังรายการ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ 1. ผู้บริหารควรศึกษาและทำความเข้าใจการบริหารสถานีวิทยุให้มากขึ้น 2. ควรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านนิเทศศาสตร์หรือมีประสบการณ์ด้านการจัดผังรายการกระจายเสียงมาทำหน้าที่ฝ่ายจัดรายการ

สุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย (2543) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการวางผังรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ผลจากการศึกษาพบว่า การวางผังรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ ทั้งภายในและภายนอก คือ 1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นโยบายของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์

Ref. code: 25605707010491RXJ

มหาวิทยาลัย คุณภาพของบุคลากร ระบบการส่งกระจายเสียง และแหล่งที่มาของรายการ 2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สภาพเศรษฐกิจ และกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกดังกล่าว ต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการวางผังรายการของทางสถานีฯ ด้วยกันทั้งสิ้น แต่จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดวงพร สำเภาเงิน (2553) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร ผลจากการศึกษาพบว่า คลื่นวิทยุรายการเพลงลูกทุ่งในระบบเอฟ.เอ็ม ปัจจุบันมีด้วยกัน 3 สถานีหลัก ได้แก่ สถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม 94.5 ลูกทุ่งเอฟ.เอ็ม สถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ และสถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร โดยทั้ง 3 สถานีมีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบ Formation Station ที่มีความชัดเจนในแง่ของการนำเสนอรายการ มีเนื้อหาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การจัดรายการมีความต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ฟังรายการติดตามรายการของสถานีตลอดวัน และเนื่องจากรายได้หลักของสื่อวิทยุส่วนใหญ่มาจากค่าโฆษณา ทำให้ผู้ประกอบการสถานีวิทยุเพลงลูกทุ่งระบบเอฟ.เอ็ม ทั้ง 3 สถานี ต่างกำหนดรูปแบบรายการให้มีความน่าสนใจ และเน้นกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อสร้างความนิยมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของสถานีให้มากที่สุด

สถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร มีโครงสร้างองค์กรแบบลูกผสม ทั้งแบบราชการและเอกชน กล่าวคือ คลื่นวิทยุลูกทุ่งมหานครเป็นบริษัทย่อยที่อยู่ภายใต้บริษัทแม่ คือ บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจ โดยบริษัท อสมท.ฯ ได้จัดให้คลื่นวิทยุส่วนกลางทั้ง 6 คลื่นแยกออกมาเป็น Business Unit อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเสมือนบริษัทย่อยๆ ที่แต่ละคลื่นจะบริหารงานด้วยตัวเอง มีรูปแบบคล้ายกับบริษัทเอกชน ส่งผลให้ผู้บริหารคลื่นวิทยุลูกทุ่งมหานครมีความคล่องตัวและมีความยืดหยุ่นในการบริหารงานพอสมควร โดยผู้อำนวยการสถานีมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบรายการ เนื้อหารายการ และรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงาของสถานีทั้งหมด หากแต่ต้องยึดนโยบายบริษัทแม่เป็นหลัก เพื่อให้การทำงานของคลื่นวิทยุส่วนกลางทั้ง 6 คลื่น เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งคลื่นลูกทุ่งมหานครนั้นมีโครงสร้างสถานีไม่ซับซ้อน โดยแบ่งเป็น 3 ฝ่ายหลักๆ ได้แก่ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาดการขาย และฝ่ายสนับสนุน ซึ่งมีแนวทางการสร้างสรรค์ การผลิตรายการ และการทำการตลาดเป็นของตนเอง โดยมีผู้อำนวยการคลื่น เป็นผู้ดูแลภาพรวมทั้งหมด ผู้จัดการฝ่ายผลิตและผู้จัดการฝ่ายการตลาด จะประชุมและวางแผนยุทธวิธีในการบริหารคลื่นให้ไปในทิศทางเดียวกัน ต่างสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับการสั่งการ การควบคุมของสถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร มีลักษณะการทำงานแบบ Top Down พยายามที่จะทำให้สายบังคับบัญชาโครงสร้างยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน แต่เนื่องจากลูกทุ่งมหานคร อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ บริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน)

Ref. code: 25605707010491RXJ

ซึ่งอยู่ในรูปของรัฐวิสาหกิจ จึงยังคงมีความเป็นระบบราชการอยู่ ซึ่งความเป็นระบบราชการนี้เอง ได้ส่งผลทำให้ขาดความคล่องตัว การบริหารงานและการดำเนินงานเกิดความล่าช้า เพราะติดขัดในเรื่องของขั้นตอนและกระบวนการในการพิจารณาอนุมัติเรื่องราวต่างๆ ถึงแม้ว่าทางบริษัท อสมท.ฯ จะให้อิสระในการบริหารงาน การวางรูปแบบรายการ และการสร้างสรรค์รายการก็ตาม เมื่อเทียบกับบริษัทเอกชนรายยื่นๆ ที่การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จะมีความรวดเร็วกว่า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงขององค์กรบ่อยครั้ง ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายบ่อยตามไปด้วย

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานสถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม. 95 ลูกทุ่งมหานคร มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการผลิตและการออกอากาศ 2. ปัจจัยด้านบุคลากร 3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการผลิตและการออกอากาศ 4. ปัจจัยด้านความเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านผู้ฟัง 2. ปัจจัยด้านการตลาด

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้ศึกษานำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ถึง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ในด้านสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล รวมทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาต่อไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในประเด็นที่ต้องการจะศึกษาจากผู้บริหารสถานีวิทยุ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา นักวิชาการ และบุคลากรสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น กสทช. ข้อมูลจากเว็บไซต์ รายงานประจำปี และเอกสารที่เกี่ยวกับธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตนเองเป็นเครื่องมือหลัก และมีการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ 2 ประเภท ประกอบด้วย

3.1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งในที่นี้ คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ตามแบบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในประเด็นที่ต้องการจะศึกษาจากผู้บริหารสถานีวิทยุ นักวิชาการ และ บุคลากร สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

3.1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้วิธีการวิจัยข้อมูลจากเอกสาร เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ผู้ประกอบกิจการวิทยุ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กระจายเสียงจาก กสทช. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555- 2559) หนังสือวิชาการ วารสาร บทความ รายงานประจำปี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุดิจิทัล วิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลแนวคิดและรูปแบบในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลในต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น ข้อมูลจากเว็บไซต์ ข่าวออนไลน์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.2 การกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก

การกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่เป็น “เครือข่ายพันธมิตรวิทยุสถาบันการศึกษา” จำนวน 9 แห่ง เหตุผลที่เลือกกลุ่มเป้าหมายสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาคลื่นหลัก เนื่องจากสถานีวิทยุเครือข่ายพันธมิตรวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงภายใต้สังกัดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย ที่ได้รับการยอมรับ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน การทำงานที่เป็นระบบ ซึ่งมีนโยบายที่มุ่งเน้นด้านการบริการวิชาการ เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานด้านการจัดรายการของนักศึกษา และที่สำคัญ สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทั้ง 9 แห่ง เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก ที่ถือครองคลื่นความถี่มายาวนาน มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับสื่อด้านการกระจายเสียงอันเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญของมหาวิทยาลัย จึงมีความมั่นคงในการบริหารงาน มีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของสถานีที่เข้มแข็งกว่าวิทยุชุมชน แนวโน้มในการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงระบบดิจิทัล จึงมีโอกาสเป็นไปได้มากสำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่ถือครองคลื่นหลักดังกล่าว และผู้ให้ข้อมูลหลักประเภทนักวิชาการ นักวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง และบุคลากรสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 กลุ่มผู้บริหารสถานีวิทยุ หมายถึง ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา จำนวน 10 คน ได้แก่

Ref. code: 25605707010491RXJ

1. รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล คณบดีคณะการสื่อสารมวลชน และคุณรัตนาภรณ์ สุวคนธ์ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. คุณสุวรรณา สมบัติรักษาสุข ผู้จัดการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลกนิษฐ์ ทองเงา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

4. คุณบัญชร วิเชียรศรี ผู้ช่วยหัวหน้าสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนสุข ภระมรทัต หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธี โพธิ์ทอง ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุพร สุวรรณวาจกกสิกิจ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8. คุณอุดมชัย สุพรรณวงศ์ หัวหน้างานวิทยุสถาบัน กองสื่อสารองค์กร สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น

9. คุณไพโรจน์ กลิ่นเกษร นายสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2.2 กลุ่มนักวิชาการ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ในระดับสถาบันอุดมศึกษา และมีผลงานทางวิชาการที่เผยแพร่สู่สาธารณะ จำนวน 2 คน ได้แก่

1. ดร. มานะ ตรีรยาภิวัฒน์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

2. ดร. สิขเรศ ศิรากานต์ นักวิชาการอิสระด้านสื่อสารมวลชน

3.2.3 กลุ่มบุคลากร สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และดูแลงานในเรื่องเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลโดยตรง จำนวน 2 คน ได้แก่

1. คุณอรศรี ศรีระษา ผู้อำนวยการส่วนงานสำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล

2. คุณพสุ ศรีหิรัญ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์

Ref. code: 25605707010491RXJ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การเก็บข้อมูลในการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้ศึกษาจึงได้มีการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ประกอบด้วย ข้อมูลการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ข้อมูลผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิตอล เพื่อทดลองหรือทดสอบ หนังสือวิชาการ วารสาร บทความ รายงานประจำปี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุดิจิทัล วิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลแนวคิดและรูปแบบในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลในต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น ข้อมูลจากเว็บไซต์ ข่าวออนไลน์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ด้วยคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้คำตอบที่รอบด้าน ชัดเจน และเหมาะสมมากที่สุดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา รวมทั้งสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ปัจจัยภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามที่ยึดกรอบตามวัตถุประสงค์ ทั้งหมด 6 ประเด็นหลัก โดยแบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา จำนวน 9 แห่ง

ประเด็นที่ 1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT) ของสถานี

Ref. code: 25605707010491RXJ

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา จำนวน 9 แห่ง

ประเด็นที่ 1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

- โครงสร้างของสถานี
- นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี
- ลักษณะรูปแบบเนื้อหา
- กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย
- งบประมาณ
- เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- บุคลากร
- กฎหมาย

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT) ของสถานี

ประเด็นที่ 2 นโยบายการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) นโยบายในการเตรียมความพร้อมในการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาในหน่วยงานสถาบันการศึกษาในอนาคต

(2) รูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการที่นำเสนอในการดำเนินงานเมื่อส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) นโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(2) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(3) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(4) การสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา

ประเด็นที่ 4 อุปสรรคของปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

Ref. code: 25605707010491RXJ

(2) ความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

(3) การส่งเสริม สนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การติดตามรับฟังสถานีของกลุ่มผู้ฟัง ภายหลังการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

(2) การเกิดนโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.)

ประเด็นที่ 6 อุปสรรคของปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) กฎหมาย ข้อกำหนด นโยบายจาก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงจากหน่วยงานกำกับดูแล ที่ยังไม่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

(2) การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน

(3) เทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักวิชาการ

ประเด็นที่ 1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การดำเนินกิจการกระจายเสียงของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาในปัจจุบันในทรรศนะของท่าน เป็นอย่างไร

(2) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 2 นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) นโยบายในการเตรียมความพร้อมในการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาในหน่วยงานสถาบันการศึกษาในอนาคต

(2) รูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการที่นำเสนอในการดำเนินงานเมื่อส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

Ref. code: 25605707010491RXJ

(1) นโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(2) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(3) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(4) การสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา

ประเด็นที่ 4 อุปสรรคของปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

(2) ความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

(3) การส่งเสริม สนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การติดตามรับฟังสถานีของกลุ่มผู้ฟัง ภายหลังการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

(2) การเกิดนโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.)

(3) เทคโนโลยี สำหรับการใช้คลื่นความถี่และระบบวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่มีการทดลองใช้ระบบของประเทศต่างๆ ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาอย่างไร

ประเด็นที่ 6 อุปสรรคของปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(1) กฎหมาย ข้อกำหนด นโยบายจาก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงจากหน่วยงานกำกับดูแล ที่ยังไม่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

(2) การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน

(3) เทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

Ref. code: 25605707010491RXJ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มบุคลากร สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช)

ประเด็นที่ 1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การดำเนินกิจการกระจายเสียงของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาในปัจจุบันในทรรศนะของท่าน เป็นอย่างไร

(2) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 2 นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) นโยบายและแผนการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลเป็นอย่างไร

(2) หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

(3) การจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลต่อผู้ที่มีความประสงค์ประกอบการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) นโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(2) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(3) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(4) การสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา

ประเด็นที่ 4 อุปสรรคของปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

(2) ความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

Ref. code: 25605707010491RXJ

(3) การส่งเสริม สนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

(1) การติดตามรับฟังสถานีของกลุ่มผู้ฟัง ภายหลังการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล มีแนวโน้มอย่างไร

(2) การเกิดนโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.) ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาอย่างไร

(3) เทคโนโลยี สำหรับการใช้คลื่นความถี่และระบบวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่มีการทดลองใช้ระบบของประเทศต่างๆ ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาอย่างไร

ประเด็นที่ 6 อุปสรรคของปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

(1) กฎหมาย ข้อกำหนด นโยบายจาก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงจากหน่วยงานกำกับดูแล ที่ยังไม่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

(2) การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน

(3) เทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

3.4 การทดสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ

การทดสอบความถูกต้อง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแนวคำถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง เพื่อให้แนวคำถามที่กำหนดมีความถูกต้องสมบูรณ์ โดยนำแนวคำถามมาวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเป็นตัวกำหนดแนวคำถาม ผ่านการพิจารณาและยืนยันความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำการทดสอบและลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนด อันเป็นการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

Ref. code: 25605707010491RXJ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงในการเก็บบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์ การจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3.6 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลในการศึกษาวิจัย “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับการศึกษาทั้ง 3 ส่วน คือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ โดยจะนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

1. ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพการณ์ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา
2. ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา
3. ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้รูปแบบของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอาศัยแนวคิด ทฤษฎีในบทที่ 2 เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการองค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด แนวคิดการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ (SWOT) ของสถานี และแนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ด้วยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแบบบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ตีความของข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ นำมาสรุปพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่เป็น เครือข่ายพันธมิตรวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อรวบรวมและประมวลแนวคิดเกี่ยวกับ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ซึ่งผู้ศึกษาได้พบผลการวิจัย โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน คือ

4.1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน

4.2 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

4.3 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

4.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถสรุปผลการศึกษาที่ค้นพบ ดังนี้

4.1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน

จากข้อมูลที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน ผู้ศึกษาได้ประมวลและสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.1.1 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาโดยรวม

ในการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) บทความวิชาการ และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงดังนี้

จากการศึกษาสภาพตลาดกิจการกระจายเสียงของประเทศไทยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนธันวาคม 2560 จากข้อมูลรายงานสภาพตลาดกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยสำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ จากข้อมูลจำนวนผู้รับฟังวิทยุคลื่นหลักในระบบ เอฟ.เอ็ม. จำนวน 40 สถานี (87.5 MHz-107.0 MHz) จากทุกช่องทาง เช่น เครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีประชากรไทยอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปรับฟังวิทยุ โดยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

จำนวนผู้รับฟังวิทยุคลื่นหลักในระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

เดือน	จำนวนผู้รับฟังวิทยุ (คน)
พฤศจิกายน 2559	11,099,000
ธันวาคม 2559	10,970,000
มกราคม 2560	10,969,000
กุมภาพันธ์ 2560	11,244,000
มีนาคม 2560	10,865,000
เมษายน 2560	10,140,000
พฤษภาคม 2560	10,004,000
มิถุนายน 2560	10,474,000
กรกฎาคม 2560	10,637,000
สิงหาคม 2560	10,935,000
กันยายน 2560	10,358,000
ตุลาคม 2560	10,316,000
พฤศจิกายน 2560	10,347,000
ธันวาคม 2560	10,277,000

Ref. code: 25605707010491RXJ

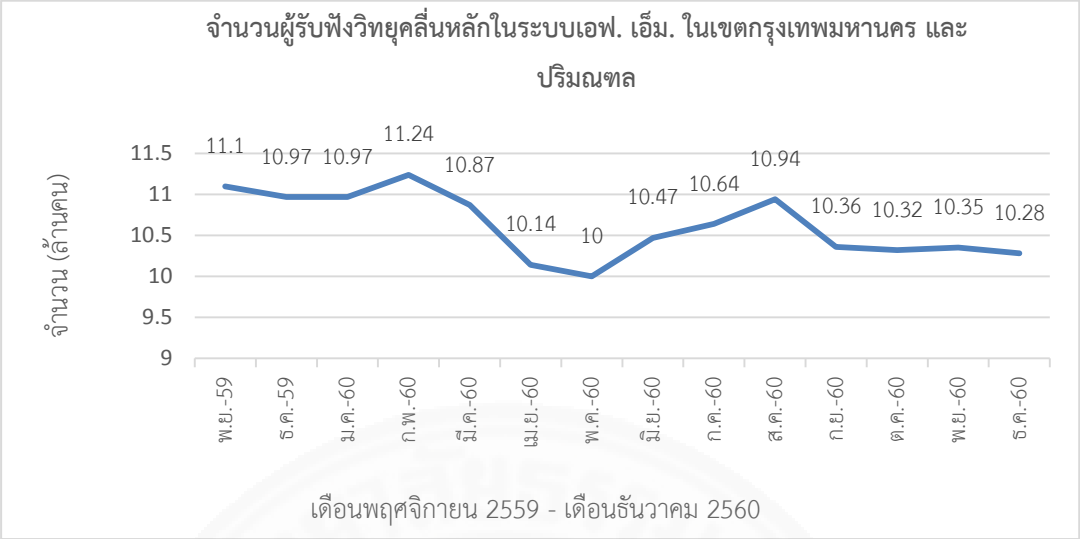

ภาพที่ 4.1 แสดงจำนวนผู้รับฟังคลื่นหลักในระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนธันวาคม 2560

จากข้อมูลจำนวนจำนวนผู้รับฟังคลื่นหลักในระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนธันวาคม 2560 มีประชากรไทยรับฟังวิทยุลดลง จากผลการศึกษาจากการพิจารณาสัดส่วนผู้รับฟังโดยแยกตามสถานที่ พบว่า ผู้คนส่วนใหญ่นิยมรับฟังวิทยุที่บ้าน รองลงมาคือ การฟังวิทยุในรถ ในที่ทำงาน และอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นิยมรับฟังวิทยุผ่านทางเครื่องรับวิทยุ ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ และผ่านคอมพิวเตอร์ (https://broadcast.nbtc.go.th/bcj/,บทความวิชาการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์,รายงานสภาพตลาดกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, สืบค้น 5 มกราคม 2561)

สำหรับการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน ซึ่งสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ จัดตั้งอยู่ในรูปแบบของหน่วยงานหนึ่งของสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุบางแห่งอยู่ภายใต้การควบคุมและบริหารระดับคณะ บางแห่งอยู่ภายใต้การควบคุมและบริหารระดับมหาวิทยาลัย มีนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาทางด้านข่าวสาร การศึกษา ความรู้ การบริการวิชาการ

เมื่อรัฐบาลเปลี่ยนแปลงการควบคุมคลื่นวิทยุอย่างเคร่งครัด อันเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมีแนวคิดว่า คลื่นวิทยุเป็นทรัพยากรของชาติที่มีจำกัด ควรให้มีการแบ่งปันกันใช้ได้อย่างเป็นธรรม ไม่ใช่ผูกขาดเฉพาะรัฐ และหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ประชาชนควรมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรนี้อย่างเท่าเทียมกันด้วย ประกอบกับเทคโนโลยีการแบ่งคลื่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

ช่วงความถี่ของวิทยุก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้มีช่องความถี่ที่สามารถส่งกระจายเสียงได้เพิ่มขึ้น และคลื่นความถี่ของวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุที่เกิดขึ้นใหม่นี้เรียกว่าคลื่นวิทยุชุมชน และจะลงท้ายของขนาดคลื่นด้วย .25 MHz หรือ .75 ส่งผลให้เกิดสถานีวิทยุในสถาบันการศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น โดยแบ่งเป็นสถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง จำนวน 210 สถานี (broadcast. nbtc.go.th/radio.สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560)

โดยผู้ศึกษาได้ศึกษากลุ่มเป้าหมายคือ สถานีวิทยุที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา เป็นสถานีที่ประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่ เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก เป็นผู้ประกอบกิจการรายเดิมก่อนพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 บังคับใช้ มีสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่ส่งสัญญาณในระบบเอฟเอ็ม (FM) จำนวน 8 สถานี และระบบเอเอ็ม (AM) ในประเทศไทย จำนวน 5 สถานี (https: //broadcast.nbtc.go.th.ข้อมูลวิทยุกระจายเสียงระบบ FM. ข้อมูลวิทยุกระจายเสียงระบบ AM.สืบค้น 15 กรกฎาคม 2560) ดังตาราง

ตารางที่ 4.2

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่ส่งสัญญาณในระบบเอฟเอ็ม (FM) และระบบเอเอ็ม (AM) ในประเทศไทย

ลำดับ	สถานี	ระบบ	ความถี่
1	สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เอฟ.เอ็ม.	101.50 MHz
2	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น	เอฟ.เอ็ม.	103.00 MHz
3	สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เอฟ.เอ็ม.	100.00 MHz
4	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	เอฟ.เอ็ม.	88.00 MHz
5	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	เอฟ.เอ็ม.	107.25 MHz
6	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร	เอฟ.เอ็ม.	107.25 MHz
7	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	เอฟ.เอ็ม.	102.25 MHz
8	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	เอฟ.เอ็ม.	89.50 MHz
9	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	เอ.เอ็ม	981 kHz

Ref. code: 25605707010491RXJ

ตารางที่ 4.2

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่ส่งสัญญาณในระบบเอฟเอ็ม (FM) และระบบเอเอ็ม (AM) ในประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	สถานี	ระบบ	ความถี่
10	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (HSUA)	เอ.เอ็ม	1107 kHz
11	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชียงใหม่ (HSUB)	เอ.เอ็ม	612 kHz
12	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น (HSUC)	เอ.เอ็ม	1314 kHz
13	สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สงขลา (HSUD)	เอ.เอ็ม	1269 kHz

การดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย พิจารณายึดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 33 ระบุ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่ต้องจัดผังรายการให้มีสัดส่วนรายการ โดยกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งหมายความรวมถึง รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ประกอบกับมาตรา 34 ระบุ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดผังรายการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ประกาศกำหนด

สำหรับงบประมาณในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย พิจารณาจากหลักเกณฑ์ตามมาตรา 20 ระบุ ในการประกอบกิจการกระจายเสียง ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง จะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีสิทธิได้รับการพิจารณาสนับสนุน

Ref. code: 25605707010491RXJ

ค่าใช้จ่าย ตามที่ระบุในมาตรา 52 ในกรณีที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เห็นว่ารายการเป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือสมควรส่งเสริมให้มีการผลิตรายการ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย จากกองทุนวิจัย และพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือสนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ

จากการประชุมบอร์ด คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2559 มีมติเห็นชอบแนวทางการเรียกคืนคลื่นความถี่วิทยุของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ จำนวน 537 คลื่นที่ถือครองโดยหน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 21 หน่วยงาน กำหนดให้ส่งคืนคลื่นในเดือนเมษายน 2560 ทั้งนี้ คลื่นความถี่ที่ กสทช. เรียกคืนกลับมา ทาง กสทช. จะนำมาพิจารณาสำหรับการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ หรือ นำมาจัดทำเป็นวิทยุดิจิทัล (www.matichon.co.th, 14 ธันวาคม 2559) จนกระทั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีคำสั่งที่ 76/2559 (ลงวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2559) เรื่องมาตรการส่งเสริมการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (ข้อ 7) ให้ กสทช. หรือสำนักงาน กสทช. ดำเนินการเรียกคืนคลื่นความถี่ เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือปรับปรุงการใช้คลื่นความถี่ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555) เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาห้าปี นับแต่วันครบกำหนดแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ดังกล่าว ทั้งนี้ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และได้รับความเห็นชอบให้ถือครองคลื่นความถี่ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ยังคงมีสิทธิในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง และการถือครองคลื่นความถี่ดังกล่าวได้ตามขอบเขตและสิทธิเดิม ยังผลให้หน่วยงานรัฐ สามารถถือครองคลื่นวิทยุได้ โดยที่ไม่ต้องคืนคลื่นมาเพื่อจัดสรรใหม่ ส่งผลให้แผนการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลในประเทศไทย ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา สำหรับการบริหารจัดการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ผู้ศึกษาได้ยึดตามแนวคิดเรื่องการบริหารองค์กรวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

4.1.2 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ที่เป็นสถานีวิทยุเครือข่ายสถาบันการศึกษาหลักที่ลงนามความร่วมมือ เป็น “เครือข่ายพันธมิตรวิทยุสถาบันการศึกษา” จำนวนทั้งสิ้น 9 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยนเรศวร สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

4.1.2.1 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (FM 101.50 MHz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานวิสาหกิจที่มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัย บริหารงานโดยคณะกรรมการจากภายในมหาวิทยาลัยและบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก กรรมการผู้อำนวยการเป็นคณะกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง ผู้จัดการสถานีทำหน้าที่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบาย ซึ่งมีอยู่ 2 ฝ่ายหลัก ได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไปที่จะทำหน้าที่ทางด้านธุรการ งานบุคคล และสายงานจัดหารายได้ การตลาด ส่วนด้านฝ่ายบริหารงานรายการและข่าว จะเน้นบริหารงานด้านการผลิตรายการและข่าวให้กับสถานีเป็นหลัก นอกจากนั้นจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมการออกอากาศและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานี บุคลากรของสถานีเป็นข้าราชการมหาวิทยาลัยทั้งหมด ขึ้นตรงกับผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับ มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน (รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี, โครงการการออกแบบแนวคิดการบริหารสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อการเป็นสื่อสาธารณะ, ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

นโยบายของสถานี

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสมสอดคล้องกับการทำหน้าที่สื่อมวลชน และจำเป็นต้องขยายขอบเขตให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ตามกระแสความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยกำหนดเป็นนโยบายให้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสื่อมวลชนด้านการศึกษาที่มีภารกิจมากขึ้นกว่าการเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป คือ มุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้นำเพื่อยกระดับคุณภาพทางด้านการสื่อสารที่ดีแก่สังคม ซึ่งสะท้อนผ่านวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ พันธกิจ และภารกิจต่างๆ ดังนี้

วิสัยทัศน์

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงที่ให้บริการสาธารณะเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและมีคุณภาพ แสดงบทบาทเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่เสริมสร้างสุขภาวะการสื่อสารด้านเนื้อหาสาระและการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและรสนิยมที่ดี

Ref. code: 25605707010491RXJ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สาระบันเทิง อย่างมีคุณภาพ แสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

2. เป็นแหล่งอ้างอิง สืบค้นข้อมูลต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

3. เป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารมวลชนและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตเก่ากับนิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

4. เป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสาธารณะชน

พันธกิจ

1. เป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงที่ให้บริการสาธารณะเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างเป็นอิสระ ไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่สามารถจัดหารายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินการและพัฒนาองค์กร

2. ทำหน้าที่ให้บริการข่าวสารความรู้ทางวิชาการไปยังแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วยระบบการสื่อสารที่ทันสมัยหลายช่องทางได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยรูปแบบรายการที่เหมาะสมและเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้จากคณะ/สถาบันในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่นๆ

3. เป็นสถานีวิทยุที่มีการประกันคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาชีพ

4. เป็นสื่อที่แสดงบทบาทการเป็นผู้นำด้านการเสริมสร้างสุขภาวการณ์ สื่อสรอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและรสนิยมที่ดี

ภารกิจ

1. เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่ให้บริการสาธารณะ มีเป้าหมายและทิศทางการวางแผนตมระบบประกันคุณภาพ มาตรฐานทางวิชาชีพ และเข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง

2. จัดหารายได้เพื่อเลี้ยงองค์กรได้อย่างต่อเนื่องและรักษาระดับของรายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน และการขยายงานแต่มิใช่การมุ่งแสวงหากำไร

3. จัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อถ่ายโอนข่าวสารไปยังผู้รับปลายทางผ่านช่องทางและรูปแบบที่หลากหลาย

4. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานตามพันธกิจอย่างต่อเนื่อง

5. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. เป็นสื่อกลางระหว่างนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบันกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Ref. code: 25605707010491RXJ

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตรายการด้วยรูปแบบแนวคิด “สถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” เพื่อเผยแพร่ความรู้ของสถาบันการศึกษาไปสู่สังคม ด้วยรูปแบบรายการที่หลากหลาย รองรับกลุ่มผู้ฟังทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกรายได้ ออกอากาศทุกวันเวลา 06.00-24.00, น.

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีรูปแบบรายการที่มีความหลากหลาย ทั้งที่เป็นความรู้จากคณะ สถาบัน ทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยด้วยจำนวนรายการที่มากกว่า 50 รายการต่อสัปดาห์ การจัดผังรายการในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ผงรายการของสถานี จัดเป็นผังรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เป็นการจัดผังรายการที่มีสัดส่วนเป็น”กิจการบริการสาธารณะ” ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยสามารถจัดแบ่งรายการเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รายการสาระความรู้ รายการสาระบันเทิง รายการบันเทิง (เพลง) และข่าวสาร มีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบรายการตามผลจากการสำรวจผู้ฟัง และจัดสรรเวลาให้บุคคลภายนอก ที่มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้าน ร่วมผลิตรายการที่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารสถานี

นอกจากนี้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับความร่วมมือกับสถานีวิทยุต่างๆ ในรูปแบบความร่วมมือเพื่อการพัฒนารายการทั้งในระดับประเทศและระดับชาติ ได้แก่

- ความร่วมมือ “เครือข่ายพันธมิตรสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 11 สถาบัน 12 สถานี ในนามเครือข่ายพันธมิตรสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ผลิตรายการ “เครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน”

- ความร่วมมือกับสถานีวิทยุ VOA ภาคภาษาไทย จากประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิตรายการ”ข่าวสดสายตรงจาก VOA ภาคภาษาไทย กรุงวอชิงตัน ซึ่งประกอบไปด้วยข่าว สารคดีข่าว รายงานพิเศษ และการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสองแห่ง

- ความร่วมมือกับสถานีวิทยุ CRI ภาคภาษาไทย จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลิตรายการ “สานสัมพันธ์ไทยจีน”ซึ่งประกอบไปด้วยข่าว สารคดีข่าว รายงานพิเศษ และการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสองแห่งเช่นเดียวกันกับการผลิตรายการจากประเทศสหรัฐอเมริกา

Ref. code: 25605707010491RXJ

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตรายการ รองรับกลุ่มผู้ฟังทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกรายได้ ได้แก่ คณาจารย์ บุคลากร นิสิต ประชาชนทั่วไป

งบประมาณ

งบประมาณรายรับ - รายจ่ายในการดำเนินงาน สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานวิสาหกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สามารถจัดรายได้เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงกำไรเชิงธุรกิจ มีการจัดทำงบประมาณรายรับ-รายจ่ายประจำปี เสนอผ่านคณะกรรมการบริหารฯ เพื่อเสนอขออนุมัติต่อสภามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดหารายได้ของสถานีวิทยุจุฬาฯ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มกิจกรรมหลัก คือ รายได้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การออกอากาศสปอตการประชาสัมพันธ์ รายได้จากค่าตอบแทนการร่วมผลิตรายการ ได้แก่ การรับค่าตอบแทนจากการร่วมผลิตรายการกับบุคคลภายนอก และรายได้จากกิจกรรมโครงการ ได้แก่ กิจกรรมพิเศษที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สนับสนุนเนื่องในวาระโอกาสต่างๆ (http://www.curadio.chula.ac.th/.สรุปภาพรวมการดำเนินกิจการสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรอบ 5 ปี (2550-2554).สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560.)

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 101.5 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 16 จังหวัดในภาคกลาง และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค นอกจากนี้ยังสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง www.cularadio.chula.ac.th ทั้งในรูปแบบการรับฟังการกระจายเสียงสด ด้วยระบบคุณภาพเสียงดิจิทัล และแบบเลือกรับฟังย้อนหลัง และมีระบบการแพร่ภาพหรือวิดีโอบนเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่รายการต่างๆ การรับฟังผ่าน Application “CU Radio” มีการพัฒนาเพื่อสื่อสารกับผู้ฟังที่หลากหลายและครบทุกช่องทางตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ SMS, Facebook, Twitter, Youtube และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

บุคลากร

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความสำคัญว่า “บุคลากร” เป็นหัวใจของความสำเร็จ เป็นทรัพยากรที่มีค่าและทรงพลัง ที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่กำหนดไว้ ทางสถานีให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บริหารและ

Ref. code: 25605707010491RXJ

พนักงาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่หลากลหายมิติครบถ้วนรอบด้านจากกิจกรรมสัมมนา การพัฒนาวิชาชีพ และการฝึกอบรมทั้งในและนอกประเทศ

กฎหมาย

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีแนวทางการปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน โดยยึดหลักความเป็นธรรม เป็นกลาง ตามหลักการสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตย คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเห็นควรให้ออกข้อบังคับสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยจริยธรรมของผู้บริหารและพนักงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2552 เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์เพื่อกำกับดูแลผู้บริหารและพนักงานให้ปฏิบัติตนตาม

4.1.2.2 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น (FM 103 MHz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยมีการแบ่งส่วนงานสายการบริหารและบุคลากรโดยมีอธิการบดีเป็นประธาน

Ref. code: 25605707010491RXJ

คณะกรรมการอำนวยการ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ หัวหน้าสถานี รองหัวหน้าสถานี ที่ปรึกษากฎหมาย หัวหน้าฝ่ายกระจายเสียง และหัวหน้าฝ่ายบริหาร

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

พันธกิจ

1. ผลิต สนับสนุนการผลิต จัดหา ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนรายการวิทยุที่มีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบรายการ

2. ใช้รายการวิทยุเพื่อส่งเสริมพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. พัฒนาคุณภาพงานด้านเทคนิคเพื่อเพิ่มคุณภาพการกระจายเสียง

4. บริการเผยแพร่ข่าวสารให้แก่หน่วยราชการ องค์กรการกุศล องค์กรการพัฒนา เพื่อร่วมสร้างสังคมข่าวสาร สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมคุณภาพ และสังคมเอื้ออาทร

นโยบาย

1. มุ่งผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยสอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

2. ดำเนินกิจการกระจายเสียงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นหลัก ดำเนินการให้สถานีวิทยุมีทุนเพียงพอสำหรับการผลิตและพัฒนารายการวิทยุคุณภาพดีและมีประโยชน์สูงสุดโดยสามารถพึ่งตนเองได้

3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานีวิทยุและองค์กรในการผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ฟัง

4. เผยแพร่ข่าวสารด้วยความเป็นกลาง ถูกต้อง เที่ยงธรรม เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลและองค์กร

วัตถุประสงค์

1. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ส่งเสริมประชาธิปไตยและความมั่นคงของชาติ

2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาและทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

3. ส่งเสริมและเผยแพร่งานวิจัยและการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4. เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Ref. code: 25605707010491RXJ

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดเป็นสถานีวิทยุประเภทกิจการบริการสาธารณะ มีรูปแบบรายการที่หลากหลาย สามารถจัดหารายการและจัดช่วงเวลาได้ตรงกับแผนงาน พัฒนารายการวิทยุเข้าสู่เป้าหมายตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและเป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) คือ จัดผังรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีรายการข่าว สาระความรู้ บริการ ชุมชน และรายการสาระบันเทิงบันเทิง ร้อยละ 30 นอกจากนี้สถานีมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่รายการวิทยุ ด้วยการจัดสรรเวลาให้กับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์กิจกรรมองค์กรที่ไม่มีมีการโฆษณาทางธุรกิจและบริการใดๆ ตามเงื่อนไขและข้อตกลง โดยสถานีวิทยุจะจัดสรรเวลาอย่างเหมาะสมทั้งในแง่ของปริมาณเวลาและช่วงเวลา ที่ผู้ผลิตรายการจะสามารถมาดำเนินการได้ ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการสามารถเสนอรายการด้วยการบันทึกรายการล่วงหน้าจากห้องบันทึกเสียงของสถานีฯ และทางสถานีฯ ได้เตรียมพร้อมสำหรับการพัฒนารูปแบบรายการในการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

เยาวชนประชาชนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดข้างเคียงโดยรอบ ข้าราชการ นักวิชาการ นักธุรกิจ ผู้บริหาร พ่อค้า ประชาชนชาวต่างประเทศในจังหวัดขอนแก่น และประชากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานราชการในระดับงาน ของงานวิทยุสถาบัน กองสื่อสารองค์กรสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุที่ไม่มีการแสวงหารายได้

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 103 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียงโดยรอบ และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาสามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ให้ความมั่นคง มีการบริหารงานด้านเทคนิคด้วยการพัฒนาอุปกรณ์ที่สำคัญต่อการกระจายเสียง อาทิ เครื่องส่งกระจายเสียง เครื่องผสมสัญญาณ อุปกรณ์ เครื่องมือในการออกอากาศ รวมทั้งสถานีฯ ได้จัดพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสาร โดยซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต การพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจาย

Ref. code: 25605707010491RXJ

เสียงในรูปแบบออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนและผู้ฟังเป้าหมาย โดยสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง https: //radio.kku.ac.th มีการพัฒนาเพื่อสื่อสารกับผู้ฟังที่หลากหลายและครบทุกช่องทางตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ SMS, Facebook

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้อกระเบียบประกาศ คำสั่งสำคัญ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามทิศทางนโยบายของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.1.2.3 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (FM 100 MHz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัย ภายใต้การบริหารงานและกำกับดูแลโดยคณะการสื่อสารมวลชน มีการแบ่งโครงสร้างบุคลากรแต่ละฝ่าย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานี เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการและข่าว เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทั่วไป เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนสถานีวิทยุให้เป็นไปตามนโยบายของสถานี

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำในการเสนอรายการข่าวสาร สาระความรู้สู่ชุมชน

พันธกิจ

สื่อสาร ข่าวสาร สาระความรู้ และความบันเทิงอย่างสร้างสรรค์ ร่วมแบ่งปันสู่ชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เป็นสถานที่ฝึกงานวิชาชีพของนักศึกษาหลักสูตรการสื่อสารมวลชน
2. เสนอข่าวสาร ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการ มีส่วนร่วมของประชาชน
3. เพื่อเสนอรายการที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม
4. เป็นสถานที่เพิ่มทักษะและประสบการณ์วิชาชีพของคณาจารย์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน
5. นำรายได้จากการสนับสนุนเพื่อไปพัฒนาจัดการบริการชุมชน การพัฒนาบุคลากร และองค์กรให้สามารถเลี้ยงตนเองได้
6. เป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นโยบายของสถานี

1. เป็นสถานที่เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน
2. ดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและ พ.ร.บ. การกระจายเสียง

Ref. code: 25605707010491RXJ

3. เป็นผู้นำด้านข่าวสารที่มีคุณภาพและเป็นต้นแบบนวัตกรรมด้านการกระจายเสียง

4. สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินงานที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดเป็นสถานีวิทยุประเภทกิจการบริการสาธารณะ มีรูปแบบรายการที่หลากหลายและเป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) คือ จัดผังรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีรายการข่าว สาระความรู้ บริการ ชุมชน และรายการสาระบันเทิง บันเทิง ร้อยละ 30 และทางสถานีฯ พัฒนารูปแบบรายการใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และมุ่งเน้นรายการเพื่อคนชุมชนเมืองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเตรียมความพร้อมพัฒนารูปแบบรายการสำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

ประชากรในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดข้างเคียงโดยรอบ และประชาชนในต่างประเทศ

งบประมาณ

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัย สังกัดคณะการสื่อสารมวลชน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยและคณะ เป็นสถานีวิทยุที่ไม่มีการแสวงหารายได้

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 100 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงโดยรอบ และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค รวมทั้งสถานีฯ ใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ ในการเพิ่มช่องทางการออกอากาศ และติดต่อสื่อสารกับ ผู้ฟัง โดยการจัดรายการให้ผู้ฟังได้ฟังรายการทั้งภาพและ เสียงผ่านทางเว็บไซต์ (website) http: //www.fm100cmu.com/ มีการพัฒนาเพื่อสื่อสารกับผู้ฟังที่หลากหลายและครบทุกช่องทางตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ SMS, การทำแอพลิเคชั่น (application) ของสถานีเอง ได้แก่ FM 100 CMU และ facebook โดยเปิดช่องทางให้มีการแพร่ภาพและเสียงใน รูปแบบคลิปวีดิโอ หรือที่เรียกว่า facebook live ซึ่งสถานีก็ได้ใช้ช่องทางนี้ในการออกอากาศรายการเช่นกัน

Ref. code: 25605707010491RXJ

บุคลากร

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

กฎหมาย

สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

4.1.2.4 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (FM 88 MHz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เป็นหน่วยงานในกำกับของของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแนวทางการดำเนินงานด้วยการเป็นองค์กรที่ประกอบกิจการให้บริการสาธารณะโดยไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่สามารถจัดหารายได้เพื่อดำเนินงานและพัฒนาสถานีวิทยุได้ตามสมควร เป็นสื่อวิทยุที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อสังคมและสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี นำเสนอข่าวสารที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์

Ref. code: 25605707010491RXJ

สังคม ทั้งข่าวสารระดับท้องถิ่นและระดับสากล รวมทั้งเป็นแหล่งวิชาการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติในสาขาที่เกี่ยวข้อง มีการแบ่งโครงสร้างบุคลากรแต่ละฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร ประธานสภาอาจารย์ คณะกรรมการดำเนินงาน หัวหน้าสถานี ผู้ช่วยหัวหน้าสถานี ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายผลิตรายการและข่าว โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนสถานีวิทยุให้เป็นไปตามนโยบายของสถานี

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

วิสัยทัศน์

เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้รับความเชื่อถือสูงสุดในพื้นที่ที่ออกอากาศและก่อแรงบันดาลใจด้านจิตสำนึกสาธารณะให้แก่สังคมอย่างไม่หยุดยั้ง

พันธกิจ

นำเสนอข่าวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความต้องการจากท้องถิ่นสะท้อนกลับสู่มหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้สังคมเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยข้ามพรมแดนของชาติพันธุ์ ศาสนา หรือสถานภาพใดๆ ที่อาจเป็นอุปสรรค และสร้างจิตสำนึกสาธารณะผ่านรายการและกิจกรรมหลากหลายของสถานี

แนวทางการดำเนินงาน

1. เป็นองค์กรที่ประกอบกิจการให้บริการสาธารณะโดยไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่สามารถจัดหารายได้เพื่อดำเนินงานและพัฒนาสถานีวิทยุได้ตามสมควร

2. เป็นสื่อวิทยุที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อสังคมและสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี

3. เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ภารกิจและกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน สังคมกับประชาคมมหาวิทยาลัย

4. เสนอข่าวสารที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคม ทั้งข่าวสารระดับท้องถิ่นและระดับสากล

5. ให้ความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายแก่ผู้ฟัง เพื่อสนับสนุนแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต

6. เสนอความบันเทิงเชิงที่มีมิติด้านสุนทรียภาพ ก่อให้เกิดความรื่นรมย์ความรู้ความคิดและจรรโลงจิตวิญญาณ

7. เป็นแหล่งวิชาการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง

Ref. code: 25605707010491RXJ

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จัดเป็นสถานีวิทยุประเภทกิจการบริการสาธารณะ มีรูปแบบรายการที่หลากหลายและเป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) คือ จัดผังรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีรายการข่าว สาระความรู้ บริการ ชุมชน และรายการสาระบันเทิง บันเทิง ร้อยละ 30 เป็นสถานีวิทยุที่มีสัดส่วนของรายการประเภทความรู้และข่าวสารสูงที่สุด เมื่อเทียบกับสถานีวิทยุอื่นๆ ในภาคใต้ และสถานีวิทยุได้ร่วมมือกับคณะหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ผลิตรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัย ผลงานวิจัย ผลงานวิชากร กิจกรรมดีๆ ที่สัมพันธ์กับบุคคลภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย อันเป็นการสนองต่อภารกิจหลักประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ “การให้บริการชุมชน”

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย ประชากรในจังหวัดสงขลาและจังหวัดข้างเคียงโดยรอบ รวมทั้งชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และต้องจัดหารายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและพัฒนาตามภารกิจหลักของสถานีวิทยุฯ จากการรับผลิตสปอตวิทยุ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากองค์กรต่างๆ มีการบริหารงบประมาณตามกรอบประมาณการจัดหารายได้และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันทางสถานีฯ ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานใหม่ โดยให้มีผู้จัดการมืออาชีพมาบริหารกิจการทั้งหมดแทนการให้เอกชนแบ่งเช่าช่วงเวลา เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 88 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงโดยรอบ พื้นที่บางส่วนของจังหวัดพัทลุง สตูล ตรัง นครศรีธรรมราช ยะลา และปัตตานี และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาสามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงในรูปแบบออนไลน์ โดยสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง http: //www.psuradio88.com และ

Ref. code: 25605707010491RXJ

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนและผู้ฟังทั่วโลกผ่านช่องทาง Facebook และ Youtube

ในยุคของโลกเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สามารถรับข่าวสารซึ่งถ่ายทอดผ่านดาวเทียมจากสถานีวิทยุซึ่งอยู่ต่างทวีป เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้รับฟังข่าวที่รวดเร็ว ฉับไว และได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น เช่น ข่าว VOA จากสหรัฐอเมริกา, ข่าว BBC จากประเทศอังกฤษ และ ข่าว CRI จากประเทศจีน เป็นต้น

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านกิจการกระจายเสียง เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

Ref. code: 25605707010491RXJ

นอกจากนี้ ได้ออกระเบียบมหาวิทยาสงขลานครินทร์ว่าด้วยการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2547 และประกาศมหาวิทยาสงขลานครินทร์ เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าสถานีวิทยุและผู้จัดการสถานีวิทยุสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พ.ศ. 2549 เพื่อให้การดำเนินงานของสถานีฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2.5 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร (FM 107.25 Mhz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นหน่วยงานในกำกับของสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินงานสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยมุ่งสู่การเป็นสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษาตามอัธยาศัย แก่ประชาชนในฐานะสื่อ เพื่อบริการสาธารณะ ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยนเรศวร และการจัดสรรคลื่นความถี่ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีการบริหารจัดการภายใต้ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่องการบริหารจัดการงานสถานีวิทยุ ซึ่งได้กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานสถานีวิทยุกระจายเสียง ดังนี้

คณะกรรมการอานวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง มีอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นประธานกรรมการ รองอธิการบดี คณบดีทุกคณะเป็นกรรมการ คณะกรรมการที่อธิการบดีแต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกิน 3 ท่าน เป็นกรรมการ และหัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมดูแลการดาเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียง

คณะกรรมการดำเนินงาน มีรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการที่อธิการบดีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 3 ท่านเป็นกรรมการ หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นกรรมการ และรองหัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นกรรมการ และเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินงาน กำหนดแนว ปฏิบัติการดำเนินงาน ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานสถานีวิทยุ

มีการแบ่งโครงสร้างบุคลากรแต่ละฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานีและทีมสถานีวิทยุ โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนสถานีวิทยุให้เป็นไปตามนโยบายของสถานี

Ref. code: 25605707010491RXJ

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

ปรัชญา

คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง เป็นทรัพยากรของชาติ ประชาชนทุกคนมีสิทธิ์ใช้คลื่นความถี่นี้ เพื่อประโยชน์สาธารณะโดยมีคำขวัญในการดำเนินการว่า “วิทยุเพื่อการศึกษา สร้างปัญญา สู่มวลชน”

ปณิธาน

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร มุ่งมั่นที่จะเป็นสถานีวิทยุของสถาบันอุดมศึกษา ให้บริการด้านการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชาชนในฐานะสื่อเพื่อบริการสาธารณะ

นโยบาย

ด้านการบริหารงาน

- มุ่งเน้นสนับสนุนพัฒนาคุณภาพ และสนับสนุนบุคลากรของหน่วยงาน ให้มีความก้าวหน้า มั่นคงในสายที่ปฏิบัติงานเพื่อ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์กร
- มุ่งเน้นสนับสนุนในเรื่องการจัดทำแผนบริหารงาน และแผนปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น
- มุ่งเน้นให้มีการติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ โดยให้ฝ่ายต่างๆ สรุปผลการดำเนินงานเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรในที่ประชุมโต๊ะข่าว
- มุ่งเน้นการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- มุ่งเน้นสนับสนุนการดำเนินการประเมินคุณภาพบุคลากร ทั้งในส่วนผู้บริหาร และในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบอย่างเปิดเผยและยุติธรรม
- มุ่งเน้นและสนับสนุนการทำงานที่เป็นแบบบูรณาการ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- มุ่งเน้นการดำเนินการด้านการเงิน ให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ด้านการผลิตรายการ

- มุ่งเน้นการผลิตรายการที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- มุ่งเน้นสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้ดำเนินรายการให้ดียิ่งๆ ขึ้น
- มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

- สนับสนุนงานด้านการประเมินผลการผลิตรายการและวิจัยสำรวจผลการรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับเปลี่ยนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

- สนับสนุนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ในฐานะสื่อของสถาบันอุดมศึกษา

ด้านโสตทัศนูปกรณ์

- สนับสนุนพัฒนาระบบการส่งกระจายเสียง โดยร่วมกับเอกชนผู้เช่าเวลาสถานีวิทยุฯ จัดหาอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การส่งกระจาย เสียงที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน ร่วมทั้งดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานีวิทยุฯ เพื่อรองรับครุภัณฑ์ที่จัดหาชุดใหม่

- สนับสนุนพัฒนาระบบฐานข้อมูล ในการพัฒนาการผลิตรายการ

- มุ่งเน้นการให้บริการผลิตรายการ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร ทำการผลิตรายการเองโดยไม่มีเอกชนมาร่วมผลิต ในการนี้สถานีวิทยุฯ เปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ในการให้บริการทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับชุมชนและมีส่วนร่วมในการผลิตรายการเช่นกัน

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

กลุ่มผู้ฟังที่เน้นสาระ ความต้องการของกลุ่มที่สัมพันธ์กับพันธกิจของมหาวิทยาลัย คือ ความรู้เป็นเลิศ กลุ่มประชาชนที่สนใจความรู้ รายการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ฟังที่เน้นสาระบันเทิง ความต้องการของกลุ่มที่สัมพันธ์กับพันธกิจของมหาวิทยาลัยคือ ความรู้เป็นทรัพย์ กลุ่มประชาชนที่สนใจความรู้ควบคู่ไปกับความบันเทิง รายการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาในการสนทนาในรายการเน้นเนื้อหาที่ใกล้ชิด สามารถปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

กลุ่มผู้ฟังที่เน้นความบันเทิง ความต้องการของกลุ่มที่สัมพันธ์กับพันธกิจของมหาวิทยาลัย คือ ความรู้เป็นความสนุกสนาน กลุ่มประชาชน กลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน รายการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาในการสนทนาจะเน้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัยรุ่นวัยเรียน

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยนเรศวร และต้องจัดหารายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและพัฒนาตามภารกิจหลักของสถานีวิทยุฯ จากการร่วมผลิตรายการวิทยุ รายการโฆษณาการให้บริการอื่นๆ

Ref. code: 25605707010491RXJ

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 107.25 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ตาก และ กำแพงเพชร และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนพัฒนาระบบการส่งกระจายเสียง โดยร่วมกับเอกชนผู้เช่าเวลาสถานีวิทยุฯ จัดหาอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การส่งกระจายเสียงที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน ร่วมทั้งดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานีวิทยุฯ เพื่อรองรับครุภัณฑ์ที่จัดหาชุดใหม่ สนับสนุนพัฒนาระบบฐานข้อมูล ในการพัฒนาการผลิตรายการ และมุ่งเน้นการให้บริการผลิตรายการ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์กระจายสัญญาณหลัก (Switch Layer 2) พร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณผ่านทางเส้นใยแก้วนาแสง (SFP Module) จาก Citcoms การพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงในรูปแบบออนไลน์ โดยสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง http: //www.nuradio.nu.ac.th และการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนและผู้ฟังทั่วโลกผ่านช่องทาง Facebook

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านกิจการกระจายเสียง เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น มุ่งเน้นสนับสนุนพัฒนาคุณภาพ และสนับสนุนบุคลากรของหน่วยงาน ให้มีความก้าวหน้ามั่นคงในสายที่ปฏิบัติงานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์กร มุ่งเน้นสนับสนุนในเรื่องการจัดทำแผนบริหารงาน และแผนปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นให้มีการติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ โดยให้ฝ่ายต่างๆ สรุปผลการดำเนินงานเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรในที่ประชุมโต๊ะข่าว มุ่งเน้นการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ มุ่งเน้นสนับสนุนการดำเนินการประเมินคุณภาพบุคลากร ทั้งในส่วนผู้บริหาร และในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบอย่างเปิดเผยและยุติธรรม มุ่งเน้นและสนับสนุนการทำงานที่เป็นแบบบูรณาการ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา มุ่งเน้นการดำเนินการด้านการเงิน ให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้ ได้ออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่องการบริหารจัดการงานสถานีวิทยุ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานีฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2.6 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (FM 102.25 Mhz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานในกำกับของของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างกลุ่มงานวิทยุโทรทัศน์ ภายใต้การบริหารของกองประชาสัมพันธ์และกิจการต่างประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานด้วยการเป็นองค์กรที่ประกอบกิจการให้บริการสาธารณะโดยไม่มุ่งแสวงหากำไร มีการแบ่งโครงสร้างบุคลากรแต่ละฝ่าย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ นักประชาสัมพันธ์ ผู้ปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษา และช่างเทคนิค โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนสถานีวิทยุให้เป็นไปตามนโยบายของสถานี

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้กำหนดแนวทางการบริหารระยะ 5 ปีในการดำเนินกิจการของสถานี เริ่มต้นจากปี พ.ศ. 2560 ทางสถานีฯ ได้จัดทำระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน มีการปรับโครงสร้างการบริหารสถานีใหม่ เป็นจุดเริ่มต้นของหารายได้ (แต่ไม่แสวงหากำไร) มีการปรับรูปแบบกิจกรรม ปรับรูปแบบรายการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

รวมทั้งการจัดหาทรัพยากรและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในปี พ.ศ. 2561-2563 สถานีวิทยุฯ ดำเนินการต่อเนื่องตามภารกิจใหม่ และในปี พ.ศ. 2564 สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นการเป็นสถานีวิทยุในระดับอุดมศึกษาที่ทันสมัยเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร และสาระความรู้สู่สังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อมหาชน

พันธกิจ

ผลิต เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและสาระความรู้ตามนโยบายและพันธกิจของมหาวิทยาลัยผ่ายรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัย พัฒนาเครือข่ายและช่องทางกรรับฟังรายการของสถานี และศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลการรับฟังรายการของสถานี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนารายการ

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำการผลิตรายการเอง รวมทั้งหน่วยงานภายนอกมาร่วมผลิตและเผยแพร่รายการผ่านสถานีวิทยุฯ ในการนี้สถานีวิทยุฯ เปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย หน่วยงานภายนอกและชุมชน ในการให้บริการทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับชุมชนและมีส่วนร่วมในการผลิตรายการเช่นกัน

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย ประชากรในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดข้างเคียงโดยรอบ รวมทั้งชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 102.25 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และขอนแก่น และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค นอกจากนี้การพัฒนาการกระจายเสียงและช่องทางการเผยแพร่ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงและช่องทางการเผยแพร่ผ่านสื่อใหม่ (New Media) ในรูปแบบออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook และ Youtube เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนและผู้ฟังเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาระบบกระจายเสียงตามสายดิจิทัลเพื่อการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

สื่อสารและประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และการเตรียมความพร้อมต่อการส่งกระจายเสียงในระบบ DAB+ (วิทยุดิจิทัล) ในอนาคตอีกด้วย

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านกิจการกระจายเสียง เช่น การอบรมให้ความรู้ด้าน ICT และด้านวิชาชีพกบบุคลากร อันเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนโยบายการเตรียมความพร้อมออกกฎหมายสู่การเป็นหน่วยงานวิสาหกิจ เพื่อการจัดหารายได้ของสถานีวิทยุอีกด้วย

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.1.2.7 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (FM 89.50 Mhz)

โครงสร้างของสถานี

การดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จะอยู่ภายใต้คณะกรรมการ 2 ชุดประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง ประกอบด้วยกรรมการที่แต่งตั้งโดยอธิการบดีจำนวน 10 คน โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน โดยกรรมการแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานีวิทยุ มีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานี วางแผนด้านการบริหารผังรายการ อัตรากำลังและงบประมาณ กำหนดรูปแบบทางธุรกิจ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และการสร้างองค์ความรู้ให้กับสังคม ชุมชน รวมทั้งประชาชน และสนับสนุนให้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถานวิทยุเพื่อการศึกษาและอาชีพ ตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ รองผู้อำนวยการสถานีวิทยุ และหัวหน้าฝ่ายตามโครงสร้างของสถานีวิทยุฯ คณะกรรมการดำเนินงานมีหน้าที่นำนโยบายการบริหารจัดการสถานีฯ มาดำเนินการ บริหาร จัดการ ผังรายการ บุคลากร และงบประมาณ ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยุ ให้สามารถใช้สถานีวิทยุเป็นห้องปฏิบัติการจริง ทั้งด้านเทคนิค การสร้างองค์ความรู้และการเผยแพร่ข่าวสาร สารสนเทศ และองค์ความรู้ให้กับสังคม ชุมชน รวมทั้งประชาชน และผลิตรายการวิทยุที่เน้นการศึกษาและอาชีพตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

โครงสร้างการแบ่งงานภายในสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีทั้งหมด 3 ฝ่าย ประกอบด้วย

1. ฝ่ายบริหาร มีรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบแผนกงานในความรับผิดชอบและปกครองบังคับบัญชาโดยตรง 3 แผนก คือ แผนกธุรการ แผนกการเงิน/บัญชี และแผนกแผนและงบประมาณ

2. ฝ่ายรายการ มีรองผู้อำนวยการฝ่ายรายการ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบแผนกงานในความรับผิดชอบและปกครองบังคับบัญชาโดยตรง 3 แผนก คือ แผนกวิชาการสารคดีและบันเทิง แผนกบริการข่าว แผนกจัดรายการ และแผนกติดตามและประเมินผล

3. ฝ่ายเทคนิค มีรองผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิค เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบแผนกงานในความรับผิดชอบและปกครองบังคับบัญชาโดยตรง 3 แผนก คือ แผนกควบคุมเสียง แผนกบันทึกเสียง และแผนกเครื่องส่งและซ่อมบำรุง

Ref. code: 25605707010491RXJ

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

วิสัยทัศน์

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาและอาชีพที่สนับสนุนการเป็นสังคมอุดมปัญญาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนและสังคม

วัตถุประสงค์

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีวัตถุประสงค์หลักคือ การจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษาและอาชีพ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถสรุปได้ดังนี้

- เพื่อเผยแพร่สารสนเทศ และองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ ของมหาวิทยาลัย และองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ประชาชนทั่วไปสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตประจำวัน
- เพื่อเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาในหลักสูตรวิศวกรรมสื่อสารและโทรคมนาคม อิเล็กทรอนิคส์ เทคโนโลยีสื่อสารและการศึกษา สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีระบบเสียง และนิเทศศิลป์
- เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาดูงานและฝึกงานของนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยและสถาบันอื่น
- เพื่อความร่วมมือประสานงานและเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข่าวสาร สาระความรู้อันเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการและประชาชนทั่วไป
- เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของมหาวิทยาลัย หน่วยราชการด้านการศึกษาและหน่วยงานอื่น
- เพื่อทำหน้าที่อนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม และความบันเทิง
- เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างมหาวิทยาลัย และชุมชน

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้วางตำแหน่งทางธุรกิจเป็นสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาและอาชีพ ดังนั้น ข่าวสาร สารสนเทศ สาระความรู้ ความบันเทิงจะต้องสร้างสรรค์ ทางสถานีฯ ทำการผลิตรายการเอง รวมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมาร่วมผลิตและเผยแพร่รายการผ่านสถานีวิทยุฯ ในการนี้สถานีวิทยุฯ เปิดโอกาสให้คณาจารย์

Ref. code: 25605707010491RXJ

และบุคลากรของมหาวิทยาลัย หน่วยงานภายนอกและชุมชน ในการให้บริการทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับชุมชนและมีส่วนร่วมในการผลิตรายการเช่นกัน

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ต้องการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมด้านวิทยุกระจายเสียง และประชาชนทั่วไปที่ต้องการเพิ่มพูนองค์ความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับวิชาชีพหรือไปประกอบอาชีพ

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และจัดหารายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและพัฒนาตามภารกิจหลักของสถานีวิทยุฯ ถึงแม้ว่าจะเป็นสถานีวิทยุเพื่อการบริการสาธารณะที่ไม่มีการหารายได้จากโฆษณา แต่สถานีมีการจัดทำแผนจัดหารายได้ประกอบด้วย รายได้จากการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ รายได้จากการบริการวิชาการ การฝึกอบรม การปันส่วนเงินรายได้จากค่าลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติการ เงินสนับสนุนกิจกรรมสถานีวิทยุกระจายเสียง ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ ค่าบริการห้องประชุมสัมมนา เป็นต้น

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ FM Stereo Multiplex 89.5 MHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ 24 จังหวัด ได้แก่ สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง จันทบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีการพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงในรูปแบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง http: //radio2.rmutt.ac.th/ ทั้งในรูปแบบการรับฟังการกระจายเสียงสด และแบบเลือกรับฟังย้อนหลัง และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนและผู้ฟังเป้าหมาย

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีการบริหารงานด้านบุคลากรโดยแบ่งออกเป็นแต่ละฝ่ายเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานให้สถานีวิทยุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้วยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในด้านต่างๆ ที่

Ref. code: 25605707010491RXJ

เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านกิจการกระจายเสียง เพื่อการพัฒนางานงานด้านวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีการจัดทำแผนธุรกิจและการลงทุน ฉบับที่ 1 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการของสถานีวิทยุฯ โดยกำหนดระยะเวลารวม 5 ปีตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2560 แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะการเชื่อมต่อเพื่อการเปลี่ยนผ่าน และระยะการเป็นวิทยุเพื่อการศึกษาและอาชีพที่สมบูรณ์

4.1.2.8 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (AM 981 kHz)

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สังกัดคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มีการแบ่งส่วนงานสายการบริหารและบุคลากรโดยมีนายสถานี พนักงานสถานีฝ่ายรายการ พนักงานฝ่ายตัดต่อและ

Ref. code: 25605707010491RXJ

ควบคุมเทคนิคด้านเสียง ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานี

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

วิสัยทัศน์

เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้มาตรฐาน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแบบบูรณาการ ให้ความรู้และความบันเทิง แก่คนทุกกลุ่ม ทุกระดับ เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

พันธกิจ

- ทำหน้าที่เป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงที่ให้บริการสาธารณะในด้านข่าวสาร ความรู้ และสาระบันเทิงเชิงวัฒนธรรมแบบบูรณาการ แก่คนทุกกลุ่ม ทุกระดับโดยไม่มุ่งหวังกำไร
- สร้างความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ และศิลปวัฒนธรรม กับสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้และปฏิบัติงานจริงด้านวิชาชีพของนักศึกษา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ให้บริการทางวิชาการ แสดงความคิดเห็นประเด็นทางสังคมต่างๆ แก่ชุมชนและสังคมอย่างมีจริยธรรม

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และสาระบันเทิงเชิงวัฒนธรรม ให้แก่คนทุกกลุ่ม ทุกระดับ
- เพื่อสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และสาระบันเทิงเชิงศิลปวัฒนธรรม อันจะนำไปใช้สร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกันในระดับชาติและนานาชาติ
- เพื่อใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้และปฏิบัติงานจริงด้านวิชาชีพของนักศึกษาคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ให้จบออกไปประกอบอาชีพด้านกระจายเสียงที่มีคุณภาพและมีจริยธรรม
- เป็นแหล่งความรู้และวิชาการด้านวารสารศาสตร์ให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน

ภารกิจ

- ผลิตรายการวิทยุ ที่มีความหลากหลายด้านเนื้อหา ข่าวสาร สาระความรู้ และความบันเทิง

Ref. code: 25605707010491RXJ

- เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ให้บริการเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะชนในทุกกลุ่มทุกระดับ ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

- จัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานีให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมืองและธุรกิจ

- จัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาให้การเผยแพร่กระจายเสียงสามารถส่งออกไปในหลายรูปแบบและสามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่มเป้าหมายในสังคมได้

- เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ความเป็นธรรมศาสตร์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้ทราบและเข้าใจในความเป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ให้ความร่วมมือกับพันธมิตรทางการกระจายเสียงในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสาระความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

- เป็นศูนย์การเรียนรู้และสถานที่ฝึกปฏิบัติงานจริงของนักศึกษาคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

- ให้ความสนใจหรือให้ประโยชน์ต่อสาธารณชนทั้งระดับชาติและปฏิบัติภารกิจทั้งในและต่างประเทศ

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีรูปแบบรายการที่มีความหลากหลาย ทั้งที่เป็นความรู้จากคณะ สถาบัน ทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การจัดผังรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เป็นการจัดผังรายการที่มีสัดส่วนเป็นกิจการบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยสามารถจัดแบ่งรายการเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รายการสาระความรู้ รายการสาระบันเทิง รายการบันเทิง (เพลง) และข่าวสาร นอกจากนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับความร่วมมือกับสถานีวิทยุต่างๆ ในรูปแบบความร่วมมือเพื่อการพัฒนารายการทั้งในระดับประเทศและระดับชาติ ได้แก่

- ความร่วมมือ “เครือข่ายพันธมิตรสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 11 สถาบัน 12 สถานี ในนามเครือข่ายพันธมิตรสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ผลิตรายการ “เครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน”

- ความร่วมมือกับสถานีวิทยุ VOA ภาคภาษาไทย จากประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิตรายการ”ข่าวสดสายตรงจาก VOA ภาคภาษาไทย กรุงวอชิงตัน

- ความร่วมมือกับสถานีวิทยุ NHK สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความร่วมมือกับ เอ็นเอชเค (NHK) บรรษัทกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

ประเทศญี่ปุ่น รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ในรายการ Radio Japan จาก NHK เป็นรายการนำเสนอข่าว, รายการเพื่อการศึกษา, รายการสาระบันเทิงสำหรับครอบครัว ฯลฯ สำหรับโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม 2 ช่อง เสนอรายการที่ปรับเปลี่ยนตามความสนใจที่หลากหลายของผู้ชม นอกจากนั้น ยังมี NHK World ซึ่งให้บริการแพร่ภาพและกระจายเสียงภาคต่างประเทศด้วย

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย ประชาชน ทุกเพศทุกวัย

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ AM Stereo 981 kHz รัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครราชสีมา ฉะเชิงเทรา ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี ชลบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี สระแก้ว และเพชรบุรี และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาค นอกจากนี้ยังสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง http: //www.radio 981.tu.ac.th/ ทั้งในรูปแบบการรับฟังการกระจายเสียงสด และแบบเลือกรับฟังย้อนหลัง และมีระบบการรับฟังผ่าน Application “TU Radio” มีการพัฒนาเพื่อสื่อสารกับผู้ฟังที่หลากหลายและครบทุกช่องทางตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ SMS, Facebook และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บริหารและพนักงาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่หลากลหายมิติครบถ้วนรอบด้านจากกิจกรรมสัมมนา การพัฒนาวิชาชีพ และการฝึกอบรมทั้งในและนอกประเทศ

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กร

Ref. code: 25605707010491RXJ

จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

4.1.2.9 การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงสร้างของสถานี

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลทางการเกษตรที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือสถานีวิทยุ ม. ก. ดำเนินการสื่อสารข้อมูลข่าวสารสู่ประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบท มากว่า 40 ปี เป็นสถานีวิทยุระบบ A.M. ที่แข็งแกร่ง และเป็นสถานีที่มีรูปแบบเป็นราชการ แต่คงความเป็นอิสระแต่มีระเบียบการบริหารงานเป็นของตัวเอง ที่ได้รับการยอมรับจากสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของมหาวิทยาลัยฯ ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จดทะเบียนการค้า เป็นสถานีเดียวที่ได้รับอนุญาตให้ซื้อขายเวลาได้ โดยเสียภาษีการค้าถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีทั้งสถานภาพทางราชการ ในขณะเดียวกันก็เป็นภาคเอกชน

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี

ปรัชญา

นำความรู้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารสู่สังคมผ่านเครือข่ายวิทยุกระจายเสียง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นที่จะเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีผู้ฟังมากที่สุด โดยเน้นการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรและบริการสาธารณะ พร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถในการกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

พันธกิจ

1. ถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ประชาชน
2. สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ฟัง ผู้ใช้บริการและผู้ร่วมภารกิจ
3. ขยายพื้นที่รับฟังให้ครอบคลุมทั่วประเทศและต่างประเทศ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือเพื่อพัฒนาสังคม

นโยบาย

เพื่อเผยแพร่สารสนเทศและบริหารงานด้วยตนเองได้และมุ่งประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านรายการ โดยจะพัฒนาคุณภาพของรายการเพื่อมุ่งสู่การเป็นวิทยุกระจายเสียงบริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น เน้นเนื้อหารายการทางการเกษตรควบคู่กับความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมให้สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือข่าย ผลิตรายการและสามารถพึ่งพาตนเองได้

2. ด้านทรัพยากรมนุษย์ เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาบุคลากรในทุกรูปแบบ ตลอดจนหมุนเวียนการปฏิบัติงานในสถานีฯ และเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาและผู้ที่สนใจเข้าศึกษาหาความรู้ฝึกงานและสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ (ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในนามของสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องส่งกระจายเสียงและอุปกรณ์ ปรับปรุงระบบเครือข่ายการออกอากาศให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. ด้านวิชาการและบริการสาธารณะ ให้มีการวิจัยและพัฒนางานวิชาการ เพื่อแข่งขันกับคู่แข่งทางธุรกิจ เอกชน และราชการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งสนับสนุนและเผยแพร่ผลงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลการค้นคว้าทดลองด้านการเกษตรและอื่นๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

2. เพื่อร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานรัฐและเอกชนในการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ อันเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการและประชาชนทั่วไป

3. เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. เพื่อฝึกงานนิสิต นักศึกษาในการจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียง

5. เพื่อทำนุบำรุงศิลปะ ภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

6. เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนิสิตเก่า

ลักษณะรูปแบบเนื้อหา

รายการที่นำเสนอเป็นรายการทางวิชาการมีเนื้อหาตรงกับการเกษตรกว่าร้อยละ 80 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนั้นเป็นรายการสาธารณะ ได้แก่ รายการวิชาการ รายการข่าว รายการสารคดี รายการบันเทิง และได้มีการพัฒนาเนื้อหารายการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีกลุ่มผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมไทยที่ก้าวสู่สังคมของผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

คณาจารย์ นิสตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร ประชาชนทั่วไป

งบประมาณ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุที่บริหารงานโดยไม่ใช้งบประมาณแผ่นดิน ทางสถานีฯ ขายโฆษณาด้วยตัวเองทั้งหมด มีผู้เช่าช่วงเวลาทางสถานี

เทคนิคการกระจายเสียงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแบบเครือข่าย กระจายเสียงผ่านคลื่นความถี่ในระบบ AM Stereo เป็นสถานีวิทยุระบบ AM แห่งแรกที่ใช้ดาวเทียมปาลาป้าในการเชื่อมสัญญาณ ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นดาวเทียมไทยคม 1 มีรัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ 4 ภาค ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชียงใหม่ AM 612 kHz ภาคเหนือครอบคลุม 15 จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น AM 1314 kHz ภาคอีสานครอบคลุม 20 จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน AM 1107 kHz ภาคกลางและปริมณฑล ครอบคลุม 26 จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สงขลา AM 1269 kHz ภาคใต้ครอบคลุม 16 จังหวัด และด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สามารถขยายขอบเขตครอบคลุมทุกภูมิภาคเช่นกัน ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีอุปกรณ์และเครื่องมือ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องส่งกระจายเสียงและ

Ref. code: 25605707010491RXJ

อุปกรณ์ และปรับปรุงระบบเครือข่ายการออกอากาศให้ทันสมัยอยู่เสมอ ด้วยช่องทางการรับฟังทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุระบบ A.M. ที่บุกเบิกการออกอากาศวิทยุทางอินเทอร์เน็ตเป็นแห่งแรก และรับฟังรายการย้อนหลัง หรือการรับฟังผ่านทางเทคโนโลยี smart phone ที่ได้ทั้งภาพและเสียงในระบบ Android และ iOS โดยสามารถรับฟังผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทาง http: //www.radio.ku.ac.th/ ทั้งในรูปแบบการรับฟังการกระจายเสียงสด และแบบเลือกรับฟังย้อนหลัง และมีระบบการรับฟังผ่าน Application “KU Radio” ซึ่งรับชมได้ทั้งภาพและเสียง มีการพัฒนาเพื่อสื่อสารกับผู้ฟังที่หลากหลายและครบทุกช่องทางตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ SMS, Facebook และมีแผนรองรับการพัฒนาเพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต

บุคลากร

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บริหารและพนักงาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่หลากหลายมิติครบถ้วนรอบด้านจากกิจกรรมและงานบริการสาธารณะ การพัฒนาวิชาชีพ และการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

กฎหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทให้บริการสาธารณะและให้บริการเพื่อชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555), แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555, ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

จากผลการศึกษาสภาพการณ์การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทั้ง 9 แห่ง ผู้ศึกษาพบว่า ในภาพรวมสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่างมีพันธกิจ วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาทางด้านข่าวสาร การศึกษาความรู้ การบริการวิชาการ สำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีความท้าทายเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เมื่อมีการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุกระจายเสียง ส่งผลอย่างยิ่งต่อจำนวนเครื่องรับสัญญาณระบบแอนะล็อกที่ถูกเปลี่ยนแทนที่หรือซื้อเครื่องรับระบบดิจิทัลใหม่ และการพัฒนาระบบเครื่องส่งสัญญาณของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงอีกด้วย ดังนั้นสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจึงตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านสื่อการกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต ทั้งในด้านโครงสร้างบริหารจัดการ บุคลากร รูปแบบรายการ งบประมาณ การพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งทุกสถานีต่างมีช่องทางการส่งกระจายเสียงทางอินเทอร์เน็ต รูปแบบของวิทยุออนไลน์ Application และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ Facebook Youtube ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินรายการของสถานี

4.2 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

4.2.1 ที่มาของการก้าวสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

สภาพการณ์ด้านกิจการกระจายเสียงของประเทศไทยในปัจจุบัน จากการเกิดสถานีวิทยุชุมชนในประเทศไทย เนื่องจากความง่ายและสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ และในการออกอากาศเป็นสถานีวิทยุ จึงทำให้เกิดคลื่นวิทยุชุมชนรบกวนวิทยุคลื่นหลักและคลื่นรบกวนกันเองเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดปัญหาการรับฟังวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ชัดเจนของประชาชน ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงเป็นจำนวนมาก ทำให้จำนวนคลื่นความถี่มีไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้งาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จึงได้วางแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทยไว้ในแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) เพื่อแก้ไขปัญหาการรับฟังวิทยุ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่วิทยุ ส่งผลให้การรับฟังวิทยุสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น

Ref. code: 25605707010491RXJ

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นส่วนงานที่อยู่ภายใต้การกับดูแลของส่วนงานราชการ นั่นคือ มหาวิทยาลัย แต่ในปัจจุบันอิทธิพลของสื่อใหม่ และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ผู้ฟังวิทยุลดน้อยลง นับว่าการดำรงอยู่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยเป็นไปด้วยความลำบาก อีกทรรศนะหนึ่งสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา การดำเนินกิจการที่ผ่านมายังจัดว่าก้ำกึ่ง โดยหลายสถานีดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาจริงๆ บางสถานีสามารถจัดหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ นอกจากนี้สื่อวิทยุกระจายเสียง ยังคงเป็นสื่อที่มีความจำเป็นและยังเป็นที่ต้องการอยู่ในปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันอาจจะมีการเปลี่ยนผ่านปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับฟังอีกรูปแบบหนึ่ง โดยสื่อวิทยุกระจายเสียงไม่มีวันตาย แต่มีการเปลี่ยนรูปแบบที่ร่วมสมัยมากกว่า

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยแบ่งออกเป็นสถานีวิทยุคลื่นหลักหรือเรียกว่าผู้ถือครองคลื่นเดิม ระบบ FM และ AM และสถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ หรือวิทยุชุมชน สภาพโดยรวมของสื่อวิทยุกระจายเสียงค่อนข้างที่จะทรงตัว ประกอบกับการได้รับอิทธิพลของสื่อใหม่ ทำให้สื่อวิทยุกระจายเสียงยิ่งซบเซา

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ ให้ทรรศนะว่า แทบไม่มีโอกาสเป็นไปได้ในยุคปัจจุบัน สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ในด้านอุปกรณ์ต่างๆ แม้จะไม่มีปัญหาใดๆ โดยสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ถ้ากล่าวถึงสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลของสถาบันการศึกษาสามารถทำได้ในรูปแบบของ Application สื่อใหม่อื่นๆ ที่สามารถรองรับได้ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ไม่ใช่รูปแบบการจัดสรรคลื่นความถี่ในระบบดิจิทัลของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อีกทรรศนะหนึ่ง วิทยุดิจิทัลภาคพื้นดินระบบคลื่นความถี่อาจมีความจำเป็นของกลุ่มประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่สามารถจะมีโอกาสหรือเข้าถึงคลื่นความถี่ประเภทโทรคมนาคมเหล่านี้ สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา วิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนชายขอบและพื้นที่ท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้น จึงต้องทำการสำรวจประชาชน จากนั้นจึงกำหนดโครงสร้างการทำวิทยุดิจิทัลเพื่อการศึกษาในรูปแบบใด โดยวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดินสามารถผสมผสานร่วมกับการออนไลน์ได้เช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาแทบทุกแห่ง มีการส่งกระจายเสียงและช่องทางผ่าน Application และช่องทางการออนไลน์รับฟังรายการสด หรือรายการย้อนหลังได้ แต่โอกาสของวิทยุดิจิทัลที่ใช้คลื่นความถี่ยังคงมีอยู่

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สถาบันการศึกษาจะต้องมีความชัดเจนในด้านนโยบายว่ามีความต้องการให้สถานีวิทยุมีรูปแบบเป็นไปในทิศทางใด ถ้าวิทยุดิจิทัลเกิดขึ้นในประเทศไทย ข้อดีของวิทยุดิจิทัล คือ สามารถมีช่องรายการวิทยุระดับประเทศ และรูปแบบการบริการใหม่ๆ เช่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

บริการที่เป็นข้อมูลหรือบริการที่เป็นภาพสไลด์โชว์ ซึ่งสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาสามารถนำไปต่อยอดได้ นอกจากนี้โลกและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลง สถาบันการศึกษาสามารถส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ควบคู่กับอินเทอร์เน็ตออนไลน์ ซึ่งเป็นการให้บริการรูปแบบใหม่ โดยสถานีวิทยุทั่วโลกได้ปฏิบัติ โดยจะต้องปรับให้สอดคลองกับพฤติกรรมของผู้บริโภค

4.2.2 การเตรียมความพร้อมด้านนโยบายสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ นำเสนอว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ มีนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล จากการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบันการศึกษา มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินงานของสถานี การพัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงด้วยการหลอมรวมสื่อ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ แอพลิเคชัน และสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่ง ไม่มีนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล แต่มีการส่งเสริมการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สื่อสังคมออนไลน์ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มนักวิชาการและบุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แสดงทรรศนะว่า การเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยากในปัจจุบัน แต่การเปลี่ยนผ่านการกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาสามารถทำได้ ในรูปแบบของ Application และ New Media อื่นๆ ที่สามารถรองรับได้

> *โดยหลักการที่ได้ประชุมกับผู้บริหาร เมื่อถึงเวลาเปลี่ยนผ่านไปสู่วิทยุดิจิทัลในอนาคต เมื่อยอมรับอย่างนี้แล้ว สิ่งที่เราเตรียมคือ เราจะพร้อมอย่างไรในการออกอากาศในระบบดังกล่าวได้ โดยลำพังของสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ ถือว่าเราไม่สามารถเข้าไปปรับแก้ในระดับข้อกฎหมายได้ ดังนั้น เราต้องปรับตัวเอง สิ่งที่เตรียมการไว้คือ การประชุมหารือเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในการปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบดิจิทัล และการหาที่ปรึกษาที่เหมาะสมในการนำพาสถานีไปสู่การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ระหว่างการปรับเปลี่ยนระบบการกระจายเสียงเป็นดิจิทัล ควรจะศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน การปรับเปลี่ยนระบบการส่งกระจายเสียงจากระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัล การพัฒนาตัวเองไปสู่การส่งสัญญาณผ่านเว็บไซต์น่าจะมีประโยชน์มากกว่า มีความรวดเร็วกว่า เมื่อพูดถึงแอพพลิเคชั่นสำหรับการฟังวิทยุ เพียงเรากระตุ้นผู้ฟังของเรารับฟังวิทยุผ่านแอพลิเคชันได้ นั่นคือ เราอาจจะไม่ต้องสนใจคลื่นความถี่อีกต่อไปเลยก็ได้* (บัญชร วิเชียรศรี, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2560)

Ref. code: 25605707010491RXJ

มีสองทิศทาง ทิศทางแรก คือ ถ้ากฎหมายออกมาให้ดำเนินการนั่นคือ ช่องทางที่เราต้องดำเนินการ ทิศทางที่ 2 คือ เราจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งในปีนี้เราจะทำให้ระเบียบต่างๆ รองรับให้สามารถมีรายได้เข้ามาได้บ้าง นั่นหมายความว่าสถานีเราจะมีงบประมาณส่วนหนึ่งที่สามารถปรับปรุงอุปกรณ์ต่างๆ ได้ด้วยตัวเราเอง เนื่องจากทางมหาวิทยาลัยมีงบประมาณที่จำกัดมากๆ โดยแผนในช่วงปีนี้จะปรับระเบียบต่างๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ ปีหน้าเราจะเริ่มดำเนินการในส่วนที่จะหารายได้บ้าง และทำงานร่วมกับชุมชนสังคมมากขึ้น คาดว่าเราจะมีรายได้ส่วนหนึ่งพอที่จะสามารถจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับที่จะปรับเป็นระบบดิจิทัล ถามว่าเรามุ่งหรือไม่ เรามุ่งไปเพราะเรามีความเข้าใจว่าดิจิทัล ท้ายที่สุดแล้วทีวีกับวิทยุจะใกล้เคียงกันมากขึ้นเรื่อยๆ ความเป็นดิจิทัลจะง่ายในการปรับกับเทคโนโลยีแอพพลิเคชัน ซึ่งนักเรียนหรือผู้บริโภคสมัยใหม่นิยมใช้ เปิดวิทยุจากมือถือที่เป็นคลื่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย คลื่นที่จัดสรรจาก กสทช.”... “การส่งเสริมการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลผมคิดว่าโชคดี นอกจากสถานีวิทยุ ผมทำงานร่วมกับสื่ออื่นด้วย ยกตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ facebook youtube สื่อเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ช่องทางการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนช่วยงานสถานีวิทยุในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล แก่ประชาชน” (ชลธี โพธิ์ทอง, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

เรารอดูนโยบายของ กสทช. ก่อน เราพร้อมที่จะออกเป็น AM ดิจิทัลนะครับ ซึ่งเตรียมทุกอย่างหมด เครื่องส่งที่เตรียมไว้จะเป็น Digital Moduration พร้อมที่จะเป็นดิจิทัลได้เลย เพียงแต่นำตัว output มาใส่เท่านั้นเอง ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับ Format อีก เพราะตอนนี้เมื่อปีที่แล้วก็มี 12 format ในโลกที่เป็น AM Digital ว่าเป็นอย่างไร เรามี 2 ทางแยกของเรา เราพร้อมจะเลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา หรือไปตรงกลางแล้วไปด้วยกัน นั่นคือยุทธศาสตร์ที่เรามองในความเป็นดิจิทัล ตอบคำถามได้ว่า เราเป็นดิจิทัลหรือไม่ จริงๆ ตอนนี้เราเป็นดิจิทัลนะครับ (อนุพร สุวรรณวาจกกสิกิจ, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2560)

ถ้าถามว่ามีนโยบายการเตรียมความพร้อมในอนาคตเรื่องวิทยุดิจิทัลไหม ไม่มี เราไม่พูดกันถึงเรื่องการเกิดของวิทยุดิจิทัลเลย สำหรับการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ไม่มีเลย แต่มีการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงไปสู่ Platform ทางโทรคมนาคมมากกว่า ส่งเสริมการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า (สุวรรณา สมบัติรักษาสุข, สัมภาษณ์, 9มิถุนายน 2560)

*นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียง*ระบบดิจิทัลของสถาบันการศึกษา อันที่จริงแล้วไม่จำเป็นต้องรอการจัดสรรคลื่นความถี่หรือประกาศจาก สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

Ref. code: 25605707010491RXJ

เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีสามารถเอื้ออำนวยในการพัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงผ่านช่องทางอื่นๆ นอกเหนือจากการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน อีกทรรศนะหนึ่ง จากประสบการณ์ของทีวีดิจิทัล ทำให้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายและรูปแบบของสถานีมากขึ้น

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า หากสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาต้องการเปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยี โดยสอดคล้องกับการแผนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยซึ่งสามารถดำเนินการได้ แต่ต้องสำรวจความต้องการของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาในแต่ละแห่งก่อนว่า แต่ละภาคมีความต้องการเปลี่ยนผ่านมากน้อยเพียงใด และประสงค์ให้หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานกลางในการสำรวจและการดำเนินการ นอกจากนี้สถานีวิทยุจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง จึงสามารถดำเนินการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลได้

4.2.3 การเตรียมความพร้อมด้านรูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการ สำหรับการกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า จะต้องมีการประเมินกลุ่มผู้ฟังใหม่ว่าผู้ฟังผ่านระบบดิจิทัลนี้เป็นกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใด สำหรับการปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัล ทางสถานีมุ่งเน้นการผลิตเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของเทคโนโลยี รวมทั้งข้อกำหนดและนโยบายของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ศึกษารูปแบบแนวทางจากต่างประเทศ แล้วนำมาปรับใช้กับสถานี เนื้อหารายการจะต้องมีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของตนเอง พัฒนาเนื้อหาโดยดึงความร่วมมือจากหน่วยงานภาคส่วนอื่นๆ เข้ามา บางสถานีให้ทรรศนะว่าถ้ามีการเปลี่ยนสู่ระบบดิจิทัลจริง รูปแบบรายการยังคงรูปแบบฟอร์มเหมือนเดิม และยังต้องคงรักษาพื้นที่ระบบแอนะล็อกไว้ การสร้างโปรแกรมหรือผังรายการใหม่เพื่อไปออกอากาศในรูปแบบดิจิทัล การทำสองผังไม่อาจจะเกิดขึ้น และต้องผลิตเนื้อหาและรูปแบบที่ทำให้ผังแตกต่างกันออกไป

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การจัดรูปแบบรายการของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อาจจัดในรูปแบบที่ใกล้เคียงกับรูปแบบของทีวีดิจิทัล ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา รูปแบบรายการวิทยุมีความชัดเจนในส่วนของการมุ่งเน้นการให้ความรู้กับประชาชนและชุมชน ให้ความรู้กับสังคม อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการเรียนรู้ของนักศึกษาในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง ดังนั้น กลุ่มผู้ฟังอาจมีลักษณะกลุ่มเฉพาะมากขึ้นในแต่ละรายการเพื่อตอบโจทย์กับผู้บริโภคมากกว่าที่จะเป็นลักษณะรายการเชิงทั่วไป อีกทรรศนะหนึ่ง การกำหนดสัดส่วนมีทั้งข้อดีและข้อเสียจากตัวอย่างของทีวีดิจิทัลที่

Ref. code: 25605707010491RXJ

มีการปรับผังรายการให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา พันธกิจและเป้าหมายมีความชัดเจนที่มุ่งเน้นเพื่อการศึกษา แต่รูปแบบจะใช้วิธีการแบบวิทยุร่วมสมัย

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ที่เปลี่ยนแปลง การผลิตรูปแบบและเนื้อหารายการจะต้องปรับให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคและการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การนำเสนอเนื้อหาของรายการจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีนั้นๆ โดยยังคงยึดหลักพันธกิจและเป้าหมายของสถานีที่มุ่งเน้นเมื่อการศึกษา และจะต้องสนับสนุนเรื่องการผลิตรายการที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการและน่าสนใจต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ อาจจะมีการแบ่งปันข้อคิดเห็นร่วมกันของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาด้วยกัน ในการสร้างคลังข้อมูลรวม เมื่อผลิตรายการแต่ละสถานี สามารถนำมาแบ่งปันแลกเปลี่ยนในคลังข้อมูล และสามารถผลิตรายการในรูปแบบภาพ งานกราฟฟิก ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานหรือเป็นเสาหลักที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงต้องนำเสาหลักนี้มาพัฒนาชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการในภูมิภาคนั้นเข้มแข็งขึ้น

4.2.4 การเตรียมความพร้อมด้านแผนงานการเปลี่ยนสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีแผนการเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลภายใน 1-2 ปี โดยจะมีหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลภายใน 3 ปี และมีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนครับเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี การเปลี่ยนผ่านจากวิทยุระบบแอนะล็อกสู่วิทยุดิจิทัลไม่สามารถหายไปได้ทันทีเหมือนทีวีระบบแอนะล็อกต้องใช้ระยะเวลาออกอากาศคู่ขนานระหว่างระบบ AM ระบบ FM และระบบดิจิทัล โดยมีเนื้อหาที่นำเสนอเดียวกันนานกว่าการเปลี่ยนผ่านจากทีวีระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล เนื่องจากเครื่องรับยังมีราคาแพงและเมื่ออยู่ในพื้นที่ไม่มีสัญญาณก็ต้องสวิตช์กลับสู่ระบบเอเอ็มและเอฟเอ็ม แบบอัตโนมัติ

โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดแผนการเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2556 มีโครงการความร่วมมือกับ ITU เพื่อพัฒนา Digital Radio Roadmap and Rollout in Thailand พัฒนาแผน Digital Radio หารือผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงคลื่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

หลัก และการจัด NBTC/ITU Regional Serrinar Digital Radio เผยแพร่ความรู้ ซึ่งการทดลองวิทยุดิจิตอลในประเทศไทยที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 1-3 มีนาคม 2556 มีการใช้เทคโนโลยี DAB+ โดยความร่วมมือของ NBTC/ITU/DMB/MCOT ทดลองออกอากาศ 4 สถานีในกรุงเทพมหานครและตรวจวัดสัญญาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบด้านเทคนิคการออกอากาศ ทดสอบอุปกรณ์ ขอบเขต และการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล เพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต โดยใช้ย่าน VHF Band lll ช่อง 12D ช่วงความถี่ 228.304-229.840 MHz แถบความถี่กลาง 229.072 MHz โดยส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลจาก MCOT เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2556 และเดือนพฤษภาคม 2557 มีการใช้เทคโนโลยี DRM เป็นครั้งแรกในการทดลองการรับส่งวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียนโดยความร่วมมือของ DRM/NBT/ABU โดยทดลองออกอากาศเป็นระยะเวลา 1 เดือน

พ.ศ. 2557 ลงพื้นที่ดูสภาพการดำเนินกิจการ ประชุมหารือผู้ประกอบการ จัดทำแผนการเริ่มระบบรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ปรับเป็นแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงต่อที่ประชุมอนุกรรมการวิทยุทั้ง 3 คณะ นำเสนอร่างแผนต่อ กสท. นำเสนอรายงานมาตรฐานและการเริ่มให้บริการ เสนอร่างแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงต่อที่ประชุม กสท. จัด Workshop Digital Radio เพื่อเผยแพร่รายงานการศึกษาแผนการเริ่มรับส่ง และให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการและออกแบบโครงข่าย จัดทำร่างแผนความถี่ ประเมินมูลค่าคลื่น และการทำ MOU กับ 8 หน่วยงานเพื่อทดลองระบบ โดยในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2557 สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกับ 8 องค์กร ได้แก่ และบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กสทช. เพื่อเดินหน้าเข้าสู่ระบบวิทยุดิจิทัล ซึ่งการลงนามบันทึกความเข้าใจครั้งนี้เป็นการเตรียมความพร้อมรับ - ส่ง สัญญาณ วิทยุกระจายเสียงเพื่อเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งจะช่วยยกระดับระบบวิทยุกระจายเสียงของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ซึ่งการลงนามดังกล่าวเป็นไปตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ที่กำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบวิทยุกระจายเสียงดิจิทัล

พ.ศ. 2558 ร่างรายงานผลกระทบต่อที่ประชุม กสท. จัด focus group ต่อร่างแผนฯ จำนวน 6 ครั้ง จัดทำรายงานกรณีศึกษาของประเทศผู้นำตลาด จัดทำแผนกลยุทธ์ “Deployment Strategies for Digital Radio Services in Thailand เพื่อเตรียมความพร้อมในการเริ่มระบบ นำเสนอผล

Ref. code: 25605707010491RXJ

การประชุมกลุ่มย่อยต่อที่ประชุม กสท./กสทช. รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นสาธารณะและประกาศแผนพัฒนากิจการกระจายเสียงฯ

พ.ศ. 2559-2561 ทบทวนแผนความถี่ และจัดทำมาตรฐานทางด้านเทคนิคของเครื่องส่งและเครื่องรับ จัดทำหลักเกณฑ์การทดลอง ทดลองการเริ่มระบบรับส่ง และจัดทำหลักเกณฑ์การอนุญาต รวมทั้งการยุติโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกในปี พ.ศ. 2561

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช) ดำเนินการร่างแผนพัฒนากิจการกระจายเสียง เริ่มจากแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 6 มีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1. เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถจัดสรรให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการโทรทัศน์ตามที่กฎหมายกำหนด 2. เพื่อให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ 1. มีแผนการเริ่มระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลภายใน 2 ปี 2. มีหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลภายใน 3 ปี 3. มีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี 4. มีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลได้ไม่น้อยว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี สำหรับแนวทางและความเป็นมาของแผนพัฒนากิจการกระจายเสียง มาจากพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ให้อำนาจ กสทช. กำหนดแนวทางการอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียง และแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ร่างแผนพัฒนากิจการกระจายเสียง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนากิจการกระจายเสียงของประเทศให้มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ให้รองรับความต้องการและความจำเป็นพื้นฐานในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพชีวิต กรพัฒนาความรู้ความสามารถ การพัฒนาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ (2) เพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล (3) เพื่อให้ใช้คลื่นความถี่วิทยุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการรบกวนซึ่งกันและกันของการใช้คลื่นความถี่ สามารถใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน ลดการลงทุนซ้ำซ้อน (4) เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการกระจายเสียงในระบบดิจิทัลเพิ่มคุณภาพของการให้บริการ ส่งเสริมให้มีการให้บริการในรูปแบบใหม่ ซึ่งจะรองรับทั้งการให้บริการด้านข้อมูล และมัลติมีเดีย (5) เพื่อเพิ่ม

Ref. code: 25605707010491RXJ

โอกาสการประกอบกิจการกระจายเสียง ลดการผูกขาดและสร้างกลไกให้เกิดการแข่งขันในกิจการกระจายเสียงอย่างเสรีและเป็นธรรม และ (6) เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประชาชนสามารถรับบริการกระจายเสียงได้อย่างทั่วถึง

การเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในประเทศไทย มีโอกาสเกิดขึ้นในระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป หลังจากที่รัฐบาลประกาศใช้มาตรา 44 มีการขยายระยะเวลาการคืนคลื่นความถี่วิทยุไปอีก 5 ปี เมื่อปลายปี 2559 ซึ่งเป็นเรื่องของอนาคต นอกจากนี้ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ด้วยว่าที่ผ่านมาแผนดังกล่าวยังไม่ได้รับความเห็นชอบ ดังนั้น จึงต้องมีการปรับแผนทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวกับทีวีดิจิทัลที่เกิดขึ้นด้วย จึงทำให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับการเกิดวิทยุดิจิทัลในประเทศไทยพอสมควร

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า การพิจารณาการให้ถือครองคลื่นความถี่ระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา จะพิจารณาจากนโยบายของรัฐบาล เป้าประสงค์ของการประกอบกิจการของสถานีและคุณสมบัติของสถานีที่ระบุไว้ในกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง โอกาสและความเป็นเจ้าของคลื่น สถานีวิทยุจะต้องมีทั้งคุณสมบัติและวัตถุประสงค์ที่ตรงกับกฎหมายจึงจะสามารถขอคลื่นความถี่ได้ ความเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในระบบดิจิทัล อันดับแรกจะต้องมาจากนโยบายของรัฐบาล นโยบายของสถาบันการศึกษาว่ามีความประสงค์ที่จะให้บริการกิจการกระจายเสียงในระบบดิจิทัลหรือไม่ ทั้งนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จัดเป็นกิจการประเภทบริการสาธารณะ รูปแบบการจัดสรรจะคล้ายกับรูปแบบของทีวีดิจิทัล ที่มีการจัดประเภทการให้บริการ คือ ประเภทธุรกิจ ประเภทบริการสาธารณะ และประเภทบริการชุมชน

4.3 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษานักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เกี่ยวกับปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ทั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.3.1 ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

4.3.1.1 ปัจจัยนโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ในภาพรวม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม แสดงทรรศนะว่า นโยบายของผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลในรูปแบบอื่นโดยไม่จำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ในรูปแบบเดิม ซึ่งนโยบายและการให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลของผู้บริหารเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญ อันจะนำมาสู่ความเป็นรูปธรรม และปัจจัยอื่นๆ ตามมา อาทิ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อรองรับกรพัฒนาสถานีดิจิทัล ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในเชิงรูปธรรม ทุกอย่างจะดำเนินไปได้ โอกาสที่สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุระบบดิจิทัลนั้น มีโอกาสเป็นไปได้สูง

4.3.1.2 ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในอนาคต รวมทั้งมีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลผ่านช่องทางสื่อใหม่ โดยมหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณและบางสถานีมีการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีให้ทันสมัย อาทิ การลงทุนพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การพัฒนาเครื่องรับ ส่งสัญญาณกระจายเสียง การพัฒนาโปรแกรมสำหรับการออกอากาศ การเพิ่มช่องทางการกระจายเสียงออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ และ Application

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า ด้านเทคโนโลยีของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ไม่เป็นปัญหา ทั้งด้านการจัดสรรงบประมาณสำหรับภาคส่งในรูปแบบดิจิทัลซึ่งมีราคาไม่สูงมากนัก และการพัฒนาช่องทางการกระจายเสียงผ่านสื่อใหม่ เป็นสิ่งที่สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาแทบทุกแห่งได้ดำเนินการแล้ว เช่น การจัดทำวิทยุออนไลน์ในรูปแบบพอดแคสต์ แอพพลิเคชั่น หรือการเชื่อมต่อกับทีวี ฯลฯ ดังนั้น ในเรื่องความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด เนื่องจากสื่อวิทยุกระจายเสียงไม่ต้องลงทุนสูงมากเมื่อเทียบกับทีวีดิจิทัล ซึ่งในปัจจุบันนี้ทีวีได้เพิ่มช่องทางสู่รูปแบบออนไลน์มากขึ้น ซึ่งต้นทุนในการดำเนินการน้อยกว่าเดิม อีกทรรศนะหนึ่ง วิวัฒนาการของเทคโนโลยี จะมีนวัตกรรมบางส่วนที่ส่งเสริมให้คลื่นโทรคมนาคมหรือคลื่นกระจายเสียงสามารถใช้ร่วมกันได้ ยกตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้สามารถส่งและรับสัญญาณคู่ขนานไปกับโทรคมนาคมได้ การที่ยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสู่การส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลได้อาจเป็นข้อดี ทั้งนี้เพื่อรองรับความอิ่มตัวของเทคโนโลยี ความเสถียรของเทคโนโลยีในรุ่นต่อไปในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า เมื่อเทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพและการให้บริการย่อมดีขึ้น คุณภาพเสียงดีขึ้น รวมทั้งการให้บริการรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมในส่วนดังกล่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต้องพิจารณาถึงความต้องการและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมีมากน้อยเพียงใด ถ้าสถานีวิทยุต้องการใช้ประโยชน์ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อการลดต้นทุนในระยะยาว จะต้องให้สามารถรองรับได้

4.3.1.3 ปัจจัยความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ทรรศนะว่า ทางสถานีมีความพร้อมในด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทสื่อในสังคมยุคปัจจุบัน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าอบรมพัฒนาทักษะ ความรู้ในสายงานที่เกี่ยวข้อง สถานีวิทยุส่วนใหญ่มีบุคลากรฝ่ายเทคนิคที่มีทักษะและความรู้ในระบบดิจิทัล เมื่อใดที่ที่มีการเปลี่ยนผ่านสู่ระดิจิทัล สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีความพร้อมในการขยายสายการบริหารงานด้านบุคลากรให้เติบโตมากขึ้น มีบุคลากร สร้างบุคลากรรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนสถานีครบทุกฝ่ายเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล บุคลากรต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งสถานีวิทยุหลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนาแล้ว ที่สำคัญบุคลากรเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานีวิทยุให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับบุคลากรจึงเป็นส่วนสำคัญ และบุคลากรต้องมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน การจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้ครบทุกฝ่ายและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการก้าวไปสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ที่จะต้องมีการปรับตัวสู่มิติใหม่ของเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียง การแข่งขันกับสื่อวิทยุด้วยกันเอง หรือการแข่งขันการสื่อใหม่ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนในปัจจุบัน

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า บุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดิน และการส่งกระจายเสียงรูปแบบ

Ref. code: 25605707010491RXJ

วิทยุดิจิทัลควบคู่กับโทรคมนาคม ในอนาคตบุคลากรจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการดูแลระบบ วิทยุดิจิทัล จัดว่าเป็นเทคโนโลยีทางการสื่อสารของสื่อวิทยุกระจายเสียงรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุฯ บุคลากรต้องมีความรู้ในบริบทวิทยุดิจิทัลก่อนเป็นอันดับแรก จากการศึกษาข้อมูลจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) หรือศึกษากรณีศึกษาการประกอบกิจการวิทยุดิจิทัลในต่างประเทศ การเข้ารับการอบรมเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบวิทยุดิจิทัล รวมทั้งการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ในการดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคลากรเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานี

4.3.1.4 ปัจจัยการสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ทรรศนะว่า การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานี บางแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากมหาวิทยาลัย จากส่วนงานของคณะ บางแห่งตั้งกองทุนจัดหารายได้เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และพร้อมที่จะลงทุนในการเป็นวิทยุดิจิทัลในอนาคต สำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่งมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการ อีกทรรศนะหนึ่ง สำหรับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันการศึกษามีโอกาสเป็นไปได้น้อย เนื่องจากปัจจุบันนี้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาคลื่นหลัก ซึ่งเป็นคลื่นระบบแอนะล็อก ยังคงสภาพการดำเนินกิจการที่ตกอยู่ในภาวะลำบากเรื่องงบประมาณ ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณของสถาบันการศึกษาเพื่อจะนำมาทำวิทยุดิจิทัลดังกล่าวมีความเป็นไปได้ยาก

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษาในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลนั้น ไม่น่าจะเป็นปัญหามากนักสำหรับสถาบันการศึกษา เนื่องจากไม่ต้องลงทุนสูงมากเหมือนทีวีดิจิทัล อีกทรรศนะหนึ่ง สถาบันการศึกษาไม่ได้เพิกเฉยในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่สถานีวิทยุ แต่การที่จะสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว จะต้องตอบโจทย์พันธกิจและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด เพื่อให้เกิดการคุ้มค่าต่อการลงทุน

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สำหรับผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงที่ต้องการประกอบกิจการวิทยุดิจิทัล จะต้องสำรวจงบประมาณของตนเองว่ามีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลมากน้อยเพียงใด เนื่องจากธุรกิจสื่อมีต้นทุนค่อนข้างสูง อีกทรรศนะหนึ่ง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาไม่ต้องไปลงโครงข่าย แต่สถานีสามารถเช่าโครงข่ายที่เป็นของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรให้เมื่อเปรียบเทียบกับทีวีดิจิทัลช่องการศึกษา สามารถเช่า MUX ของกรมประชาสัมพันธ์หรือ MUX

Ref. code: 25605707010491RXJ

สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยการเสียค่าเช่ารายปี โดยที่สถานีวิทยุไม่ต้องลงทุนสร้าง MUX ขึ้นเอง ประกอบกับมหาวิทยาลัยเองมีทรัพยากรภายในที่ดำเนินการ อาทิ ฐานข้อมูลจัดเก็บของมหาวิทยาลัยที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันได้ อาจจัดเป็น server กลางสำหรับการจัดเก็บฐานข้อมูลเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันในทุกสถาบัน เพื่อประหยัดต้นทุนในการดำเนินกิจการในระบบดิจิทัลในอนาคต

4.3.2 ปัจจัยด้านอุปสรรคภายในที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีอุปสรรคของปัจจัยภายในที่แตกต่างกัน บางสถานีมีความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน แต่มีสถานีวิทยุบางแห่งมีปัญหาและอุปสรรคบางประการ อาทิ บุคลากร งบประมาณ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มนักวิชาการและบุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แสดงทรรศนะว่า สิ่งที่สำคัญคือ การวางแนวทางของผู้บริหารในการให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบวิทยุดิจิทัล อันส่งผลต่อปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีส่วนผลักดันให้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาสามารถเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุระบบดิจิทัลได้

> *ตอนนี้ยังไม่ค่อยพร้อม อุปกรณ์รับในส่วนนี้ Application ยังไม่เกิด ยังขาดอุปกรณ์ตัวหลักที่จะกระจายตัวที่เป็นดิจิทัล และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณด้วย การบริหารตัวสถานีอยู่ภายใต้การดูแลหลายชั้นจนเกินไป งบประมาณมีการจัดสรรร่วมกับกลุ่มงานอื่น เช่น กลุ่มงานกิจกรรมต่างประเทศ ซึ่งเป็นภาพหลักของมหาวิทยาลัย จึงทำให้การเติบโตของสถานีไม่เต็มที่* (ชลธี โพธิ์ทอง, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)
>
> *บุคลากรของเรามีอยู่นะครับ แต่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องของดิจิทัลมากนัก รวมทั้งนักจัดรายของสถานีบางคนไม่ใช่นักจัดรายการมืออาชีพ ทางสถานีมีนักจัดรายการมืออาชีพจำนวน 2-3 คน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเรื่องเทคโนโลยี เชื่อว่าการให้ความรู้ทักษะในการใช้อุปกรณ์และความเข้าใจเรื่องของระบบใหม่ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องเตรียม* (อุดมชัย สุพรรณวงศ์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2560)
>
> *สมัยก่อนวิทยุเป็น Profit Center หมายความถึงวิทยุนำมาซึ่งรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย เพราะสามารถหาโฆษณาต่างๆ ได้ แต่วันนี้วิทยุเป็น Cost Center เป็นต้นทุน การรักษาวิทยุไว้ต้องจัดสรรงบประมาณ ดังนั้น งบประมาณของสถาบันการศึกษา เพื่อจะนำมาทำวิทยุดิจิทัลยิ่งเป็นไปได้ยาก* (สุวรรณา สมบัติรักษาสุข, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2560)

Ref. code: 25605707010491RXJ

“ผมคิดว่าผู้บริหาร กระบวนการทางความคิด (Mind Set) ของผู้บริหารมากกว่า ว่ามีเห็นความสำคัญของวิทยุดิจิตอลมากน้อยแค่ไหนหรือมองว่าวิทยุดิจิตอลเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารไหมในยุคใหม่ อันนั้นก็เป็นตัวหนึ่งที่ถ้าเขาไม่เห็นถึงความสำคัญ บทบาทตรงนี้ก็น้อยลง แต่ถ้าเขาเห็นถึงความสำคัญเขาก็คงจะให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องของงบประมาณ ความสนับสนุนในเรื่องของบุคลากรหรืออะไรต่าง ๆ เพราะว่าจริง ๆ อย่างที่บอก เรื่องเทคโนโลยีมันไม่ต้องลงทุนสูงมากเหมือนทีวี” (มานะ ตรีรยาภิวัฒน์, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2560)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษานักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เกี่ยวกับอุปสรรคของปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาสามารถสรุปสาระสำคัญจากคำตอบของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้ 3 ประเด็น ดังนี้

4.3.2.1 อุปสรรคภายในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า ความเสื่อมของเครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีอยู่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดหาใหม่ โดยผ่านการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย โดยจะต้องใช้เวลานานเกือบ 2 ปีในการพิจารณาอนุมัติ เนื่องจากการพิจารณาความจำเป็นและจุดคุ้มทุนในการดำเนินกิจการของสถานีด้วย ในขณะนี้สถานีวิทยุบางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินกิจการใหม่สำหรับการรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ในขณะที่สถานีวิทยุบางแห่งยังไม่ได้พัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงในรูปแบบ Application อีกทั้งยังขาดอุปกรณ์หลักสำหรับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัล

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า เทคโนโลยีจะเป็นการข้ามรุ่นข้ามสมัยในภาวะการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีที่ค่อนข้างรวดเร็ว อุปกรณ์บางอย่างที่ใช้สำหรับการรองรับระบบการส่งสัญญาณภาคพื้นดินดิจิทัล ต้องมีการเปลี่ยนแปลง บางอย่างต้องมีการจัดซื้อ ดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องปรับตัวเพื่อการรองรับด้านการพัฒนาเทคโนโลยี แต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องนโยบายและงบประมาณของหน่วยงานบางแห่ง ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเข้าสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องมีการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยการพัฒนา หรือเพิ่มอุปกรณ์สำหรับการรับ ส่งภาคสัญญาณพื้นดิน และโทรคมนาคมควบคู่กันไป แต่อุปสรรคที่สำคัญต่อ

Ref. code: 25605707010491RXJ

การพัฒนาเทคโนโลยีคือ นโยบายของผู้บริหาร และความจำเป็นในการดำเนินกิจการระบบดิจิทัลว่ามีการตอบโจทย์วัตถุประสงค์การดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสื่อใหม่ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน ทำให้เกิดส่วนแบ่งผู้รับฟังวิทยุสูงในปัจจุบัน ประกอบการรับฟังในรูปแบบออนไลน์ แอพพลิเคชั่น ย่อมส่งผลต่อการเกิดของวิทยุดิจิทัลได้มาก

4.3.2.2 อุปสรรคภายในด้านความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุบางแห่งขาดบุคลากรบางส่วนงาน และความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเกิดวิทยุดิจิทัลซึ่งเป็นระบบใหม่ของบุคลากรมีน้อยมาก จึงต้องมีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลต่อไป ในขณะที่สถานีวิทยุบางแห่งมีความพร้อมด้านบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละฝ่าย เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจรวมทั้งประโยชน์ของวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ให้แก่ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท เพื่อผู้บริหารสถานี ถ่ายทอดนโยบายสู่บุคลากรในส่วนงานของตน เพื่อเตรียมความพร้อมในจุดนี้ ซึ่งในปัจจุบันนี้ บุคลากรสถานีวิทยุกระจายเสียง ยังไม่มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล มีเพียงความรู้และทักษะด้านการส่งกระจายเสียงควบคู่กับโทรคมนาคมด้วยวิธีการส่งกระจายเสียงผ่าน website online และ Application เท่านั้น

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า บุคลากรที่มีความสามารถในการดูแลระบบการกระจายเสียงดิจิทัลยังคงต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน รวมทั้งบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนใหญ่สถานีวิทยุกระจายเสียงทุกประเภทในประเทศไทย ยังไม่มีการเตรียมความพร้อม หรือมีความรู้เกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่มีการประกาศการรับส่งสัญญาณระบบดิจิทัลในประเทศไทยจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) นอกจากนี้บุคลากรในส่วนงานที่รับผิดชอบของสถานีวิทยุ ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล และเกิดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ไม่จำเป็นต้องใช้เสาส่งสัญญาณ เพียงใช้ระบบอินเทอร์เน็ตและแอพพลิเคชั่นในการส่งสัญญาณและขยายช่องทางการรับฟังที่จัดว่าเป็นวิทยุระบบดิจิทัลได้แล้ว

Ref. code: 25605707010491RXJ

4.3.2.3 ปัจจัยอุปสรรคภายในด้านการสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

ในภาพรวม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม แสดงทรรศนะว่า การส่งเสริมสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถานี ควรมุ่งเน้นการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป จากอิทธิพลของเทคโนโลยีสื่อใหม่ ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญของสื่อวิทยุกระจายเสียงลดน้อยลง ประกอบกับการให้ความสำคัญต่อการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในองค์กรบางแห่งที่ให้ความสำคัญน้อย ทำให้แนวโน้มการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทุกแห่ง มีความเป็นไปได้ไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็น ด้วยความเป็นหน่วยงานราชการ จึงทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปตามข้อกำหนดของการดำเนินงานของหน่วยงานราชการที่มีความล่าช้า และการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานีวิทยุ ส่งผลต่อนโยบายการขับเคลื่อนสถานีวิทยุกระจายเสียงที่สานต่อจากคณะผู้บริหารสถานีชุดเดิม

4.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษานักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และบุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาสามารถสรุปสาระสำคัญจากคำตอบของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้ดังนี้

4.4.1 ปัจจัยสนับสนุนภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

4.4.1.1 ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของผู้ฟัง

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม แสดงทรรศนะว่า ผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุดำรงอยู่ได้เพราะมีผู้ฟังเป็นกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล จะทำให้เกิดผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่ง และเป็นการเพิ่มฐานผู้ฟังใหม่อีกด้วย จากอิทธิพลความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และพฤติกรรมของผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงไป ทำให้โทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่หลอมรวมสื่อทุกสื่อไว้ด้วยกัน ส่งผล

Ref. code: 25605707010491RXJ

ให้ผู้บริโภคในโลกยุคปัจจุบัน ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน การรับฟังวิทยุจากโทรศัพท์ แอพลิเคชั่น หรือช่องทางสื่อใหม่อื่นๆ จะมีมากขึ้น

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล จะทำให้เกิดกลุ่มผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่ง แต่กลุ่มผู้ฟังในระบบแอนะล็อก ก็ยังคงรับฟังวิทยุในระบบเดิม และตามหลักการของการเป็นระบบดิจิทัล สัญญาณเสียงมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีความชัดเจนมากขึ้น ส่งสัญญาณได้ไกล โดยไม่มีคลื่นแทรก โดยตรรกกะจะต้องมีผู้ฟังมากยิ่งขึ้น อีกทรรศนะหนึ่ง ด้านผู้ฟังสถานีวิทยุจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใด ยังไม่สามารถระบุได้ เนื่องจากถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นวิทยุดิจิทัล จะต้องมีเครื่องรับวิทยุดิจิทัลจำหน่าย จึงเกิดคำถามที่ว่า จะมีคนซื้อเครื่องรับวิทยุดิจิทัลหรือไม่ เพราะปัจจุบันนี้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือสามารถรับฟังวิทยุได้เบ็ดเสร็จ ทั้งในรูปแบบวิทยุออนไลน์ และแอพพลิเคชั่น

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า ถ้าเป็นเครื่องรับในระบบดิจิทัลจะทำให้ผู้ผู้ฟังมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของผู้คงเปลี่ยนไปมาก ภาคฟังวิทยุจะรับฟังจากโทรศัพท์มือถือหรือแอพพลิเคชั่นมากขึ้น หรือช่องทางการรับฟังช่องทางอื่นๆ ถ้ากลุ่มเป้าหมายเลือกใช้สื่ออื่น การสื่อสารของสื่อวิทยุกระจายเสียงอาจจะไม่ตอบโจทย์ จึงต้องมีการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้บริโภคให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ และชุมชนจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการตอบโจทย์ด้านจำนวนผู้ฟังวิทยุ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า เมื่อเกิดวิทยุดิจิทัล จะต้องมีการสำรวจกลุ่มผู้ฟังก่อนว่าอยู่พื้นที่การรับฟังที่ใด ความต้องเนื้อหาแบบใด รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับช่องทางการรับฟังวิทยุระบบดิจิทัลมีมากน้อยเพียงใด อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ ภาคเครื่องรับ เมื่อเกิดวิทยุดิจิทัล ประชาชนต้องซื้อเครื่องรับใหม่ ถ้าเครื่องรับมีราคาแพง ทำให้เกิดภาระส่วนหนึ่งกับผู้ฟัง ประกอบอิทธิพลของสื่อใหม่ที่มีช่องทางการติดตามรับฟังรายการได้หลายช่องทาง ทำให้จำนวนผู้ฟังวิทยุดิจิทัลจากคลื่นความถี่และภาคเครื่องรับลดน้อยลง

4.4.1.2 ปัจจัยการกำหนดโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.)

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า การที่สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ผลักดันให้เกิดวิทยุดิจิทัลในประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับองค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท ทำให้เกิดการขยายตัวของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย โดยผู้ฟังจะได้รับการให้บริการจากภาครัฐและสถานีได้ทั่วถึงมากขึ้น

Ref. code: 25605707010491RXJ

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุระบบดิจิทัล มีแนวคิดว่าต้องการให้ประเทศไทยมีการใช้นโยบายเดียวกับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยแบ่งประเภทใบอนุญาตออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทธุรกิจ ใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทกิจการบริการสาธารณะ และใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทบริการชุมชน โดยใช้หลักการคัดเลือกผู้ได้รับใบอนุญาตด้วยวิธีการคัดเลือกคุณสมบัติ (Beauty Contest) เพื่อที่จะพิจารณาความพร้อมของผู้ประกอบกิจการในทุกด้าน

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ทำการศึกษาและวางกรอบแนวทางการดำเนินการสำหรับการเกิดวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลแล้ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบออกอากาศเป็นระบบดิจิทัลที่มีความชัดเจน จะส่งผลดีต่อผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงผู้ประกอบกิจการด้านอุปกรณ์ เครื่องรับสัญญาณ ผู้ผลิตโครงข่าย และการเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงรายใหม่เข้าสู่ตลาดการกระจายเสียงมากขึ้น ผู้ประกอบการได้รับโอกาสในการเข้าใช้คลื่นความถี่เพิ่มมากขึ้น สามารถนำคลื่นความถี่ไปประกอบกิจการใหม่ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

4.4.1.3 ปัจจัยด้านแรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก ที่ส่งผลต่อการเข้าสู่วิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า สถานีวิทยุมีการศึกษารูปแบบการเปลี่ยนผ่านเป็นวิทยุดิจิทัลจากต่างประเทศหลายประเทศ อันเป็นแนวทางในการปรับใช้ต่อสถานี เพื่อการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลในอนาคต ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานีเป็นการลงทุนครั้งเดียวแบบเบ็ดเสร็จ แต่มีการรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น กรณีศึกษารูปแบบของเทคโนโลยีในการเปลี่ยนผ่านของวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลในต่างประเทศ เป็นแนวทางสำคัญต่อการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานีในอนาคต

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า เทคโนโลยีจะเป็นเรื่องของการข้ามยุคข้ามสมัย เป็นภาวะการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีที่ค่อนข้างรวดเร็วและว่องไว ในส่วนของกรณีศึกษาในต่างประเทศด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะในภาคเครื่องรับ การเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิงของภาคเครื่องรับ ไม่ว่าจะเป็นทวีปอเมริกา ทวีบยุโรป และทวีปเอเชีย จะต้องมีการเปลี่ยนอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ทั้งหมด ยกตัวอย่างประเทศนอร์เวย์ที่ประสบความสำเร็จในการส่งสัญญาณกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานของประเทศเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และประชากรในประเทศมีจำนวนน้อย การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีจึงทำได้ง่าย ในขณะที่บางประเทศ อย่างเช่นสหราช

Ref. code: 25605707010491RXJ

อาณาจักร ที่มีการเปลี่ยนผ่านวิทยุดิจิทัลยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยเรื่องเทคโนโลยี

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า การให้บริการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในต่างประเทศ จากการศึกษาตัวอย่างของประเทศต่างๆ ที่ได้เริ่มมีการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล พบว่า ความสำเร็จในการเริ่มกระบวนการรับส่งวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล นอกจากต้องพิจารณาเรื่องของคุณภาพ ความหลากหลาย บริการใหม่ๆ ของระบบดิจิทัลแล้ว ราคาของของวิทยุดิจิทัลเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกรับฟังวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยมาตรฐานที่เลือกใช้ต้องไม่ส่งผลให้ราคาเครื่องรับวิทยุดิจิทัลมีราคาแพงจนเกินไปและมีแนวโน้มที่ลดลงในอนาคต

ในส่วนของมาตรฐานอื่นๆ ยังไม่มีการให้บริการในเชิงพาณิชย์ โดยมาตรฐาน DAB+ ถือเป็นมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้งานสูงสุดในหลายประเทศ ทั้งผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและผู้ผลิตอุปกรณ์เครื่องรับ เป็นมาตรฐานที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองรับการบริการรูปแบบใหม่ ทั้งยังมีความพร้อมและความหลากหลายของเครื่องรับวิทยุ ที่สำคัญมาตรฐานนี้ทำงานบนความถี่ VHF band III โดยสอดคล้องกับแผนความถี่ประเทศไทยที่ช่วงความถี่ดังกล่าวอาจว่าง และสามารถนำมาใช้สำหรับให้บริการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคตได้

4.4.2 ปัจจัยอุปสรรคภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

4.4.2.1 อุปสรรคด้านผู้ฟัง

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่กล่าวว่าปัจจัยด้านผู้ฟัง มีแนวโน้มลดลง วิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจน้อยลง ไม่ใช่สื่อกระแสหลักอีกต่อไป เนื่องจาก ประชาชนมีทางเลือก ช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ท่ามกลางอิทธิพลของสื่อใหม่ที่ดึงพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลข่าวสารของประชาชนออกไปจากสื่อเดิม เมื่อที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีระบบดิจิทัล เป็นไปได้ยากที่ผู้ฟังจะซื้อเครื่องรับวิทยุระบบดิจิทัลซึ่งมีราคาแพง ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มนักวิชาการและบุคลากรจาก กสทช. แสดงทรรศนะว่า ในขณะที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วรวมทั้งพฤติกรรมผู้บริโภคก็ที่เปลี่ยนแปลง รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ Social Media มากขึ้น ในขณะเดียวกันนักวิชาการบางท่าน แสดงทรรศนะว่า ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาไม่มี แต่มองปัจจัยเหล่านี้เป็นโอกาส โอกาสในที่นี้คือ การเปลี่ยนรูปแบบวิทยุกระจายเสียงโดยการบูรณาการกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เรียกว่า “วิทยุร่วมสมัย”และผู้ฟังในอนาคต จะเป็นผู้ฟังที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่มมากขึ้น

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปัจจัยด้านผู้ฟัง ในเบื้องต้นไม่ต่ำกว่าครึ่งปีที่ผู้ฟังต้องลดลงแน่นอนถ้าเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล ถึงแม้ว่าจะมีเครื่องรับ แต่รูปแบบความยากง่าย ความคุ้นเคย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่ซึ่งเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก ถ้าวิทยุเปลี่ยนไป ผู้ฟังกลุ่มนี้จะคุ้นเคยหรือเปล่า ต้องใช้เวลาเท่าไหร่ในการศึกษาเพื่อเกิดความคุ้นเคยกับระบบ รวมทั้งสื่ออื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข้อมูลข่าวสารของผู้ฟัง โอกาสที่จะกลับมาฟังวิทยุดิจิทัลอาจจะไม่กลับมาร้อยเปอร์เซ็นต์ ด้านเศรษฐกิจ ในระดับชาติและระดับโลก ทำให้ผู้ประกอบการจ้างทำประชาสัมพันธ์น้อยลง ผลิตผลงานน้อยลง รวมทั้งองค์กรอื่นๆ จะลดความสำคัญของสื่อวิทยุลง สังเกตได้ว่าตลาดจำหน่ายเครื่องรับวิทยุเริ่มลดน้อยลง วิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจน้อยลง ไม่ใช่สื่อกระแสหลักอีกต่อไป แต่ในบางช่วงเวลาบางสถานการณ์ เราเชื่อว่าวิทยุยังคงมีบทบาทอยู่ เช่น การรับฟังบนยานพาหนะ ผู้รับฟังรายการดั้งเดิม ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาจากกฎหมายที่ กสทช. กำหนดให้วิทยุบริการสาธารณะไม่สามารถโฆษณาสินค้าในภาคธุรกิจได้ เพราะสถานีวิทยุเราเริ่มต้นจากการดูแลตนเอง ตัวกฎหมายมีลักษณะที่หยาบเกินไป มองไม่เห็นอัตลักษณ์การเจริญเติบโต การดำรงอยู่ของรูปแบบสถานีวิทยุแต่ละแห่งที่มีอยู่ อยากให้มีการปรับการรับรู้การข้าถึงวิทยุระบบดิจิทัลของประชาชน ยากที่จะคาดการณ์ในสถานการณ์ของความนิยม ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วมาก เราเห็นว่าการใช้สื่อของคน บางสื่ออยู่ได้เพียง 2-3 ปี ยกตัวอย่างเช่น Hi5 ดังระเบิดช่วงเวลาหนึ่ง ราประเมินคามนิยมและการเขาถึงของประชาชนในอนาคตได้ยากมาก (บัญชร วิเชียรศรี, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2560)

วิทยุที่เปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลได้ประสบความสำเร็จครุยังไม่เห็นว่ามี จริงๆ แล้ววิทยุดิจิทัลต้องเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ประมาณ 10 ปี หรือควรจะเกิดขึ้นตั้งแต่มี กสทช. ใหม่ๆ เพื่อนำวิทยุดิจิทัลมาแก้ปัญหาการแทรกคลื่นของแอนะล็อกโดยการประกาศให้รายใหม่เข้าสู่ระบบวิทยุดิจิทัลตั้งแต่ 6 ปีที่แล้ว คนที่สนใจอยากจะทำวิทยุที่ถูกต้องหมายความถึงขึ้นไปในระบบดิจิทัล การเกิดนโยบายและเริ่มจัดทำโครงการ กสทช. ครูเห็นว่ามีการจัดจัดทำแผนแต่เป็นแผนที่ทำบนกระดาษ โดยไม่คำนึงถึงสภาวะความเป็นจริง ศักยภาพการเกิดนโยบายและการจัดทำแผนของ กสทช. ไม่มี คือ เห็นแต่ยังไม่เป็นรูปธรรม ศักยภาพในการเข้าถึงเป็นวิทยุดิจิทัลเมื่อเทียบกับธุรกิจ ครูคิดว่าขึ้นอยู่กับอัตราการเช่า MUX ประโยคนี้บางทีไม่น่าตอบ เพราะในเมื่อวิทยุเดิมยังอยู่รอดไม่ได้เลย แล้วจะไปเรื่องใหม่ได้อย่างไร (สุวรรณา สมบัติรักษาสุข, สัมภาษณ์, 9มิถุนายน 2560)

Ref. code: 25605707010491RXJ

อิทธิพลของสื่อใหม่ ผมคิดว่ามีผลเยอะในการเปลี่ยนทั้งเรื่องของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของคนในเมือง ของคนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ในการเสพข้อมูลข่าวสารผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาพไม่ว่าจะเป็นเสียงไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่น มีมากขึ้น เพราะฉะนั้นแล้ว พอเป็นวิทยุคนก็เลยไม่ค่อยได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร (มานะ ตรีรยาภิวัฒน์, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2560)

4.4.2.2 อุปสรรคด้านกฎหมาย ข้อกำหนด นโยบาย พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า ปัญหาจากกฎหมายที่สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดให้สถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทบริการสาธารณะจึงทำให้ไม่สามารถหารายได้ในเชิงธุรกิจได้ โดยตัวกฎหมายมีข้อกำหนดจนทำให้มองไม่เห็นอัตลักษณ์ของการเจริญเติบโตของสถานี และในประเทศไทยมีสถานีวิทยุหลายประเภท รวมทั้งการประกาศแผนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของ ยังหาทิศทางไม่ได้ ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะต้องแบ่งกลุ่มสถานีวิทยุประเภทต่างๆ ออกจากกัน โดยพิจารณาศักยภาพความพร้อม สภาพความเป็นจริง ไม่ควรรวมกันเมื่อออกกฎหมายประกาศใช้ในระบบดิจิทัล และสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรทำความเข้าใจบริบทของสถานีวิทยุกระจายเสียงให้มากยิ่งขึ้นเพื่อพร้อมให้การช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านโครงการต่างๆ โดยพิจารณาจากบริบทที่แตกต่างกัน อีกทรรศนะหนึ่ง วิทยุที่เปลี่ยนผ่านไปสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลได้ประสบความสำเร็จนั้น ยังไม่มีซึ่งอันที่จริงแล้ววิทยุดิจิทัลจะต้องเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ประมาณ 10 ปี หรือควรจะเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อนำวิทยุดิจิทัลมาแก้ปัญหาการแทรกคลื่นในระบบแอนะล็อก ซึ่งการเกิดนโยบายและการริเริ่มจัดทำโครงการวิทยุดิจิทัล ยังเป็นเพียงแผน นโยบายในรูปแบบเอกสารเท่านั้น

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การเกิดนโยบาย หรือแผนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ส่งผลต่อกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงแน่นอน ด้วยที่ผ่านมาค่อนข้างเห็นอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานภาครัฐเองหรือแม้กระทั่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการพยายามจัดระบบในเรื่องวิทยุดิจิทัลเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับสื่อทีวีดิจิทัล ในขณะที่ทีวีดิจิทัลเกิดการเปลี่ยนผ่านไปแล้ว 2-3 ปี สื่อวิทยุกระจายเสียงยังไม่เรียบร้อย และยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ประกอบการกับใช้มาตรา 44 ในการขยายการถือครองคลื่นความถี่ไปอีก 5 ปี ขณะที่เทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ

Ref. code: 25605707010491RXJ

พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง เมื่อถึงเวลาที่เกิดวิทยุดิจิทัลจริงๆ คงจะเป็นไปได้ยาก อีกทรรศนะ นโยบายสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะต้องทำให้เปิดแผนอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายใดที่ไม่สามารถเป็นรูปธรรมได้นั่นคือนโยบายที่ล้มเหลว

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่สามารถอนุมัติแผนการรับส่งกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายเป็นสำคัญ ถ้านโยบายไม่ผ่านการเห็นชอบ จะต้องมีการปรับแผนใหม่จนกว่าจะได้รับการเห็นชอบ โดยต้องพิจารณาตามขั้นตอน ตั้งแต่มาตรฐานสำหรับวิทยุดิจิทัลในมิติต่างๆ มาตรฐานเครื่องรับ เครื่องส่ง การขยายโครงข่าย จนถึงเรื่องการให้บริการ การพัฒนาเนื้อหา การให้การสนับสนุน จึงต้องมีการพัฒนาตามขั้นตอน นอกจากนี้สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องกำหนดนโยบายในแต่ละด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนการรับส่งสัญญาณวิทยุดิจิทัล อาทิ นโยบายการทดลองประกอบกิจการวิทยุดิจิทัล นโยบายการบริหารคลื่นวิทยุดิจิทัล ซึ่งในขณะนี้แผนยังมีการปรับอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น อุปสรรคที่สำคัญคือ ความชัดเจนของนโยบาย

4.4.2.3 อุปสรรคด้านการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า ที่ผ่านมายังไม่พบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการประสานงานในการให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์การสร้างความรู้ความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล เนื่องจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่ประกาศแผนการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการสถานีวิทยุ และภาคประชาชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชนน้อยมาก เมื่อเทียบกับทีวีดิจิทัล ปัจจุบันนี้ยังคงมีการรับรู้และการเข้าถึงที่ยังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งควรให้ความสำคัญต่อการรับรู้ของผู้ฟัง โดยพิจารณาจากบทเรียนของทีวิดิจิทัล ซึ่งประชาชนยังไม่สามารถรับรู้ได้ว่ามีการแตกต่างไปจากเดิมอย่างไร เมื่อเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัล จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและกลุ่มผู้ฟังเข้าใจ

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่มีแผนการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระขายเสียงระบบดิจิทัล มีเพียงการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ เกี่ยวกับ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิทัลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ จึงทำให้การรับรู้ข้อมูลของประชาชนไม่ทั่วถึง มีเพียงกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น อาทิ ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค ที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

4.4.2.4 อุปสรรคด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ให้ทรรศนะว่า การเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล อาจก่อให้เกิดภาระต้นทุนในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สัญญาณ ต้นทุนในการสร้างโครงข่ายระบบดิจิทัลใหม่ ในส่วนของผู้รับฟัง เกิดภาระในการจัดหาอุปกรณ์สัญญาณ ซึ่งในท้องตลาด อุปกรณ์ดังกล่าวมีราคาสูง ดังนั้น สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จำเป็นต้องมีนโยบายที่รองรับ สนับสนุนในการช่วยลดภาระของผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัล

นักวิชาการสื่อสารมวลชน ให้ทรรศนะว่า อิทธิพลของสื่อใหม่ มีผลเป็นอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงในด้านการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในเมือง คนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้การเสพข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบภาพ เสียง หรือรูปแบบอื่นๆ ดังนั้น สื่อวิทยุแบบดั้งเดิมจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ฟังเท่าที่ควร อีกทรรศนะหนึ่ง เทคโนโลยีผ่านสื่อใหม่ไม่ได้เป็นอุปสรรคของวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดิน แต่เป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกัน โดยสถานีวิทยุสามารถใช้สื่อใหม่ในการรองรับเป็นเครื่องมือและช่องทางในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสามารถออกอากาศคู่ขนานและสลับกันระหว่างสื่อวิทยุดั้งเดิมและสื่อใหม่ได้ ซึ่งสื่อใหม่ไม่ได้เป็นภัยคุกคามหรือมีอิทธิพลที่ทำให้ผู้บริโภคปิดการเปิดรับสื่อเดิม

บุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ทรรศนะว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนในปัจจุบันคือ การออนไลน์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ สถาบันการศึกษาทุกแห่งจะมีคณะ ภาควิชา สาขาที่จัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการอื่นๆ ดังนั้น ในการดำเนินกิจการจะต้องดำเนินการควบคู่กันไประหว่างสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบแอนะล็อก และระบบออนไลน์หรือแอพพลิเคชั่น เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจะมุ่งเน้นไปที่สื่อออนไลน์มากขึ้น เพราะสามารถรับฟังได้ทุกที่และเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้น เทคโนโลยีวิทยุดิจิทัลในอนาคตจะมาควบคู่กับวิทยุออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต (Internet Radio)

Ref. code: 25605707010491RXJ

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ เอกสาร บทความ ข้อมูลจากเว็บไซต์ (Website) รายงานการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จำนวน 10 ท่าน นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 2 ท่าน และบุคลากรจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จำนวน 2 ท่าน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล รวมไปถึงวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา เพื่อทราบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา อันเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษารวมทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทอื่นได้ต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยสามารถจัดกลุ่มผลการวิจัยที่ค้นพบแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

5.1.1 สภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน

จากผลการศึกษาสภาพการณ์การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน พบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่างมีพันธกิจวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาทางด้านข่าวสาร การศึกษา ความรู้ การบริการวิชาการ สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นส่วนงานที่อยู่ภายใต้การกับดูแลของส่วนงานราชการ นั่นคือ มหาวิทยาลัย แต่ในปัจจุบัน

Ref. code: 25605707010491RXJ

อิทธิพลของสื่อใหม่ และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ผู้ฟังวิทยุลดน้อยลง นับว่าการดำรงอยู่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยรวมถึงสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาเป็นไปด้วยความลำบาก

5.1.2 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ มีนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล จากการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบันการศึกษา มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินงานของสถานี การพัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงด้วยการหลอมรวมสื่อ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ แอพลิเคชัน และสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่ง ไม่มีนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล แต่มีการส่งเสริมการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบของ Application และ New Media อื่นๆ ที่สามารถรองรับได้

การจัดรูปแบบรายการของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อาจจัดในรูปแบบที่ใกล้เคียงกับรูปแบบของทีวีดิจิทัล ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีรูปแบบรายการวิทยุที่มีความชัดเจนในส่วนของการมุ่งเน้นการให้ความรู้กับประชาชนและชุมชน ให้ความรู้กับสังคม อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการเรียนรู้ของนักศึกษาในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง ดังนั้น กลุ่มผู้ฟังอาจมีลักษณะกลุ่มเฉพาะมากขึ้นในแต่ละรายการเพื่อตอบโจทย์กับผู้บริโภคมากกว่าที่จะเป็นลักษณะรายการเชิงทั่วไป ซึ่งการกำหนดสัดส่วนมีทั้งข้อดีและข้อเสียจากตัวอย่างของทีวีดิจิทัลที่มีการปรับผังรายการให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด

สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ได้กำหนดพันธกิจและเป้าหมายได้อย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นเพื่อการศึกษา แต่รูปแบบจะใช้วิธีการแบบวิทยุร่วมสมัย การผลิตรูปแบบและเนื้อหารายการจะต้องปรับให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคและการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การนำเสนอเนื้อหาของรายการจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีนั้นๆ โดยยังคงยึดหลักพันธกิจและเป้าหมายของสถานีที่มุ่งเน้นเมื่อการศึกษา และจะต้องสนับสนุนเรื่องการผลิตรายการที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการและน่าสนใจต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ สำหรับการปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัล ทางสถานีมุ่งเน้นการผลิตเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของเทคโนโลยี รวมทั้งข้อกำหนดและนโยบายของสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ศึกษารูปแบบแนวทางจากต่างประเทศ แล้วนำมาปรับใช้กับสถานี เนื้อหารายการจะต้องมีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของตนเอง พัฒนาเนื้อหาโดยร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ด้วย

Ref. code: 25605707010491RXJ

5.1.3 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

ปัจจัยนโยบายของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลในรูปแบบอื่นโดยไม่จำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ในรูปแบบเดิม ซึ่งนโยบายและการให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลของผู้บริหารเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญ อันจะนำมาสู่ความเป็นรูปธรรม และปัจจัยอื่นๆ ตามมา อาทิ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อรองรับการพัฒนาสถานีดิจิทัล ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในเชิงรูปธรรม ทุกอย่างจะดำเนินไปได้ โอกาสที่สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุระบบดิจิทัลนั้น มีโอกาสเป็นไปได้สูง

ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในอนาคต รวมทั้งมีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลผ่านช่องทางสื่อใหม่ โดยมหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณและบางสถานีมีการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีให้ทันสมัย อาทิ การลงทุนพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การพัฒนาเครื่องรับส่งสัญญาณกระจายเสียง การพัฒนาโปรแกรมสำหรับการออกอากาศ การเพิ่มช่องทางการกระจายเสียงออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ และ Application

ปัจจัยความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล บุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่แตกต่างกัน และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัล จะเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านเทคนิคเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น บุคลากรของสถานีวิทยุทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดิน และการส่งกระจายเสียงรูปแบบวิทยุดิจิทัลควบคู่กับโทรคมนาคม ในอนาคตบุคลากรจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการดูแลระบบ วิทยุดิจิทัลจัดว่าเป็นเทคโนโลยีทางการสื่อสารของสื่อวิทยุกระจายเสียงรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุฯ บุคลากรต้องมีความรู้ในบริบทวิทยุดิจิทัลก่อนเป็นอันดับแรก สำหรับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล บุคลากรต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งสถานีวิทยุหลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนา

Ref. code: 25605707010491RXJ

แล้ว ที่สำคัญบุคลากรเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานีวิทยุให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับบุคลากรจึงเป็นส่วนสำคัญ และบุคลากรต้องมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน การจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้ครบทุกฝ่ายและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการก้าวไปสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ที่จะต้องมีการปรับตัวสู่มิติใหม่ของเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียง การแข่งขันกับสื่อวิทยุด้วยกันเอง หรือการแข่งขันการสื่อใหม่ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนในปัจจุบัน

ปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา สำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่งมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการ ในขณะที่สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่ง การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันการศึกษามีโอกาสเป็นไปได้น้อย เนื่องจากปัจจุบันนี้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาคลื่นหลัก ซึ่งเป็นคลื่นระบบแอนะล็อก ยังคงสภาพการดำเนินกิจการที่ตกอยู่ในภาวะลำบากเรื่องงบประมาณ ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณของสถาบันการศึกษาเพื่อจะนำมาทำวิทยุดิจิทัลดังกล่าวมีความเป็นไปได้ยาก

อุปสรรคของปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

อุปสรรคในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องมีการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยการพัฒนา หรือเพิ่มอุปกรณ์สำหรับการรับ ส่งภาคสัญญาณพื้นดิน และโทรคมนาคมควบคู่กันไป แต่อุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีคือ นโยบายของผู้บริหาร และความจำเป็นในการดำเนินกิจการระบบดิจิทัลว่ามีการตอบโจทย์วัตถุประสงค์การดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสื่อใหม่ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชน ทำให้เกิดส่วนแบ่งผู้รับฟังวิทยุสูงในปัจจุบัน ประกอบการรับฟังในรูปแบบออนไลน์ แอพพลิเคชั่น ย่อมส่งผลต่อการเกิดของวิทยุดิจิทัลได้มาก

อุปสรรคในด้านความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล สถานีวิทยุบางแห่งขาดบุคลากรบางส่วนงาน และความรู้ทักษะ และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเกิดวิทยุดิจิทัลซึ่งเป็นระบบใหม่ของบุคลากรมีน้อยมาก จึงต้องมีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลต่อไป

ปัจจัยอุปสรรคภายในด้านการสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถานี ควรมุ่งเน้นการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการรับข้อมูล

Ref. code: 25605707010491RXJ

ข่าวสารของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป จากอิทธิพลของเทคโนโลยี สื่อใหม่ ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญของสื่อวิทยุกระจายเสียงลดน้อยลง ประกอบกับการให้ความสำคัญต่อการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในองค์กรบางแห่งที่ให้ความสำคัญน้อย ทำให้แนวโน้มการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทุกแห่ง มีความเป็นไปได้ไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็น

5.1.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ปัจจัยสนับสนุนภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของผู้ฟัง ผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุดำรงอยู่ได้เพราะมีผู้ฟังเป็นกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล ทำให้เกิดผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่ง และเป็นการเพิ่มฐานผู้ฟังใหม่อีกด้วย แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ฟังในระบบแอนะล็อก ก็ยังคงรับฟังวิทยุในระบบเดิม ประกอบกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น เพราะปัจจุบันนี้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือสามารถรับฟังวิทยุได้เบ็ดเสร็จ ทั้งในรูปแบบวิทยุออนไลน์ และแอพพลิเคชั่น หรือช่องทางการรับฟังช่องทางอื่นๆ ถ้ากลุ่มเป้าหมายเลือกใช้สื่ออื่น จะส่งผลต่อการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาได้เช่นกัน

ปัจจัยการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.) เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุระบบดิจิทัล กสทช. มีแนวคิดว่าต้องการให้ประเทศไทยมีการใช้นโยบายเดียวกับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยแบ่งประเภทใบอนุญาตออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทธุรกิจ ใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทกิจการบริการสาธารณะ และใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทบริการ ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ทำการศึกษาและวางกรอบแนวทางการดำเนินการสำหรับการเกิดวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลแล้ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบออกอากาศเป็นระบบดิจิทัลที่มีความชัดเจน จะส่งผลดีต่อผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงผู้ประกอบกิจการด้านอุปกรณ์ เครื่องรับสัญญาณ ผู้ผลิตโครงข่าย และการเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงรายใหม่เข้าสู่ตลาดการกระจายเสียงมากขึ้น ผู้ประกอบการได้รับโอกาสในการเข้าใช้คลื่นความถี่เพิ่มมากขึ้น สามารถนำคลื่นความถี่ไปประกอบกิจการใหม่ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านแรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก ที่ส่งผลต่อการเข้าสู่วิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จากการศึกษาตัวอย่างของประเทศต่างๆ ที่ได้เริ่ม

Ref. code: 25605707010491RXJ

มีการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล พบว่า ความสำเร็จในการเริ่มกระบวนการรับส่งวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล นอกจากต้องพิจารณาเรื่องของคุณภาพ ความหลากหลาย บริการใหม่ๆ ของระบบดิจิทัลแล้ว ราคาของของวิทยุดิจิทัลเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกรับฟังวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยมาตรฐานที่เลือกใช้จะต้องไม่ส่งผลให้ราคาเครื่องรับวิทยุดิจิทัลมีราคาแพงจนเกินไป และมีแนวโน้มที่ลดลงในอนาคต โดยมาตรฐาน DAB+ ถือเป็นมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้งานสูงสุดในหลายประเทศ ทั้งผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและผู้ผลิตอุปกรณ์เครื่องรับ เป็นมาตรฐานที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองรับการบริการรูปแบบใหม่ ทั้งยังมีความพร้อมและความหลากหลายของเครื่องรับวิทยุ ที่สำคัญมาตรฐานนี้ทำงานบนความถี่ VHF band III โดยสอดคล้องกับแผนความถี่ประเทศไทยที่ช่วงความถี่ดังกล่าวอาจว่าง และสามารถนำมาใช้สำหรับให้บริการวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคตได้

อุปสรรคของปัจจัยภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

อุปสรรคด้านผู้ฟัง ในปัจจุบันสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจน้อยลง ไม่ใช่สื่อกระแสหลักอีกต่อไป เนื่องจากประชาชนมีทางเลือก ช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใหม่มากขึ้น อีกทั้งการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชนน้อยมากเมื่อเทียบกับทีวีดิจิทัล ปัจจุบันนี้ยังคงมีการรับรู้และการเข้าถึงที่ยังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม

อุปสรรคด้านกฎหมาย ข้อกำหนด นโยบายจากพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ปัญหาจากกฎหมายที่สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดให้สถานีวิทยุประกอบกิจการประเภทบริการสาธารณะ ไม่สามารถหารายได้ในเชิงธุรกิจได้ โดยตัวกฎหมายมีข้อกำหนดจนทำให้มองไม่เห็นอัตลักษณ์ของการเจริญเติบโตของสถานี รวมทั้งการประกาศแผนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของ ยังหาทิศทางไม่ได้ ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น วิทยุที่เปลี่ยนผ่านไปสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลได้ประสบความสำเร็จนั้น ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งการเกิดนโยบายและการริเริ่มจัดทำโครงการวิทยุดิจิทัล ยังเป็นเพียงแผนนโยบายในรูปแบบเอกสารเท่านั้น

อุปสรรคด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง โดยอิทธิพลของสื่อใหม่ มีผลเป็นอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงในด้านการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในเมือง คนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้การเสพข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบภาพ เสียง หรือรูปแบบอื่นๆ ดังนั้น สื่อวิทยุแบบดั้งเดิมจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ฟังเท่าที่ควร

Ref. code: 25605707010491RXJ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” โดยศึกษาสภาพการณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล รวมไปถึงวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ผู้ศึกษานำผลการศึกษามาวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล

เมื่อเกิดปัญหาจากการเกิดสถานีวิทยุชุมชนที่มากขึ้นในประเทศไทย จึงทำให้เกิดคลื่นวิทยุชุมชนรบกวนวิทยุคลื่นหลักและคลื่นรบกวนกันเองอย่างมาก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงเป็นจำนวนมาก ทำให้จำนวนคลื่นความถี่มีไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้งาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จึงได้วางแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหาการรับฟังวิทยุ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่วิทยุ ส่งผลให้สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การกระจายเสียงในระบบดิจิทัล โดยการกำหนดนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลจากการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบันการศึกษา การเตรียมความพร้อมในด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องมือในการดำเนินงานของสถานี การพัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงด้วยการหลอมรวมสื่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แอพลิเคชัน แต่ในขณะเดียวกันสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่ง ยังไม่มีนโยบายและการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล แต่มีการส่งเสริมการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบของ Application และ New Media อื่นๆ ที่สามารถรองรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการบริหารองค์การสื่อสารมวลชน โดยเดนิส แมคเควล (Denis McQuail) ได้กล่าวถึงการบริหารงานองค์กรสื่อสารมวลชนว่า โดยทั่วไปสื่อมวลชนจะถูกควบคุมโดยปัจจัยต่างๆ ของสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น สื่อมวลชนจึงไม่สามารถปฏิบัติงานโดยอิสระด้วยตัวของตัวเอง แต่ต้องดำเนินงานอยู่ท่ามกลางความกดดันจากตัวแปรต่างๆ เหล่านั้น ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และหลักการในการปฏิบัติขององค์กร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในการบริหารองค์การสื่อวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร รวมทั้งข้อกำหนด กฎหมายนโยบายต่างๆ ไปสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการในการเป็น

Ref. code: 25605707010491RXJ

วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์และตามนโยบายขององค์การ รวมทั้งการวางแผนในการรับมือกับสถานการณ์การที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อการเป็นวิทยุดิจิทัลที่สมบูรณ์แบบท่ามกลางสมรภูมิการแข่งขันที่สูงในแวดวงวิทยุกระจายเสียงและสื่อสารมวลชนประเภทอื่นๆ

รูปแบบเนื้อหา และสัดส่วนรายการ สำหรับการกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีรูปแบบรายการวิทยุที่มีความชัดเจนในส่วนของการมุ่งเน้นการให้ความรู้กับประชาชนและชุมชน ให้ความรู้กับสังคม มีรูปแบบรายการและจัดผังรายการที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ประกาศกำหนด คือ มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ดังนั้น กลุ่มผู้ฟังอาจมีลักษณะกลุ่มเฉพาะมากขึ้นในแต่ละรายการเพื่อตอบโจทย์กับผู้บริโภคมากกว่าที่จะเป็นลักษณะรายการเชิงทั่วไป การผลิตรูปแบบและเนื้อหารายการจะต้องปรับให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคและการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การนำเสนอเนื้อหาของรายการจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีนั้นๆ โดยสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะในหลักการบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กล่าวคือ กระบวนการบริหารงานสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะซึ่งเป็นภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำความเข้าใจในหลักการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ คือ มีเนื้อหารายการที่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน เมื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะเป็นสถานีที่ให้บริการด้านรายการสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย การวางแผนของสถานีจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ รสนิยมของผู้ฟังของสถานีทุกกลุ่ม และหลักการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ปัจจัยของการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ โดยกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และเทคนิคการกระจายเสียง ซึ่งปัจจัยที่สำคัญสำหรับการกระจายเสียงที่ต้องคำนึงถึงของทุกสถานีมี 2 ส่วนคือ ด้านรายการกับด้านเทคนิค การบริหารงานด้านเทคนิค จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสนใจติดตามฟัง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดรูปแบบเนื้อหารายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต

การเตรียมความพร้อมด้านแผนงานการเปลี่ยนสู่ระบบดิจิทัล คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีแผนการเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยจะมีหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล แต่การเปลี่ยนผ่านจากวิทยุระบบแอนะล็อกสู่วิทยุดิจิทัลไม่สามารถหายไปได้ทันทีเหมือนทีวีระบบแอนะล็อก ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลา

Ref. code: 25605707010491RXJ

ออกอากาศคู่ขนานระหว่างระบบ AM ระบบ FM และระบบดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล กล่าวคือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้วางแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลของประเทศไทยไว้ในแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งกำหนดให้มีการเริ่มเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี และกำหนดให้มีนโยบายและจัดทำแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลภายใน 1 ปี ตามตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ และทดลองกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ ในปี พ.ศ. 256 เพื่อทดสอบเทคนิค อุปกรณ์ และขอบเขตการให้บริการที่เหมาะสม ผลการทดสอบดังกล่าวข้างต้นจะนำไปใช้ในการวางแผนการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุดิจิทัลในอนาคต โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) วางแผนการเปิดประมูลการให้บริการวิทยุดิจิทัล โดยจะไม่มีการยุติการกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อกทั้งหมดเหมือนกิจการโทรทัศน์ และอาจจะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการบางส่วนกระจายเสียงวิทยุระบบแอนะล็อกได้ต่อไป

5.2.2 ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ปัจจัยสนับสนุนภายใน ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

ปัจจัยนโยบายของผู้บริหาร โดยนโยบายของผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานี วิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบการส่งกระจายดิจิทัลในเชิงรูปธรรม ทุกอย่างจะดำเนินไปได้ โอกาสที่สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุระบบดิจิทัลนั้น มีโอกาสเป็นไปได้สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย (2543) เกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการวางผังรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และงานวิจัยของดวงพร สำเภาเงิน (2553) เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร โดยผู้อำนวยการสถานีมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบรายการ เนื้อหารายการ และรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานีทั้งหมด หากแต่ต้องยึดนโยบายบริษัทแม่เป็นหลัก จะเห็นได้ว่า นโยบายของผู้บริหารและมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานและขับเคลื่อนสถานีวิทยุกระจายเสียง ให้เป็นไปในทิศทางตามเป้าประสงค์ที่กำหนด โอกาสในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารเป็นสำคัญ

Ref. code: 25605707010491RXJ

ปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในอนาคต รวมทั้งมีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลผ่านช่องทางสื่อใหม่ โดยมหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณและบางสถานีมีการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีให้ทันสมัย อาทิ การลงทุนพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การพัฒนาเครื่องรับ ส่งสัญญาณกระจายเสียง การพัฒนาโปรแกรมสำหรับการออกอากาศ การเพิ่มช่องทางการกระจายเสียงออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ และ Application ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญชลีย์ ธนะกัมพลศักดิ์ (2558) เกี่ยวกับ การจัดการคลื่นลูกทุ่งมหานคร FM 95 MHz ในยุควิทยุดิจิทัล ที่ระบุว่า บริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) พร้อมเตรียมวางแผนด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการสู่วิทยุดิจิทัล ทั้งค่าสัมปทานอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่จะต้องรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบวิทยุดิจิทัล พร้อมทั้งมีการผสมผสานสื่อเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิทยุดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรภัทร กิตติวรากูล และกุลวัฒน์ ทศพะรินทร์ (2560) เกี่ยวกับ การปรับตัวของสื่อวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550-2560) ระบุ แนวทางการปรับตัวของสื่อวิทยุในยุคดิจิทัล ทางสถานีต้องมีการเพิ่ม ช่องทางในการรับสื่อวิทยุ

ปัจจัยความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัล บุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่แตกต่างกัน และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัล จะเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านเทคนิคเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น บุคลากรของสถานีวิทยุทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดิน และการส่งกระจายเสียงรูปแบบวิทยุดิจิทัลควบคู่กับโทรคมนาคม การเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุฯ บุคลากรต้องมีความรู้ในบริบทวิทยุดิจิทัลก่อนเป็นอันดับแรก และสถานีจะต้องมีการจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้ครบทุกฝ่ายและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการก้าวไปสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ) (2558) เกี่ยวกับ แนวทางจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ระบุว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ควรอบรมส่งเสริมด้านเทคนิควิทยุดิจิทัล และเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้ง ต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถ ตามภาระหน้าที่นั้นๆ โดยเฉพาะช่างเทคนิค

ปัจจัยการสนับสนุนงบประมาณของสถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงที่ต้องการประกอบกิจการวิทยุดิจิทัล จะต้องสำรวจงบประมาณของตนเองว่ามีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลมากน้อยเพียงใด เนื่องจากธุรกิจสื่อมีต้นทุนค่อนข้างสูง การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานี บางแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก

Ref. code: 25605707010491RXJ

มหาวิทยาลัย จากส่วนงานของคณะ บางแห่งตั้งกองทุนจัดหารายได้เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และพร้อมที่จะลงทุนในการเป็นวิทยุดิจิทัลในอนาคต สำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอนาคต สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่งมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการ ในขณะที่สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่ง การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันการศึกษามีโอกาสเป็นไปได้น้อย เนื่องจากปัจจุบันนี้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาคลื่นหลัก ซึ่งเป็นคลื่นระบบแอนะล็อก ยังคงสภาพการดำเนินกิจการที่ตกอยู่ในภาวะลำบากเรื่องงบประมาณ ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณของสถาบันการศึกษาเพื่อจะนำมาทำวิทยุดิจิทัลดังกล่าวมีความเป็นไปได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ) (2558) เกี่ยวกับ แนวทางจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ระบุ ปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนา คือ แหล่งเงินทุนที่ควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ในการจัดตั้งช่วงแรกสามารถระดมทุนจากกองทุนของ กสทช.ได้ หรือแม้กระทั่งในชุมชน ในขณะเดียวกัน สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาจะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัล รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนงบประมาณกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียง ของสำนักงาน กสทช. ในรูปแบบของสถานีวิทยุต้นแบบนำร่อง หรือการประกวดสถานีวิทยุที่มีความพร้อมในกระบวนการเข้าสู่การดำเนินกิจการวิทยุดิจิทัล เป็นต้น

ปัจจัยด้านอุปสรรคภายในที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

อุปสรรคภายในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของสถานีที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ด้วยความเสื่อมของเครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีอยู่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดหาใหม่ โดยผ่านการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย โดยจะต้องใช้เวลานานเกือบ 2 ปีในการพิจารณาอนุมัติ เนื่องจากการพิจารณาความจำเป็นและจุดคุ้มทุนในการดำเนินกิจการของสถานีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร สำเภาเงิน (2553) เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร ระบุว่า ลูกทุ่งมหานคร อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ บริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) ซึ่งอยู่ในรูปของรัฐวิสาหกิจ จึงยังคงมีความเป็นระบบราชการอยู่ ซึ่งความเป็นระบบราชการนี้เอง ได้ส่งผลทำให้ขาดความคล่องตัว การบริหารงานและการดำเนินงานเกิดความล่าช้า เพราะติดขัดในเรื่องของขั้นตอนและกระบวนการในการพิจารณาอนุมัติเรื่องราวต่างๆ ในขณะนี้สถานีวิทยุบางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินกิจการใหม่สำหรับการรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ในขณะที่สถานีวิทยุบางแห่งยังไม่ได้พัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงในรูปแบบ Application อีกทั้งยังขาดอุปกรณ์หลักสำหรับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภัทร กิตติวรากูล

Ref. code: 25605707010491RXJ

และกุลวัฒน์ ทศพะรินทร์ (2560) เกี่ยวกับ การปรับตัวของสื่อวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550-2560) ระบุว่า แนวทางการปรับตัวของสื่อวิทยุในยุคดิจิทัล คือ การเพิ่ม ช่องทางในการรับสื่อวิทยุ

อุปสรรคภายในด้านความพร้อมของบุคลากรในการบริหารจัดการสถานี ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล สถานีวิทยุบางแห่งขาดบุคลากรบางส่วนงาน และความรู้ทักษะ และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเกิดวิทยุดิจิทัลซึ่งเป็นระบบใหม่ของบุคลากรมีน้อยมาก จึงต้องมีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลต่อไป ในขณะที่สถานีวิทยุบางแห่งมีความพร้อมด้านบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละฝ่าย เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาโรจน์ แววมณี (2556) เกี่ยวกับ การเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย ระบุว่า ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุระดับชาติ ทั้งประเภทบริการทางธุรกิจและสาธารณะคงจะสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนผ่านนี้ได้ แต่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุประเภทบริการชุมชน คงจะเกิดปัญหาขึ้นมากมายหลายประเด็น ยกตัวอย่างเช่น ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อการกระจายเสียงวิทยุในระบบดิจิทัลมีเพียงพอหรือไม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ) (2558) เกี่ยวกับ แนวทางจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ระบุว่า สภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย คือ ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิทยุดิจิทัล

อุปสรรคภายในด้านการสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล การสนับสนุน สถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถานี ควรมุ่งเน้นการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป จากอิทธิพลของเทคโนโลยี สื่อใหม่ ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญของสื่อวิทยุกระจายเสียงลดน้อยลง ประกอบกับการให้ความสำคัญต่อการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในองค์กรบางแห่งที่ให้ความสำคัญน้อย ทำให้แนวโน้มการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาทุกแห่ง มีความเป็นไปได้ไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็น ด้วยความเป็นหน่วยงานราชการ จึงทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปตามข้อกำหนดของการดำเนินงานของหน่วยงานราชการที่มีความล่าช้า และการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานีวิทยุ ส่งผลต่อนโยบายการขับเคลื่อนสถานีวิทยุกระจายเสียงที่สานต่อจากคณะผู้บริหารสถานีชุดเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร สำเภาเงิน (2553) เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร ระบุว่า ลูกทุ่งมหานคร อยู่ภายใต้การ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กำกับดูแลของ บริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) ซึ่งอยู่ในรูปของรัฐวิสาหกิจ จึงยังคงมีความเป็นระบบราชการอยู่ ซึ่งความเป็นระบบราชการนี้เอง ได้ส่งผลทำให้ขาดความคล่องตัว การบริหารงานและการดำเนินงานเกิดความล่าช้า เพราะติดขัดในเรื่องของขั้นตอนและกระบวนการในการพิจารณาอนุมัติเรื่องราวต่างๆ ถึงแม้ว่าทางบริษัท อสมท.ฯ จะให้อิสระในการบริหารงาน การวางรูปแบบรายการและการสร้างสรรค์รายการก็ตาม เมื่อเทียบกับบริษัทเอกชนรายอื่นๆ ที่การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จะมีความรวดเร็วกว่า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงขององค์กรบ่อยครั้ง ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายบ่อยตามไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของวโรชา สุทธิรักษ์ (2536) เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของ สถานีวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530-2535 ระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการวิทยุกรมการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา โดยปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุดคือ นโยบายผู้บริหาร

5.2.3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ปัจจัยสนับสนุนภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของผู้ฟัง ผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา สถานีวิทยุดำรงอยู่ได้เพราะมีผู้ฟังเป็นกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล ตามหลักการของการเป็นระบบดิจิทัล สัญญาณเสียงมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีความชัดเจนมากขึ้น ส่งสัญญาณได้ไกล โดยไม่มีคลื่นแทรก ทำให้เกิดผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่ง และเป็นการเพิ่มฐานผู้ฟังใหม่อีกด้วย แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ฟังในระบบแอนะล็อก ก็ยังคงรับฟังวิทยุในระบบเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร สำเภาเงิน (2553) เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 95 ลูกทุ่งมหานคร ระบุว่า ปัจจัยด้านผู้ฟัง เป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการผลิตวิทยุรายการเพลงลูกทุ่งของคลื่นลูกทุ่งมหานคร คือ ความต้องการของผู้ฟังที่ชื่นชอบเพลงลูกทุ่ง และต้องการฟังวิทยุรายการเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยสถานีวิทยุต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสำรวจวิจัยตลาดของธุรกิจวิทยุในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางกลยุทธ์ของสถานี

ปัจจัยการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนเริ่มกระบวนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.) ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ทำการศึกษาและวางกรอบแนวทางการดำเนินการสำหรับการเกิดวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลแล้ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบออกอากาศเป็นระบบดิจิทัลที่มีความชัดเจน จะส่งผลดีต่อผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง รวมไป

Ref. code: 25605707010491RXJ

ถึงผู้ประกอบกิจการด้านอุปกรณ์ เครื่องรับสัญญาณ ผู้ผลิตโครงข่าย และการเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงรายใหม่เข้าสู่ตลาดการกระจายเสียงมากขึ้น ผู้ประกอบการได้รับโอกาสในการเข้าใช้คลื่นความถี่เพิ่มมากขึ้น สามารถนำคลื่นความถี่ไปประกอบกิจการใหม่ๆ ได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธัชวีร์ แย้มศิริ (2557) เกี่ยวกับ การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ระบุว่า ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนสูการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสูการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล อย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ศึกษาหาข้อมูล ประเมินผลกระทบก่อนการบังคับใช้แผนแม่บทฯ จนถึงได้มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญระดับโลกให้ทำการวิจัยและวางแผน การเปลี่ยนผ่าน แม้ว่าจะมีปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความล่าช้าไปบ้าง แต่ก็มีการดำเนินการเป็นขั้นตอน มิได้ถูกละเลยแต่อย่างใด และทางสำนักงาน กสทช. ได้มีการดำเนินการร่าง แผนความถี่วิทยุและมาตรฐานทางเทคนิคสำหรับกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบ เอฟ.เอ็ม ระบบ เอ.เอ็ม และระบบดิจิตอล เพื่อประกาศใช้ต่อไป

ปัจจัยด้านแรงผลักดันจากเทคโนโลยีภายนอก ที่ส่งผลต่อการเข้าสู่วิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา การใช้คลื่นความถี่และระบบวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่มีการทดลองใช้ระบบของประเทศต่างๆ จากการศึกษาตัวอย่างของประเทศต่างๆ ที่ได้เริ่มมีการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล พบว่า ความสำเร็จในการเริ่มกระบวนการรับส่งวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ราคาของของวิทยุดิจิทัลเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกรับฟังวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยมาตรฐานที่เลือกใช้จะต้องไม่ส่งผลให้ราคาเครื่องรับวิทยุดิจิทัลมีราคาแพงจนเกินไป และมีแนวโน้มที่ลดลงในอนาคต โดยมาตรฐาน DAB+ ถือเป็นมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้งานสูงสุดในหลายประเทศ ทั้งผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและผู้ผลิตอุปกรณ์เครื่องรับ ที่สำคัญมาตรฐานนี้ทำงานบนความถี่ VHF band III โดยสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ระบุว่า เทคโนโลยีวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล มีหลากหลายมาตรฐาน จากหลากหลายผู้ผลิต ประเทศไทยจะต้องเลือกมาตรฐานที่สร้างประโยชน์ให้กับประเทศได้สูงสุด แม้ยังไม่มีกฎระเบียบเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลสำหรับประเทศไทยที่ชัดเจน แต่ทางสำนักงาน กสทช.ได้ร่วมมือกับ ITU ทำการศึกษาถึงผลกระทบและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบวิทยุกระจายเสียง เพื่อพิจารณาข้อดี ข้อด้อยของแต่ละมาตรฐาน เพื่อนำมาเลือกใช้กับประเทศไทย ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรจน์ แววมณี (2556) เกี่ยวกับ การเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย ระบุว่า ถ้าประเทศไทยเลือกระบบการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลจะเสร็จสมบูรณ์ต่อเมื่อยุติ

Ref. code: 25605707010491RXJ

การรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก เนื่องจากการกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลระบบ DAB+ ใช้ย่านความถี่ VHF Band III (ช่วงความถี่ 174 - 240 MHz) ซึ่งเป็นย่านความถี่ที่โทรทัศน์แอนะล็อกใช้อยู่

ปัจจัยอุปสรรคภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

อุปสรรคด้านผู้ฟัง ที่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากวิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจน้อยลง เนื่องจากประชาชนมีทางเลือก ช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ท่ามกลางอิทธิพลของสื่อใหม่ที่ดึงพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลข่าวสารของประชาชนออกไปจากสื่อเดิม เมื่อที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีระบบดิจิทัล เป็นไปได้ยากที่ผู้ฟังจะซื้อเครื่องรับวิทยุระบบดิจิทัลซึ่งมีราคาแพง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด กล่าวคือ ยิ่งเทคโนโลยีก้าวหน้ามากเท่าใด อำนาจของมวลชนในการผลิตและบริโภคความหมายและวัฒนธรรมการสื่อสารก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น โดยพลังอำนาจของสื่อหรือเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลกระทบต่อสังคม สื่อเป็นตัวแปรต้นของการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของมนุษย์ หากเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลง ก็จะส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของปัจเจกบุคคล โดยความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคม เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวแปรหลักที่กำหนดความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์กับสังคมเสมอ

อุปสรรคด้านกฎหมาย ข้อกำหนด นโยบายจาก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง การประกาศแผนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของ ยังหาทิศทางไม่ได้ ยังไม่ชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่สามารถอนุมัติแผนการรับส่งกระจายเสียงวิทยุดิจิทัลได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายเป็นสำคัญ ถ้านโยบายไม่ผ่านการเห็นชอบ จะต้องมีการปรับแผนใหม่จนกว่าจะได้รับการเห็นชอบ โดยต้องพิจารณาตามขั้นตอน ตั้งแต่มาตรฐานสำหรับวิทยุดิจิทัลในมิติต่างๆ มาตรฐานเครื่องรับ เครื่องส่ง การขยายโครงข่าย จนถึงเรื่องการให้บริการ การพัฒนาเนื้อหา การให้การสนับสนุน จึงต้องมีการพัฒนาตามขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัชวีร์ แย้มศิริ (2557) เกี่ยวกับ การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ระบุว่า ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนสูการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสูการ รับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล อย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ศึกษาหาข้อมูล ประเมินผล กระทบก่อนการบังคับใช้แผนแม่บทฯ จนถึงได้มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญระดับโลกให้ทำการวิจัยและ วางแผน การเปลี่ยนผ่าน แม้ว่าจะมีปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความล่าช้าไปบ้าง แต่ก็มีการดำเนินการ เป็นขั้นตอน มิได้ถูกละเลยแต่อย่างใด และทางสำนักงาน กสทช. ได้มีการดำเนินการร่าง แผนความถี่ วิทยุและมาตรฐานทางเทคนิคสำหรับกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบ เอฟ.เอ็ม ระบบ เอ.เอ็ม และ ระบบดิจิตอล เพื่อประกาศใช้ต่อไป และแนวทางแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสูการรับส่งสัญญาณ วิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอลที่พบคือ ควรต้องดำเนินการตามตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ที่ 5.6 ในแผนแม่บทกิจการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ให้แล้วเสร็จ หรือแกไขแผนแม่บทฯ ในส่วนนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพการณในปัจจุบัน และควรต้องมีการกำหนดนโยบายระยะกลางที่ชัดเจน ทั้งการกำหนดมาตรฐานเทคโนโลยีการกระจาย เสียง หลักเกณฑ์การขออนุญาตใช้คลื่นความถี่ และมีแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงานเพื่อ สร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการชี้แจงถึงความล่าช้าในการดำเนินงานเพื่อให้ ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่ครบถ้วน

อุปสรรคด้านการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลของประชาชน เมื่อเปรียบเทียบกับทีวีดิจิทัล ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยุดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมและไม่สามารถเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม โดยสำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่มีแผนการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล มีสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ) (2558) เกี่ยวกับ แนวทางจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ระบุว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย คือ ด้านกลุ่มผู้ฟังจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจวิทยุดิจิทัลอย่างทั่วถึง

อุปสรรคด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ มากมาย โดยเฉพาะสื่อใหม่ มีอิทธิพลอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงในด้านการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในเมือง คนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้การเสพข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบภาพ เสียง หรือรูปแบบอื่นๆ ดังนั้น สื่อวิทยุแบบดั้งเดิมจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ฟังเท่าที่ควร ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีผ่านสื่อใหม่ไม่ได้เป็นอุปสรรคของวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดิน แต่เป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกัน โดยสถานีวิทยุสามารถใช้สื่อใหม่ในการรองรับเป็นเครื่องมือและช่องทางในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสามารถออกอากาศคู่ขนานและสลับกันระหว่างสื่อวิทยุดั้งเดิมและสื่อใหม่ได้ ซึ่งสื่อใหม่ไม่ได้เป็นภัยคุกคามหรือมีอิทธิพลที่ทำให้ผู้บริโภคปิดการเปิดรับสื่อเดิม สอดคล้องกับทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด โดยธอร์สไตน์ เวเบลน (Thorstein Veblen) ที่เชื่อว่า เมื่อมนุษย์เราสร้างสรรค์เทคโนโลยีขึ้นมา มนุษย์ก็กำลังสร้างสรรค์อนาคตของตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในท้ายที่สุด เทคโนโลยีต่างๆ เหล่านั้น ก็จะเข้ามากำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยเช่นกัน

Ref. code: 25605707010491RXJ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิต่างให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ศึกษาวิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้สะท้อนมุมมอง และวิสัยทัศน์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และผู้ศึกษายังพบข้อจำกัด และปัญหาอุปสรรคในด้านความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่กำกับดูแล เนื่องจากช่วงที่ศึกษาอยู่ในกระบวนการร่างกฎหมาย ร่างแผนความถี่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล และการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิทัลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ สำหรับการสรุปผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อเสนอแนะสำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาควรปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการกระจายเสียงโลกที่เกิดขึ้น ด้วยการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี บุคลากร งบประมาณ ในการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงการส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลที่อาจจะต้องเกิดขึ้นในอนาคต

2. สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์ที่จำเป็นต่อองค์กรของสถานีวิทยุกระจายเสียง อันเป็นทรัพยากรการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษา และเป็นแหล่งการเรียนรู้ผ่านการทอดทอดสัญญาณสู่ประชาชนในสังคม เพื่อการเข้าสู่คลื่นความถี่ในระบบดิจิทัลที่จะมีการจัดสรรในอนาคต

3. สถาบันการศึกษาควรมีแผนงานรองรับการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงเป็นระบบดิจิทัลภายในระยะเวลาที่กำหนดในแผนที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนด เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการ ผู้ผลิตเครื่องรับ-ส่ง ตลาด ผู้ประกอบกิจการรถยนต์ รวมทั้งภาคประชาชนได้เตรียมความพร้อมเข้าสู่การส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลได้ทันที

4. สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา อาทิ รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา โรงเรียน และองค์กรสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน โดยตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนและสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีส่วนสำคัญต่อสังคม มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง เป็นการดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

5. สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต้องดำเนินการด้านจัดการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลมากขึ้น โดยสถานีส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าเป็น

Ref. code: 25605707010491RXJ

การส่งกระจายเสียงในรูปแบบวิทยุออนไลน์ หรือแอพพลิเคชั่น (Application) จึงขอเสนอให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือกันประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อกรเข้าถึงวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล โดยเฉพาะผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนประชาชน ให้ได้รับความรู้มากขึ้น

6. สถาบันการศึกษาจะต้องศึกษาสภาพการณ์ บริบทที่เกี่ยวข้องต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้สามารถศึกษาได้จาก กรณีศึกษาจากต่างประเทศ จากนั้นวิเคราะห์ถึงแนวโน้ม ความเป็นได้ที่จะเกิดขึ้นของวิทยุดิจิทัลในประเทศไทยว่ามีโอกาสเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อการส่งกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของประเทศไทย

7. ผู้ศึกษามีความเห็นว่าควรมีการจัดตั้งสมาคมสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา อันประกอบด้วย สถานีวิทยุสังกัดมหาวิทยาลัย สถานีวิทยุสังกัดสถาบันอาชีวะศึกษา โรงเรียน รวมทั้งกระทวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานงาน ความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

8. รัฐบาล คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และสถาบันการศึกษา ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนด้านการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินกิจการด้านวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา และบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะข้อมูลดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจการด้านวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาให้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์มากขึ้น

9. สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจการด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงของสถาบัน โดยพัฒนาการดำเนินกิจการ การบริหารจัดการ การพัฒนารูปแบบรายการ การพัฒนาบุคลากร มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและผลักดันสถานีวิทยุกระจายเสียงเปลี่ยนแปลงสู่ระบบดิจิทัลในอนาคต

10. สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณจากภายในและภายนอกรองรับ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นระบบดิจิทัล โดยอยู่ภายใต้ระเบียบของมหาวิทยาลัย และข้อกำหนดของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป คือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการแสวงหาคำตอบในภาพรวมของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ประกอบการปัญหาและอุปสรรคด้านความไม่ชัดเจนของนโยบาย กฎหมาย และเป็นช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดังนั้น จึงควรศึกษาวิจัยอย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น และการใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างกันออกไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณกระจายเสียงในระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทการทดลองประกอบกิจการในประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมต่อการดำเนินการสถานีวิทยุระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุประเภทอื่นๆ เช่น วิทยุประเภทธุรกิจ วิทยุชุมชน วิทยุเพื่อความมั่นคง

4. ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง บุคลากรส่วนงานสถานีวิทยุกระจายเสียง กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ และกลุ่มผู้ฟังเพื่อให้ได้ผลการวิจัยหลากหมายมิติ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดแผนนโยบาย ในการเตรียมความพร้อมการประกอบกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในระบบดิจิทัล

5. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อม การตื่นตัวทางด้านการเข้าถึงการเปลี่ยนผ่านสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ผู้ผลิตเครื่องรับส่งวิทยุกระจายเสียง กลุ่มผู้ฟัง ในการดำเนินกิจการ และการใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

6. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการเป็นวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ และหน่วยงานกำกับดูแล (กสทช.)

7. ควรมีการศึกษาวิจัยหัวข้อนี้อีกครั้ง เพื่อเจาะลึกถึงความต้องการ การรับรู้ความรู้ความเข้าใจ และทรรศนะต่อการเปลี่ยนผ่านสู่การส่งสัญญาณระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยอื่นๆ

Ref. code: 25605707010491RXJ

รายการอ้างอิง

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: การพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน. (2553). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วิภา อุตมฉันท์. (2546). *โลกของการกระจายเสียง จากจุดเริ่มต้นสู่ยุคโลกาภิวัฒน์.* กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สมสุข หินวิมาน และคณะ. (2558). ธุรกิจสื่อสารมวลชน. ธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ (สวชช.). (2556). *รายงานการศึกษา การเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิตอลของประเทศไทย.* ม.ป.ท.

สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2559). *Must Carry Digital TV แนวทางการขับเคลื่อนแนวนโยบายสาธารณะ ในกิจการโทรทัศน์ภายใต้กรอบกฎหมาย:กรณีกิจการโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์สำคัญ ที่ให้บริการเป็นการทั่วไป.* กรุงเทพฯ: ลัคเฮงสตูดิโอ.

สุมน อยู่สิน. (2557). การบริหารวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1-8*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมน อยู่สิน. (2557). *เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารงานวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 9-15.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2551). *การบริหารงานสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พรินติ้ง.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2557). *ทฤษฎีการสื่อสาร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ระเบียงทอง.

วิทยานิพนธ์และรายงานโครงการเฉพาะบุคคล

ดวงจันทร์ ศิริบัญชาชัย. (2538). *บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอฟ.เอ็ม.101.5เมกะเฮิร์ต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์, สาขาการสื่อสารมวลชน.

Ref. code: 25605707010491RXJ

ดวงพร สำเภาเงิน. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในกาบริหางานของสถานีวิทยุ เอฟ. เอ็ม. 95 ลูกทุ่งมหานคร.* (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน.

ธัชวีร์ แย้มศิริ. (2557). *การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล.* (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน.

ปัญชลีย์ ธนะกัมพลศักดิ์. (2558). *การจัดการคลื่นลูกทุ่งมหานคร FM 95 MHz ในยุควิทยุดิจิทัล.* (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาการบริหาร สื่อสารมวลชน.

พระสมชาย ชวลิตเนตร (ชวนปญโญ). (2558). *แนวทางการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลเพื่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาสื่อสารมวลชน.

ฤาชุตา หงส์ร่อน. (2557). *การบริหารจัดการสถานีคลื่นวิทยุ เอฟเอ็ม 99. 0 MHz Active Radio คลื่นเมืองไทยแข็งแรงเพื่อคนรักกีฬา สุขภาพ และท่องเที่ยว.* (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน.

วโรชา สุทธิรักษ์. (2536). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530-2535*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์, สาขาการสื่อสารมวลชน.

วิสาข์ รอดคำดี. (2541). *โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน.

สุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย. (2543). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการวางผังรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน.

Ref. code: 25605707010491RXJ

เอกสารอื่นๆ

คณะผู้วิจัยเรื่องการปฏิรูปสื่อ. (2553). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง บทสังเคราะห์การปฏิรูปสื่อ.* สนับสนุนการวิจัยโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

จุมพล รอดคำดี. (ม.ป.ป.). *โครงการ การออกแบบแนวคิดการบริหารสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อการเป็นสื่อสาธารณะ.*

ชนกพร ตุ้มทอง. *ความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนผ่านสู่การรับฟังวิทยุดิจิตอล.*

ประมวลจริยธรรมสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ AM 981 KHz.

แผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม FM 102. 25 MHz.

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม FM 102.25 MHz.

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2558). *ข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ความถี่ FM 89.5 MHz.*

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. แผนธุรกิจและการลงทุน สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี FM Stereo Multiplex 89.5 MHz ฉบับที่ 1.

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. (2556). *รายงานประจำปีการประเมินคุณภาพ.*

สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2547). 30th Anniversary 3 ทศวรรษสถานี 40 ปี มหาวิทยาลัยสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น KKU RADIO รายงานประจำปี 2547.

สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล. บทสรุปผู้บริหาร โครงการวิจัยตัวชี้วัดและการสำรวจการเข้าถึงบริการโทรทัศน์และบริการกระจายเสียง.

สำนักงานกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2561). *รายงานการศึกษา การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิตอล (Digital Radio Broadcasting).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.. (มิถุนายน 2560). เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ. (ร่าง). ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนความถี่ วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิตอลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ.

Ref. code: 25605707010491RXJ

อรศรี ศรีระษา. (2560). *สรุปผลการศึกษา โครงการวิจัยตัวชี้วัดและการสำรวจการเข้าถึง บริการโทรทัศน์และบริการกระจายเสียง การดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่าน ไปสู่การรับสัญญาณโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล การสำรวจการเข้าถึงและพฤติกรรมการใช้บริการโทรทัศน์และบริการกระจายเสียงในประเทศไทย.*

อรศรี ศรีระษา. (2560). *สรุปผลการศึกษากรณีศึกษาต่างประเทศ ผลการจัดทำตัวชี้วัด และผลสำรวจการเข้าถึงและพฤติกรรมการใช้บริการโทรทัศน์และบริการกระจายเสียง.*

อรศรี ศรีระษา. (2560). *การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอล จังหวัดภูเก็ต.*

อรศรี ศรีระษา. (2559). *การบริหารจัดการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิตอลของประเทศไทย*. เอกสารประกอบการสอน รายวิชา สภาพการณ์สื่อสารมวลชน.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร. *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.* สืบค้นจาก http://www.mdes.go.th/assets/portals/1/files/590613_4Digital_Economy_Plan-Book.pdf

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *กฎหมาย พระราชบัญญัติ ประกาศ แผนแม่บท ระเบียบ ด้านกิจการวิทยุกระจายเสียง.* สืบค้นจาก http://broadcast.nbtc.go.th/law/.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิตอลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ.* สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/law/dwl.php?id=NjEwMzAwMDAwMDAx&file=ZGF0YS9kb2N1bWVudC9sYXcvZG9jL3RoLzYxMDMwMDAwMDAwMS5wZGY=.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม.* สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/law/dwl.php?id=NjAwNTAwMDAwMDAz&file=ZGF0YS9kb2N1bWVudC9sYXcvZG9jL3RoLzYwMDUwMDAwMDAwMy5wZGY=.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนความถี่วิทยุกิจการกระจายเสียงระบบดิจิตอลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ.* สืบค้นจาก.

Ref. code: 25605707010491RXJ

https://broadcast.nbtc.go.th/news/preview.php?news=NjAwODAwMDAwMDAx&type=NTYwNDAwMDAwMDAz.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *กิจการกระจายเสียงระบบดิจิตอลเพื่อการทดลองหรือทดสอบ.* สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/news/preview.php?news=NjEwNTAwMDAwMDAy&type=NTYwNDAwMDAwMDAx.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2554 - 2560. สภาพตลาดกิจการกระจายเสียงของไทย.* สืบค้นจาก http://www.nbtc.go.th/Information/AnnualReport.aspx

นันทิช ฉลองโภคศิลชัย และหทัยชนก สุขเจริญ. (2555). *พฤติกรรมการใชเฟสบุค (Facebook) ของผูสูงอายุใน จังหวัดสมุทรปราการ* (ปริญญานิพนธปริญญาบัณฑิต). สืบคนจาก http://www. info. ms. su. ac. th/sums02/PDF01/2555/GB/51. pdf

ปัณณพร ไพบูลย์วัฒนกิจ. (2549). *การเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนของภาคประชาชน กรณีเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชนเชียงใหม่.* (รายงานปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, บัณฑิตวิทยาลัย. สืบค้นจาก http://webpac.library.mju.ac.th:8080/mm/fulltext/thesis/2550/punnaphorn_paiboonwattanakit/fulltext.pdf.

สาโรจน์ แววมณี. (2556). *รายงานการศึกษา การเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิตอลของประเทศไทย.* สืบค้นจาก https://prachatai. com/journal/2013/10/49122

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง.* สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/radio/

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *ข้อมูลวิทยุกระจายเสียงระบบ FM*. สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/data/operator/FM.pdf

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. *ข้อมูลวิทยุกระจายเสียงระบบ AM*. สืบค้นจาก https://broadcast.nbtc.go.th/data/operator/AM.pdf

Ref. code: 25605707010491RXJ

สัมภาษณ์

กุลกนิษฐ์ ทองเงา. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (1 พฤษภาคม 2560). สัมภาษณ์.

ชลธี โพธิ์ทอง. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (29 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

ธีรภัทร วรรณฤมล. คณบดีคณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (19 พฤษภาคม 2560). สัมภาษณ์.

บัญชร วิเชียรศรี. ผู้ช่วยหัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. (9 พฤษภาคม 2560). สัมภาษณ์.

พสุ ศรีหิรัญ. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). (3 กรกฎาคม 2560). สัมภาษณ์.

พูนสุข ภระมรทัต. หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร. (21 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

ไพโรจน์ กลิ่นเกษร. นายสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (5มิถุนายน2560). สัมภาษณ์.

มานะ ตรีรยาภิวัฒน์. คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (26มิถุนายน2560). สัมภาษณ์.

รัตนาภรณ์ สุวคนธ์. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (19พฤษภาคม 2560). สัมภาษณ์.

สิขเรศ ศิรากานต์. นักวิชาการอิสระด้านสื่อสารมวลชน. (4กรกฎาคม 2560). สัมภาษณ์.

สุวรรณา สมบัติรักษาสุข. ผู้จัดการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (9 มิถุนายน 2560). สัมภาษณ์.

อรศรี ศรีระษา. ผู้อำนวยการส่วนสำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). (7 กรกฎาคม 2560). สัมภาษณ์.

อนุพร สุวรรณวาจกกสิกิจ. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (27 เมษายน 2560). สัมภาษณ์.

อุดมชัย สุพรรณวงศ์. หัวหน้างานวิทยุสถาบัน กองสื่อสารองค์กร สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (20 เมษายน 2560). สัมภาษณ์.

Ref. code: 25605707010491RXJ

ภาคผนวก

Ref. code: 25605707010491RXJ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย อ้างอิงจากคู่มือการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ศึกษา พิจารณาวิเคราะห์การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทยตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยเรียบเรียงได้ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

จากการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่า การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ ใช้ความถี่วิทยุหรือช่องความถี่วิทยุตามตารางกำหนดคลื่นความที่หรือแผนความถี่วิทยุเพื่อใช้งาน ภายใต้เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนด โดยมาตรา 41 ระบุ ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ประกาศกำหนด ซึ่งการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ดังกล่าว เป็นการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ด้วย ซึ่งถือว่าได้รับอนุญาตให้มีและใช้เครื่องวิทยุคมนาคมและตั้งสถานีวิทยุคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคมด้วย

แต่การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

สำหรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่

Ref. code: 25605707010491RXJ

คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา ตามที่ระบุในมาตรา 74 และมาตรา 48 ระบุให้มีแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ กำหนดต้องมีรายการ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวตารางการกำหนดคลื่นความถี่ทั้งหมดที่ประเทศไทยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ระหว่างประเทศ รายละเอียดเกี่ยวกับคลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการกระจายเสียง และแนวทางในการคืนคลื่นความถี่เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือการปรับปรุงการใช้คลื่นความถี่ เมื่อแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้บังคับใช้ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องติดตามประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ เพื่อประโยชน์ในการบริหารคลื่นความถี่ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้ง มาตรา 49 ระบุ ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการ กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดให้มีแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการระยะ 5 ปี โดยในแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และอย่างน้อยต้องมีแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบกิจการ แนวทางการอนุญาตใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการ โดยในส่วนกิจการกระจายเสียง ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ

นอกจากนี้มาตรา 82 ระบุ เมื่อมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แล้ว ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่ได้รับจัดสรรคลื่นความถี่หรือใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการกระจายเสียง อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ มีหน้าที่แจ้งรายละเอียดการใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ รวมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นในการถือครองคลื่นความถี่ต่อคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ตามหลักเกณฑ์ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนด ประกอบกับมาตรา83 ระบุ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำกับดูแลให้ผู้ที่ได้รับจัดสรรคลื่นความถี่หรือใช้คลื่นความถี่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกฎหมายอื่น และหลักเกณฑ์ที่กำหนด จนกว่าจะถึงกำหนดที่ต้องคืนคลื่นความถี่ อีกทั้งตามมาตรา 85 วรรคสอง ระบุ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดให้มีแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ตามมาตรา 48 ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่เมื่อมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แล้ว โดยแผนดังกล่าวต้องกำหนดให้มีการกำหนดเวลาในการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล

สืบเนื่องจาก มาตรา 49 กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดให้มีแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการระยะ 5 ปี จึงเกิดแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

(2) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

จากการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เป็นการประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่ และขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 อีกทั้งตามกฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มีข้อกำหนดการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ลักษณะผังรายการและสัดส่วนรายการ การกำกับดูแล ทั้งนี้ ผู้ศึกษา วิเคราะห์การประกอบกิจการกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยสามารถแบ่งตามรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 ประเภทของกิจการกระจายเสียง

ในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การจัดประเภทของการประกอบกิจการกระจายเสียง ตามมาตรา 10 เป็นการประกอบ กิจการบริการสาธารณะ ทั้งนี้ผู้ศึกษาพิจารณาตามกฎหมายดังกล่าว เห็นว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ ประเภทที่หนึ่ง กล่าวคือ กิจการกระจายเสียงที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพอนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.2 หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาต

สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทกิจการบริการสาธารณะ จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

Ref. code: 25605707010491RXJ

2.2.1 มาตรา 8 ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย และไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วยังไม่ครบ 3 ปี

2.2.2 มาตรา 11 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องเป็น

2.2.2.1 กระทรวง ทบวง กรม องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการกระจายเสียงตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.2.2.2 สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ

2.2.2.3 สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมตามลักษณะและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.2.3 มาตรา 14 ระบุ ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

2.2.3.1 บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีสัญชาติไทย

2.2.3.2 ไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้รับใบอนุญาตอื่น ซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาต อันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้น และระยะเวลาการถูกเพิกถอนใบอนุญาตยังไม่ครบกำหนดสามปี

2.3 ระยะเวลาที่ได้ใบอนุญาต

การดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยพิจารณาหลักเกณฑ์ตามมาตรา 18 กำหนดอายุใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง ให้มีอายุไม่เกินเจ็ดปี หากในกรณีที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ ผู้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตใหม่ อย่างน้อยเก้าสิบวันวัน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ก่อนวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ

2.4 ลักษณะผังรายการและสัดส่วนรายการ

การดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย พิจารณายึดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 33 ระบุ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่ต้องจัดผังรายการให้มีสัดส่วนรายการ โดยกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งหมายความรวมถึง รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การให้

Ref. code: 25605707010491RXJ

ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ประกอบกับมาตรา 34 ระบุ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดผังรายการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ประกาศกำหนด โดยผู้รับใบอนุญาตต้องนำเสนอผังรายการให้คณะกรรมการอย่างน้อยสิบห้าวันก่อนวันเริ่มให้บริการกิจการกระจายเสียง

2.5 งบประมาณสนับสนุน

การดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษาในประเทศไทย พิจารณาจากหลักเกณฑ์ตามมาตรา 20 ระบุ ในการประกอบกิจการกระจายเสียง ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง จะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา มีสิทธิได้รับการพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่าย ตามที่ระบุในมาตรา 52 ในกรณีที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เห็นว่ารายการเป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือสมควรส่งเสริมให้มีการผลิตรายการ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย จากกองทุนวิจัย และพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือสนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ

(3) แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555)

จากการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่า แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ พ.ศ. 2555 เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 27 มาตรา 48 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารคลื่นความถี่ ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งผู้ศึกษาสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์และพันธกิจของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่

แผนการบริหารคลื่นความถี่ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในระดับชาติระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และให้มีการกระจายการใช้ประโยชน์ โดยทั่วถึง ในกิจการด้านต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น โดยสอดคล้องกับพันธกิจ ในการกำหนดจัดสรรและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ ให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ สาธารณะความจำเป็นของการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

ประกอบกิจการ การใช้คลื่นความถี่ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยมี หลักเกณฑ์ที่แน่นอน ชัดเจน มีเหตุผลและกระบวนการที่โปร่งใสและเป็นธรรม

3.2 กรอบ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่

ผู้ศึกษาได้พิจารณา กรอบ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ทีสอดคล้องกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น สรุปรายละเอียดดังนี้

กรอบแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ มีแนวทางดำเนินการกำหนดให้มีแนวทางการคืนคลื่นความถี่เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือการปรับปรงการใช้คลื่นความถี่ กำหนดเวลาในการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และกำหนดให้มีการจัดให้ภาคประชาชน ได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่กำหนดเป้าหมายการบริหารคลื่นความถี่ของประเทศไทย ได้แก่ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่แน่นอนในการคืนคลื่นความถี่เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือปรับปรุงการใช้คลื่นความถี่ กำหนดให้ มีแผนการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และกำหนดให้มีการจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของคลื่นความถี่ ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารคลื่นความถี่ กำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ดังนี้

ตามยุทธศาสตร์ที่ 8.2 กำหนดแนวทางการคืนคลื่นความถี่เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือปรับปรุง การใช้คลื่นความถี่ ดังนี้

3.2.1 กรณีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่นำคลื่นความถี่ไปให้ผู้อื่นประกอบกิจการโดยการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดย คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแล้ว ให้คืนคลื่นความถี่เมื่อสิ้นสุดอายุการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น

3.2.2 ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการกำหนดอายุให้คืนคลื่นความถี่ เมื่อสิ้นสุดอายุการอนุญาต

3.2.3 กรณีผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ไม่ได้กำหนดอายุการใช้คลื่นความถี่ไว้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จะกำหนดเวลาสิ้นสุดการใช้คลื่นความถี่ โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความจำเป็นของการประกอบกิจการ และการใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการกระจายเสียงให้

Ref. code: 25605707010491RXJ

มีระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ใช้บังคับ รวมไปถึงการคืนคลื่นความถี่อื่นๆ ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 8.5 กำหนดจัดทำแผนการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยจะต้องมีการกำหนดรายละเอียดของแนวทางการเรียกคืนคลื่นความถี่ การจัดสรรคลื่นความถี่ การเริ่มต้นการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี นับแต่วันที่แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ใช้บังคับ (ซึ่งกำหนดเริ่มต้นรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 -2559) ภายใน พ.ศ. 2559) และกำหนดช่วงเวลาการสิ้นสุดการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ตามระยะเวลาที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 8.6 การจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์มีแนวทาง ดังนี้

3.2.1 ให้มีประกาศหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ภาคประชาชนใช้คลื่นความถี่ ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายใน 4 ปีนับแต่วันที่แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ใช้บังคับ

3.2.2 จัดสรรคลื่นความถี่ให้ภาคประชาชนได้ใช้ในกิจการโทรทัศน์เป็นการชั่วคราวในช่วงเวลาที่ยังไม่ได้ประกาศให้ใช้ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล เฉพาะในพื้นที่ที่มีคลื่นความถี่เพียงพอที่จะดำเนินการจัดสรร

(4) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559)

จากการศึกษาพบว่า แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่น ความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ตามความในมาตรา 27 และมาตรา 49 เพื่อใช้เป็น แนวทางในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และอนุญาตให้ประกอบกิจการ รวมถึงการกำกับดูแล การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วย การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้มีการบังคับใช้เป็นเวลา 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการดำเนินการตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับนี้ จะมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา และบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการกิจการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ด้วย ผู้ศึกษาสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ระบุวิสัยทัศน์ มีความว่า ทรัพยากรสื่อสารของชาติได้รับการจัดสรรอย่างโปร่งใส เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีเป็นธรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครอง ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและรู้เท่าทัน เพื่อวางรากฐานไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่มีเอกภาพบนความ หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจที่มุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรในการสื่อสารอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และครอบคลุมในทุกมิติ ส่งเสริมการกำกับดูแลมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการแข่งขันเสรีเป็นธรรม เพื่อประโยชน์สาธารณะ และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ และไม่ถูกเอาเปรียบ ตลอดจนการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน ที่หลากหลายและมีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและรู้เท่าทัน การจัดทำแผนแม่บทดังกล่าวมีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตประกอบ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ถูกต้อง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ ผู้บริโภคได้รับบริการและคุ้มครองมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ประชาชนทุกภาคส่วนมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย อย่างเท่าเทียมและสามารถใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในด้านผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ สามารถมีการแข่งขันได้อย่างเสรีภายใต้ กฎกติกาที่เป็นธรรม เนื้อหารายการมีคุณภาพ หลากหลาย เชื่อถือได้และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และผู้รับใบอนุญาตผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพ ที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ มีมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบวิชาชีพ (Codes of Conducts) ร่วมทั้งเพื่อให้กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้รับการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

4.2 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับนี้ มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเร่งด่วนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีผลสืบเนื่องมาแต่อดีต โดยเฉพาะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบการอนุญาตการประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวางรากฐานในการกำกับดูแลกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ต้องเริ่มจากการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

พัฒนากฎเกณฑ์และกลไกการกำกับดูแล ที่สำคัญการวางรากฐานในการคมครองผู้บริโภคและสงเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ที่มุ่งเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไปสู่การรับส่ง สัญญาณในระบบดิจิทัล เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์มาตรา 27 (5) และภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่น้อยกว่า ร้อยละยี่สิบ ตามมาตรา 49 และมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 โดยการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล การส่งเสริมการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถ รับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง และการส่งเสริมสนับสนุน การวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง โดยต้องคำนึงถึงสัดส่วนของภาคประชาชนที่ได้รับการจัดสรรการใช้คลื่นความถี่อย่างสมดุลเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ได้กำหนดแนวทาง ดังนี้

4.2.1 อนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลโดยสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555) ให้เป็นไปตามหลักกติกาสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

4.2.2 ส่งเสริมการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกันในการประกอบกิจการ เพื่อให้สามารถขยายโครงข่ายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

4.2.3 กำหนดมาตรการส่งเสริมและแผนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

4.2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

นอกจากนี้ แผนแม่บทฉบับดังกล่าว ได้กำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีนโยบายและแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลภายใน 1 ปีและแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงเป็นระบบดิจิทัลภายใน 2 ปี

2. มีหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 2 ปี และหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลภายใน 3 ปี

3. มีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี

4 มีหลักเกณฑ์การใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกันในการประกอบ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายใน 2 ปี

5. มีฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายใน 2 ปี เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน

6. มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตอุปกรณ์รับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 3 ปี

7. มีแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงาน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

8. มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำหรับผู้มีรายได้น้อยภายใน 3 ปี

9. มีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี

(5) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2555

จากการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่า ประกาศฉบับนี้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการออกใบอนุญาตตามประเภทที่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนด และรักษาระดับคุณภาพของการรับฟังวิทยุกระจายเสียงของประชาชนทั้งในแง่ของคุณภาพทางเทคนิค คุณภาพของเนื้อหารายการโอกาสการเข้าถึงสื่อของประชาชน ให้มีความเป็นธรรมและยังประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของสังคม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนของภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

Ref. code: 25605707010491RXJ

ผู้ศึกษาได้พิจารณา ข้อกำหนด คุณสมบัติ ทีสอดคล้องกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น สรุปรายละเอียดดังนี้

ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2555 ในภาคผนวก ก ได้ระบุข้อกำหนด คุณสมบัติ และลักษณะการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประเภทกิจการบริการสาธารณะ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงบริการสาธารณะ ต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคม เป็นบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการสาธารณะต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำ นาจกระทำ การผูกพันผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการสาธารณะ ที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงอื่น ซึ่งถูกเพิกถอนการทดลองประกอบกิจการอันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้น

2. ผังรายการและสัดส่วนรายการ ต้องมีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ และหมายความรวมถึง รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ รายการทีสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนโดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อส่งเสริมความรู้การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร

3. การหารายได้ ของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการสาธารณะจะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม การส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและทักษะทีจำเป็นต่อประชาชนผู้ฟัง ตลอดจนมีเนื้อหาทีบริการข้อมูลแก่คนพิการ คนด้อยโอกาสหรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารสาธารณะ รวมถึงรายการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

นอกจากนี้ในประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2555 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่สำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง

โดยระบุระบุความถี่วิทยุ ลักษณะทางเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียง เงื่อนไขการใช้คลื่นความถี่ และข้อเสนอแนะทางเทคนิค ซึ่งเงื่อนไขการใช้คลื่นความถี่ กำหนดไว้ว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการ จะต้องไม่ก่อให้เกิดการรบกวนต่อกิจการวิทยุทางการบิน และไม่ก่อให้เกิดการรบกวนต่อสถานีวิทยุคมนาคมอื่น ได้แก่ กิจการวิทยุคมนาคม กิจการโทรคมนาคม กิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว และกิจการวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟเอ็มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ในกรณีที่ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการตามบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะต้องไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกับสถานีวิทยุของประเทศเพื่อนบ้าน และสถานีต้องตั้งห่างจากสถานีตรวจสอบการใช้ความถี่วิทยุของ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เขต อย่างน้อย 1 กิโลเมตรทางอากาศ หรือระยะขจัด และประการสุดท้าย เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงที่ใช้สำหรับการทดลองประกอบกิจการ ต้องได้รับการทดสอบมาตรฐานทางเทคนิค จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) หรือห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้ลงทะเบียนเป็นห้องปฏิบัติการทดสอบกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางเทคนิค เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง

(6) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่า ประกาศฉบับดังกล่าวเกิดขึ้น ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้การกำหนดลักษณะของกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และพัฒนาการของเทคโนโลยีกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ซึ่งการกำหนดลักษณะของการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (ตามประกาศข้อ 2) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก

Ref. code: 25605707010491RXJ

ด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ และการให้บริการแบบประยุกต์ อีกทั้งประกาศข้อ 3 กำหนดรูปแบบการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ได้แก่

6.1 การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ มี 3 ประเภท

6.1.1 กิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง บริการสาธารณะประเภทที่สอง และบริการสาธารณะประเภทที่สาม โดยวัตถุประสงค์ของประเภทกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ประเภทบริการสาธารณะ มีรายละเอียดดังนี้

6.1.1.1 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการบริการเพื่อการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัยกีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

6.1.1.2 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง มีวัตถุประสงค์ในการบริการเพื่อการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

6.1.1.3 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม มีวัตถุประสงค์ในการบริการเพื่อการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

6.1.2 กิจการบริการชุมชน ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

6.1.3 กิจการบริการทางธุรกิจ ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บริการทางธุรกิจระดับชาติ บริการทางธุรกิจระดับภูมิภาค และบริการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น

6.2 การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ซึ่งไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

Ref. code: 25605707010491RXJ

(7) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์สำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตและขอบเขตการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

ตามความในข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

7.1 การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

7.1.1 กิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

7.1.1.1 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

7.1.1.2 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

7.1.1.3 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน สนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรม เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

Ref. code: 25605707010491RXJ

7.1.2 กิจการบริการชุมชน ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

7.1.3 กิจการบริการธุรกิจ ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บริการทางธุรกิจระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

7.2 การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่

โดยหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาต ตามความในหมวด 1 ข้อ 6 ผู้ใดประสงค์จะให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์จะต้องได้รับใบอนุญาต ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์จากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศนี้ รวมทั้งการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ ต้องได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

และตามความที่ระบุใน ข้อ 7 ผู้ขอรับใบอนุญาต นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ได้แก่ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามคำสั่งศาล หรือถูกศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟู

กิจการตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย กรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่เป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อบุคคลที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าไม่สมควรเป็นผู้บริหารตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และผู้ขอรับใบอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องไม่เคยถูกศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีโทษทางอาญาซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายในระยะเวลาสองปีก่อนการยื่นขอรับใบอนุญาต จากนั้นผู้ขอรับใบอนุญาตที่ประสงค์จะประกอบกิจการตามประกาศนี้ ให้ยื่นคำ ขอรับใบอนุญาตต่อคณะกรรมการ ตามความที่ระบุในข้อ 8 กล่าวคือ ให้ผู้ประกอบกิจการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด โดยจะต้องระบุประเภทบริการ สถานที่ให้บริการ ระบบและวิธีการที่จะใช้ในการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด เอกสารหลักฐาน และข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อ 9 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องส่งเอกสารหลักฐานและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25605707010491RXJ

1. เอกสารหลักฐานของผู้ขอรับใบอนุญาต ได้แก่ สำเนาเอกสารแสดงการจัดตั้งนิติบุคคล เช่น กฎหมายจัดตั้ง หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สมาคม มูลนิธิ บัญชีผู้ถือหุ้น หนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับนิติบุคคลสมาคม มูลนิธิ สำเนาเอกสารแสดงการจัดตั้งกลุ่มคน เช่น หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรวมตัวเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มคน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันนิติบุคคล หนังสือมอบอำนาจตามกฎหมายพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน

2. เอกสารเกี่ยวกับสถานีโดยให้แสดงข้อมูลและรายละเอียดบ้านเลขที่ ชื่ออาคาร หมายเลขห้อง ถนน ซอย แขวงหรือตำบล เขตหรืออำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร พร้อมทั้งพิกัดที่ตั้ง ทั้งนี้ หากมิใช่สถานที่ที่ผู้ยื่นแบบคำขอมีกรรมสิทธิ์อยู่จะต้องมีเอกสาร หนังสือ หรือสัญญาเช่า และหรือเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงการให้ใช้ โดยมีระยะเวลาเช่าหรือให้ใช้ไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งได้มีการรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้ยื่นแบบคำขอ

3. ข้อมูลด้านการบริหารจัดการสถานี โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทกิจการบริการสาธารณะ คณะกรรมการบริหารสถานีของกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์อาจจะมีมากกว่า 5 คน โดยถ้ามีมากกว่า 5 คน ให้ทำแผนผังโครงสร้างการบริหารจัดการสถานีให้เป็นไปตามลักษณะเดียวกันกับตัวอย่างที่ปรากฏ อีกทั้งคุณสมบัติของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการสถานี เจ้าหน้าที่รายการ เจ้าหน้าที่เทคนิคและเจ้าหน้าที่ธุรการจะต้องเป็นไปตามคุณสมบัติหรือคุณสมบัติต้องห้ามตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อมูลนิติบุคคล ซึ่งต้องแจ้งข้อมูล ได้แก่ รายชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาต และของกรรมการ ผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นอันเป็นทุนแต่ละรายและสัดส่วนการถือหุ้นดังกล่าวทั้งหมดของผู้ขอรับใบอนุญาตนั้น พร้อมสิทธิออกเสียงลงคะแนนของผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นอันเป็นทุนแต่ละรายตามกฎหมายหรือตามข้อบังคับหรือตามข้อตกลงของผู้ขอรับใบอนุญาต

ข้อมูลกลุ่มคน ซึ่งต้องแจ้งข้อมูล ได้แก่ บัญชีรายชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติ ของกลุ่มคนทุกคนซึ่งสมาชิกแต่ละคน และข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของสมาชิกของคณะกรรมการบริหารสถานี ผู้บริหารสถานี เจ้าหน้าที่ประจำ และอาสาสมัครที่ทำงานให้สถานีแต่ละคนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียง

4. ข้อมูลแผนการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ได้แก่ การดำเนินการระหว่างออกอากาศ รายชื่อกลุ่มคน องค์กรที่ร่วมจัดรายการ การพัฒนาด้านบริหารจัดการ อาทินโยบาย วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงานและยุทธศาสตร์ การขยายการมีส่วนร่วม (ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทกิจการบริการสาธารณะจะต้องมี) และการประเมินผลการประกอบกิจการ

Ref. code: 25605707010491RXJ

5. ข้อมูลแผนประกอบกิจการ แนวทางการพัฒนากิจการ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

5.1 แนวทางการพัฒนากิจการ

5.2 ข้อมูลแผนประกอบกิจการ ได้แก่ แผนการติดตั้งระบบกระจายเสียง/ส่งสัญญาณ แผนการเสนอให้บริการ ขีดความสามารถในการให้บริการและคุณภาพการให้บริการ แผนคุ้มครองผู้ใช้บริการ ช่องทางการจัดจำหน่าย แผนการจัดเก็บค่าบริการ แผนการตลาด แผนส่งเสริมการขาย แผนการเงินการลงทุน และแผนการจัดหาเงินทุน แหล่งที่มาของการจัดหาเงินทุน ความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร สมมติฐานในการจัดทำแผนการลงทุนโดยละเอียดที่สอดคล้องกับประมาณการต้นทุนในการให้บริการในอนาคตตลอดอายุใบอนุญาต ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อแผนการลงทุนและแผนการจัดหาเงินทุน เงื่อนไขและอัตราค่าบริการ

6. รูปแบบ ประเภทการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ โดยต้องแสดงรายละเอียดสัดส่วนรายการ ผังรายการ ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในทางทรัพย์สินทางปัญญา การหารายได้ของผู้ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

7. ข้อมูลระบบหรือวิธีการที่จะใช้เป็นช่องทางการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

8. ข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยต้องแสดงรายละเอียด ได้แก่

8.1 สิ่งอำนวยความสะดวกของตนเอง โดยให้ระบุประเภทหรือชนิดของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ แสดงรายละเอียดข้อมูลทางเทคนิคตามประเภทหรือชนิดของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ ระบุพิกัดภูมิศาสตร์ (Geographic Coordinates) และรายละเอียดสถานที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ เช่น ที่ตั้งของอาคาร ชั้น ห้อง บ้านเลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ เป็นต้น ระบุพื้นที่ให้บริการ (Coverage Area Service) ที่ประสงค์จะดำเนินการของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ (หากมี) แสดงรูปลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ เช่น ภาพถ่าย พิมพ์เขียว เป็นต้น แสดงแผนผังรายละเอียดของลักษณะทิศทางและแนวเขตของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่จะให้บริการ

8.2 สิ่งอำนวยความสะดวกของผู้อื่น ได้แก่ ระบุชื่อเจ้าของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้งานเพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์สำหรับให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ของเจ้าของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้งาน

Ref. code: 25605707010491RXJ

8.3 สิ่งอำนวยความสะดวกของตนเองและของผู้อื่น โดยให้แสดงรายละเอียดตามข้อ 8.1 และ 8.2

9. ขอบเขตพื้นที่การให้บริหาร เช่น จังหวัดหรือภูมิภาค

10. ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ผ่านมาที่สอดคล้องกับงบการเงิน

11. ข้อมูลแผนการลงทุน และแผนการจัดหาเงินทุน

12. ข้อมูลการประมาณการฐานะการเงินในอนาคต

13. ข้อมูลอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

นอกจากนี้ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ยื่นคำขอ หรือตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในส่วนของการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการประกอบกิจการเพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ให้พิจารณาตามความที่ระบุในข้อ 11 โดยผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงต้องคำนึงถึงปัจจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ความสามารถในการบริหารจัดการ พร้อมฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานที่มั่นคงสามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อเนื่อง ความเหมาะสมและสอดคล้องของแผนการลงทุน และแนวทางการพัฒนากิจการของผู้ขอรับใบอนุญาต ความต้องการของผู้บริโภค ความเสมอภาคในการแข่งขันเสรีของผู้ประกอบกิจการและคุณภาพรายการ

สำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่นอกจากปัจจัยการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการประกอบกิจการตามวรรคแรกแล้ว ให้คำนึงถึงสัดส่วนการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และการใช้ประโยชน์คลื่นความถี่โดยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพด้วยหรือตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(8) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์สำหรับการให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ และเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการ ได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลา

Ref. code: 25605707010491RXJ

การพิจารณาอนุญาตและขอบเขตการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

(9) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

จากการศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์สำหรับการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ และเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตและขอบเขตการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

(10) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2556

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อกำกับดูแลการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้ทดลองประกอบกิจการจะต้องประกอบกิจการด้วยตนเอง และถือเป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนแก่กันมิได้ โดยการแบ่งเวลาให้ผู้อื่นดำเนินรายการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(11) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง (ฉบับที่ 2)

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้การต่ออายุการทดลองประกอบกิจการเกิดความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนในการดำเนินการของผู้ทดลองประกอบกิจการและสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 อีกทั้ง เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างเป็นธรรมและเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น รวมถึงให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพปราศจากการรบกวนการใช้คลื่นความถี่ ในกิจการวิทยุการบิน และเกิดความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเกิดความมั่นคงของรัฐและความปลอดภัยสาธารณะ

Ref. code: 25605707010491RXJ

(12) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการรบกวนซึ่งกันและกัน และเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงดังกล่าว มีมาตรฐานทางเทคนิคตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนด

(13) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อการทดลองหรือทดสอบเป็นการชั่วคราว

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรคลื่นความถี่และกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

(14) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับลักษณะรายการ สัดส่วนรายการ และกระบวนการพิจารณาผังรายการ รวมถึงเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาผังรายการ ระยะเวลาการพิจารณาผังรายการ เพื่อใช้ในการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

(15) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การวัดการแพร่แปลกปลอมของสถานีทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการรบกวน การใช้คลื่นความถี่กับกิจการวิทยุนำทางทางการบินและกิจการเคลื่อนที่ทางการบินในเส้นทางบินพาณิชย์ ตามตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ ตลอดจนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเกิดความมั่นคงของรัฐและความปลอดภัยสาธารณะ

(16) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การวัดการแพร่แปลกปลอมของสถานีทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง (ฉบับที่ 2)

Ref. code: 25605707010491RXJ

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่า ประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้สถานะทางกฎหมายของผู้ทดสอบการแพร่แปลกปลอมของสถานีเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และให้กระบวนการกำกับดูแลการวัดการแพร่แปลกปลอมของสถานีเกิดความชัดเจนและมีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

(17) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2559-2561)

จากข้อมูลแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559, น. 9 เรียบเรียงไว้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กำลังอยู่ในวาระของการปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่ในทุกมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม โดยในการนี้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในด้านนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ดังนี้

“ข้อ 6.18 ส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคมดิจิทัล และการใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันงานสำคัญของประเทศชาติในเรื่องนี้ และจะจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างจริงจัง”

โดยเพื่อให้เกิดการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นรูปธรรมสูงสุด คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 มอบหมายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแทนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) ของประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาลให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและหลากหลายมาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจ การดำเนินชีวิตของประชาชน และการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจที่แข่งขันได้ในเวทีโลก และความมั่นคงทางสังคมของประเทศต่อไป

กล่าวโดยสรุป จากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2559, น. 1) ระบุว่า รัฐบาลไทย โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทาแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้เป็นกรอบในการผลักดันให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล สืบเนื่องจากปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเฉกเช่นที่ผ่านมาอีก

Ref. code: 25605707010491RXJ

ต่อไป หากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริงและจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกระบวนการทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยแผนดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2559

ทั้งนี้ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ คือ ให้มีโครงข่ายแพร่สัญญาณภาพโทรทัศน์และกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้มีระบบวิทยุดิจิทัลให้บริการภายใน 3 ปี ซึ่งกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ คือ จัดให้มีนโยบายและแผนบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน คลื่นความถี่ (refarm and release) และการหลอมรวมของเทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งปรับแก้กฎหมาย เพื่อสนับสนุนการใช้ทรัพยากรของประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทั้งด้านการสื่อสารโทรคมนาคม และการแพร่ภาพกระจายเสียง รวมถึงการหลอมรวมของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับความต้องการใช้งานในปัจจุบันและอนาคต

Ref. code: 25605707010491RXJ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกันยากร สุจริตเนติการ
วันเดือนปีเกิด	28 พฤศจิกายน 2527
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ตำแหน่ง	นักประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ประสบการณ์ทำงาน	2558-ปัจจุบัน: นักประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2550-2558: นักวิชาการโสตทัศนศึกษา สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (FM97.25MHz) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Ref. code: 25605707010491RXJ